

**RENDEZVÉNYEKRŐL ÁLTALÁBAN,
A RENDEZVÉNYSZERVEZÉS MUNKAFÁZISAI**
A rendezvényszervező és a szakmai szervező szemszögéből egyaránt

Idegenforgalmi ügyintéző, Idegenvezető és az Irodavezető
szakmák hallgatói számára

Szerző:

Hillinger Zsuzsanna

Általános lektor:

Dr. B. Varga Júlia

Szakmai lektor:

Rózsa András

Budapest, 2008.

Tartalomjegyzék

Bevezetés	5
I. Utazástörténet, megrendezvények, mega-attrakciók	6
I./1. Az első megrendezvények kialakulása	6
I./2. Alapfogalmak, meghatározások	8
I./3. Magyarország vonzereje	8
Világörökség lista	10
I./4. A rendezvények csoportosítása	12
I./5. Megrendezvények	14
Olimpiai játékok	14
Santa Claus Cup - Mikulás Kupa	20
Budapest Aréna – Budapest Sportszarnok	22
Vallási ünnepekhez kapcsolódó zarándoklatok	24
Királyok, császárok koronázásai, államfők beiktatásai, esküvőik, temetések	26
Jelentős történelmi évfordulók	27
Világkiállítások	27
I./6. Mega-attrakciók	29
I./7. A rendezvényszervezés személyi és tárgyi feltételei a szakmai szervező és a rendezvényszervező szempontjából	31
I./8. Kulturális rendezvények lényege, jelentőségük, történeti leírásuk	32
Karneválok, farsangok	32
Maszkabáli história	33
Riói Karnevál	34
Velencei Karnevál	35
Mohácsi Busójárás	36
A bálokról általában	38
Az operabálokról röviden	38
A fesztiválokról általában	39
Budapesti Tavaszi Fesztivál és az Utazás Kiállítás	42
Budapest, mint fesztiválváros	49
Budapest Parádé	50
A Diáksziget	51
Debreceni Virágkarnevál	54
Harley-Davidson fesztivál	55
Művészetek Völgye – A kapolcsi rendezvénysorozat	55
Efott	60
Gyermek-, Ifjúsági Kulturális Világfesztivál	61
Zsidó Nyári Fesztivál	61
Seregszemlék, vetélkedők	62
Ellenőrző kérdések	63
II. Az ötlet megszületésétől a megvalósulásig	64
Hivatásturizmus	64
Rendezvényfajták, ülésfajták	68
Ellenőrző kérdések	71
II./1. Az Ifjúság helyzete Európában – Konferencia	71
II./2. Egy rendezvény szervezési jogának elnyerési módjai	77

	A pályázati kiírás elemei	79
	A pályamű elkészítése	79
II./3.	A rendezvény szervezési jogának elnyerése utáni feladatok, a rendezvény szervező bizottságának megalakulása	80
	Ellenőrző kérdések	82
II./4.	A rendezvény előkészítő – más néven szervezési – szakaszának teendői, az érdemi munka kezdete	83
	Ellenőrző kérdések	103
II./5.	Eltérések a kulturális rendezvények szervezésénél	104
II./6.	A rendezvények lebonyolítási szakasza	105
	Ellenőrző kérdések	109
II./7.	Eltérések a lebonyolítási szakasz teendőiben a kulturális rendezvények esetén	110
II./8.	A rendezvény záró - más néven elszámolási - szakasza	111
II./9.	Eltérések az elszámolási szakaszban kulturális rendezvények esetén	114
	Ellenőrző kérdések	116
III.	A kiállításokról általában, sport- és egyéb rendezvényekhez kapcsolódó kiállítások	116
III./1.	Szakmai kiállítások	118
III./2.	Művészeti kiállítások	118
III./3.	Rendezvényekhez kapcsolódó szakkiállítások	119
III./4.	A kiállítás-szervezés munkaszakaszai, standfajták	120
III./5.	Kiállítás szervezése konkrét feladaton keresztül (irodavezetői szakmához kapcsolódik)	125
	Megoldási javaslat	129
	Ellenőrző kérdések	136
IV.	Eltérések a munkafolyamatok során a vallási, politikai, sport, gasztronómiai, informatikai és egyéb rendezvények terén	137
IV./1.	Vidéki rendezvények (A Kapos Expo és a Mátra síparadicsoma)	139
IV./2.	Munkafolyamat eltérések sportrendezvények esetében	140
IV./3.	Munkafolyamat eltérések a kulturális, valamint a gasztronómiai rendezvények esetében	149
IV./4.	Munkafolyamat eltérések a vallási, politikai és informatikai rendezvények szervezése esetében	154
	Ellenőrző kérdések	156
V.	A különböző rendezvényekhez kapcsolódó protokoll vendéglátási formák, öltözetek	156
V./1.	Az álló alkalmak	161
	Amit a fogadásokról tudni illik	161
V./2.	A protokoll vendéglátás ültetési formáinak szabályai	165
V./3.	Egyéb társasági összejövetelek	169
VI.	A protokoll vendéglátáshoz kapcsolódó szervezési munkák konkrét feladaton keresztül	170
VI./1.	A szervezési munka folyamata	171
VI./2.	Tárgyalástechnikai- és protokoll ismeretek	174
	Ellenőrző kérdések	177
VI./3.	Irodavezetői feladatok, 1. feladat	178
	Megoldási javaslat	182

2. feladat	188
Megoldási javaslat	192
3. feladat	199
Megoldási javaslat	203
VII. Fontos nemzetközi turisztikai szervezetek.	208
Összefoglaló	209
Fogalomtár	210
Felhasznált irodalom	215
Komplex feladatok irodavezetőknek, otthoni gyakorlásra,	
1. feladat	216
2. feladat	218
3. feladat	221
4. feladat	224
5. feladat	227
6. feladat	230
Mellékletek	233

Bevezetés

A rendezvények szervezése egy külön világ, azt szoktuk mondani, olyan, mint egy életre szóló szerelem: aki egyszer belekóstol ebbe a munkába és megszereti, az egy életre házasságot köt vele.

A rendezvények igen sokrétűek, ezek közé soroljuk az ülésfajtákat, a különböző konferenciákat, tudományos jellegű kongresszusokat, de a kiállításokat, sport, vallási kulturális jellegű rendezvényeket is. Ez a jegyzet részletekbe menően kitér a helyszínnel, szállásokkal, programszervezéssel, vendéglátással szembeni követelményekre, a teremrendezésekre, technika, tolmácsok, stb. szükségességére, egyszóval a tárgyi és személyi feltételekre. Főként azonban azokról a rendezvényekről szól, amelyek évről-évre népszerűbbek nemcsak a hazai közönség körében, hanem külföldről is egyre több érdeklődőt vonzanak. A rendezvényekhez a szokásostól eltérően, merőben más aspektusból közelítünk, hiszen a különböző ülésfajtákon kívül a kulturális, sport, vallási és egyéb rendezvények egyre inkább előtérbe kerülnek. A konkrét tevékenység megismeréséhez feltétlenül szükség van ezek ismertetésére, hiszen a munka gerincét ezek megszervezése adja. Magyarország számára akkor jelent ez komoly népszerűséget és bevételeket, ha itthon, hazánk területén szervezzük, rendezzük meg.

A könyv végén az ismeretlen fogalmak jelentése a fogalomtárban megtalálható.

Napjainkban egyre nagyobb az érdeklődés az **irodavezetői szakma** iránt, amely szakképesítés birtokában a hallgatók későbbi munkahelyeiken – mint szakmai szervezők – komoly feladatokat kaphatnak cégük rendezvényeinek megszervezésében.

E könyvvel ehhez is szeretnék segítséget nyújtani, amelyben az érdemi munkát mindkét fél szemszögéből vizsgálom. Részletesen kitérek majd arra, hogy egy szervezőbizottságon belül milyen feladatai vannak nemcsak a **rendezvényszervezőnek**, hanem a **szakmai szervezőnek** is, illetve kisebb céges rendezvények esetén hogyan oldhatja meg a rá rótt feladatokat esetleg rendezvényszervező segítsége nélkül.

Annak érdekében, hogy kedvet „csináljak” e szakmához, néhány jelentős kulturális, sport stb. rendezvény előtörténetével is szeretném megismertetni a hallgatókat, s konkrét példákön keresztül bemutatni a munkafolyamatokat.

Remélem nem fognak unatkozni, én legalábbis azon leszek, hogy örömmel lapozgassák majd e jegyzetet, s szakvizsgájuk letétele után is segítséget nyújthassak későbbi munkájukhoz!

Ehhez kíván jó tanulást és sok sikert

A szerző

I. Utazástörténet, megrendezvények, mega-attrakciók

I./1. Az első megrendezvények kialakulása, rövid utazástörténet

Amikor a rendezvények kialakulásáról és fejlődéséről beszélünk, vissza kell kanyarodnunk a ókorba, hiszen az első igazán jelentős megmérettetés – amely vonzotta a nézősereget – az ókori olimpiai játékok voltak. Az elsőt i.e. 776-ban rendezték meg, s akkor még a tiszta küzdőszellem, nemes versengés vezette az egymással erejüket összemérőket. E nemes versengés helyszínére messzi földről érkeztek érdeklődők, de mivel „kiépített” úthálózat még nem volt, hosszú menetelés várt azokra, akik időben meg akartak érkezni az olimpiai játékok helyszínére. Amióta a kereket, kocsit feltalálták, s a helyszínre vezető utak kialakítása megkezdődött, már kevésbé volt fáradságos, valamint rövidebb idő alatt lett megtehető az út, így többen indultak el. Igen ám, de a kocsikat húzó állatokat nem lehetett a végtelenségig hajszozni, időnként pihentetni kellett őket, lecsutakolni, megabrakoltatni, tehát kialakultak az első, ún. **lováltó helyek**.

Ezek az állomásokon friss lovakat fogtak a kocsi, fogat elé, a fáradt lovaknak pedig pihenőhelyeket alakítottak ki. De ha már a lovak pihennek, miért ne lehetne a fáradt utazónak is megpihenni, elfogyasztani egy tál ételt, meginni egy icce bort, esetleg lepihenni? Ezt az igényt felismerve a lováltó helyeken kialakultak az első **vendégfogadók**, mai értelmezésben tehát elindult a turizmus fejlődése.

Érdekes adalék, hogy a Római Birodalom idején már igazi fénykorukat élték a több tízezer főt számláló rendezvények. Gondoljunk csak a gladiátorküzdelmekre, kocsihajtó versenyekre (a Ben Hur című film láttán ízelítőt kapunk ebből), amely megrendezvények a nagyközönség szórakoztatását is biztosították!

Néró császár i.e. 67-ben Görögországnak függetlenséget adott és elrendelte a négy, tradicionális játék megrendezését, amelyek az alábbiak voltak:

- az OLIMPIAI JÁTÉKOK Olümpiában,
- a PÜTHOI JÁTÉKOK Delphoiban (a híres jóshely),
- az ISZTMOSZI JÁTÉKOK Korinthusban, valamint
- a NEMEI JÁTÉKOK Nemeában.

Néró mindenütt ott volt, hol kocsihajtóként, másutt dalnokként, vagy éppen tragikus művészként, hatalmas nézősereget vonzva. Szinte hihetetlenül hangzik, de a rendezvények szempontjából mérföldkövet jelentett, hogy a Római Birodalomban évente 130 különböző fesztivált, továbbá karneválokat, cirkuszi előadásokat, színelőadásokat szerveztek!

A középkor feudális társadalmában a legnagyobb tömegeket a vallással összefüggésben lévő uticélok mozgatták meg, sokan zarándokoltak el például Szent Jakab sírjához Spanyolországba. A XI. századtól a keresztes hadjáratok hatására egyre több kereskedő, katona, pap utazott a középkori Európába, megindult a tanár-, és a diákcseré, a céhlegények szakmai tapasztalatgyűjtés céljából külföldi vándorutakra indultak.

A XII.-XIV. században a kényelmesebb lovas kocsik megjelenésével egyre többen keltek útra, pedig a földutak rossz minőségűek voltak. Az igazi áttörést az újkori utazásokban a vasút, és ezzel együtt a gőzmozdony megjelenése hozta meg. A XVII. században, a polgárosodás fejlődésével divat lett gyógyfürdőhelyekre utazni.

A XVIII. századra Európában az utazási szolgáltatások kínálatának gerincét a postakocsi – mint fő közlekedési eszköz -, valamint a fogadók, és a családi szállodák jelentették.

A XVIII. századi ipari forradalom hatására megindult a városiasodás, a gőzgép és a gőzhajó megalkotásával Európában megugrott az utazók száma. Thomas Cook 1841-ben igazi szakmai újdonságot vezetett be: a csoportos, vonatos utaztatást.

Ő teremtette meg a későbbi tömegturizmus alapjait. Az 1851-es első londoni világkiállításra két millió körüli érdeklődőt utaztatott.

Magyarországon a XIX. század végére, és még a XX. század elejére is jellemző volt, hogy a nemesi, a nagypolgári családok gyermekei külföldön tanultak három-, vagy több évig is, közben beutazták Itáliát, Franciaországot, Angliát.

Az első világháború a turizmus fejlődését is visszavetette.

A nemzetközi turizmus a két világháború közötti időszakban érte el csúcspontját.

A vasút virágkora a fejlett európai országokban 1930-ig tartott, a személygépkocsik megjelenésével népszerűsége csökkenni kezdett.

Magyarországon már a harmincas években rájöttek arra, hogy különböző adottságainkat kell feltérképezni és hasznosítani. **József főherceg írja a vadászatról:**

„...Hajdan a Kárpátok koszorúza Nagy-Magyarország volt talán Európa legváltozatosabb vadászterülete, hol minőségre is a legkiválóbb vadak népesítették be ősrendetgeinket. A kárpáti szarvas, medve, hiúz, vaddisznó, dámvad, moufflon, a legerősebb zerge, őz, siketfajd, nyírfajd, császármadár, a sasok minden fajtája és az Aldunán, a Tisza torkolatánál és a Száván a vizeszárnyasok milliói.

A Trianoni Béke értelmében területeink legszebbjei, legjobbjai elvesztek (a 325.000 km²-ből mindössze 93.030 km²-t hagytak meg), de azért apró vadunk van mindenfelé, az Alföldön a tűzok, a Hortobágyon a libák százezrei, a megmaradt nagyobb erdőségeinkben a gyönyörű őzek, dámvadok, vaddisznók...” (Az utas könyve, Budapest, 1935)

A második világháború után a turizmus meghatározó közlekedési eszközévé váltak a repülőgépek, és egyre-másra épültek a különböző kategóriájú szálláshelyek, szélesedett a szolgáltatások választékának palettája. A gazdasági fejlődéssel arányosan növekedtek a turistautazások.

Magyarország az 1968-as új gazdasági mechanizmus bevezetésének köszönhetően gyökeres változásokon – elsősorban gazdasági, de kulturális és főleg gondolkodásmódbeli – változásokon ment át, aminek jelentős következményei között van a turizmus ugrásszerű fejlődése is.

Ez tette lehetővé – a megrendezvénynek számító – **I. Vadászati Világkiállítás** megrendezését 1971-ben Budapesten, és a gazdasági fejlődésünk, valamint a világkiállítás hatására a következő években robbanásszerűen emelkedett a Magyarország iránt érdeklődő,

ide érkező turisták száma. Íme egy újabb bizonyíték arra, hogy egy megrendezvény nemcsak az adott időszakban vonzza a helyszínre az érdeklődőket, hanem a későbbiek folyamán is pozitív hatással bír az idegenforgalom alakulására.

A megrendezvényekre, szervezésükkel kapcsolatos tudnivalókra még visszatérek, részletesen ezt tárgyalja majd az I./ 5. fejezet.

I./2. Alapfogalmak, meghatározások

Az **idegenforgalmi piacot** a kereslet és a kínálat határozza meg, amelyek egymással összhangban kell legyenek; szükségesek olyan emberek, akik utazni szeretnének, és egyidejűleg a megfelelő fogadó területek megléte is.

A **kereslet függ** a rendelkezésre álló szabadidőtől, a szabad rendelkezésű jövedelemtől és az utazási motivációtól. Az utazási **motiváció alapján** megkülönböztetünk szabadidős- és hivatásturizmust. A szabadidős turizmust részletesen megtanulták az Idegenforgalmi alapismeretek tantárgy keretében, így erre ez a jegyzet nem tér ki. A **hivatásturizmus** három fő ága az üzleti-, a konferencia- és az incentive turizmus.

Ehhez természetesen megfelelő kínálatnak kell kapcsolódnia. Az **idegenforgalmi kínálatot** meghatározó elemek az alábbiak: a turizmus szervezete, az adott terület infrastrukturális fejlettsége, valamint a turisztikai termékek és szolgáltatások összessége. Az idegenforgalmi termékekhez és szolgáltatásokhoz tartoznak a szálláshelyek, étkezési lehetőségek, megfelelő rendezvényhelyszínek, programok, s az adott ország vonzereje is.

Rendezvény: hasonló érdeklődésű, vagy célú embereknek, embercsoportoknak személy(ek)hez, esemény(ek)hez, tárgykör(ök)höz kapcsolódó, szervezett találkozási lehetősége.

I./3. Magyarország vonzerejéhez a következő természeti, emberalkotta, és gazdasági adottságokat soroljuk:

1. **Kedvező földrajzi fekvés** - Európa közepén fekszik az ország, ebből következik, hogy nagy a tranzitforgalma, minden irányból könnyen megközelíthető.
2. **Éghajlati viszonyok** – mérsékelt éghajlati övben fekszik, kontinentális éghajlattal, bár meg kell jegyezni, hogy az utóbbi években az általános felmelegedés következtében nálunk is melegebbek a nyarak és a telek kiszámíthatatlanok (egyik évben nagyon enyhe, máskor -20°C hideg is előfordul). Az északi és a déli országokból érkező vendégek szervezetét sem viseli meg túlságosan a klíma, ezért ideális nagy nemzetközi rendezvények szervezésére (afrikainak nem túl hideg, norvégnak nem elviselhetetlenül meleg).
3. **Liberális vám- és határátlépési szabályok** – amelyek 2004. május 1. óta módosultak, miután Magyarország teljes jogú tagjává vált az Európai Uniónak. Így tehát az uniós tagországokból érkezők számára külön sávot nyitottak a határokon, mindenben

igazodunk az uniós szabályokhoz. Ez persze maga után vonja azt a tényt, hogy az Európai Unió kívüli szomszédaink csak érvényes vízum birtokában léphetnek be az ország területére. A vízumbeszerzés azonban nem jár hosszadalmas procedúrával.

4. **A nemzetközi politikai és gazdasági kapcsolatok fejlődése** – ezen kapcsolatok a különböző országokkal ismertségünket nagyban elősegítik, sokan érkeznek üzleti céllal Magyarországra, s ha kedvező benyomásokat szereznek, úgy visszatérő vendég válik sokukból.
5. **Nemzetközi szervezeti tagság** – a különböző magyar szakmai, politikai, stb. szervezetek tagjai az adott terület nemzetközi szervezeteinek, amelyek szintén országunk ismertségét és megbecsülését növelik a külföldiek szemében. Pl. a Magyar Karate Szövetség tagja a Karate Világszövetségnek, így nemcsak kiváló sportvezetőinket és sportolóinkat, hanem rajtuk keresztül országunkat is ismerik a Világszövetség tagjai.
6. **Vendégszeretet** – nagyon fontos tényező, a vendég oda tér vissza, ahol jól érezte magát, oda hozza el barátait, családját is. Itt meg kell jegyezni, hogy a nyelvtudás nagyon fontos, hiszen a magyar nyelvet nagyon kevesen beszélik a világban, tehát nekünk kell a különböző idegen nyelveket megtanulni, s tudni azokon kommunikálni. E téren van még mit fejlődünk.
7. **Kiváló tudósaink, híres embereink** munkássága ugyancsak növelheti hazánk ismertségét, népszerűségét. Gondoljunk csak Bartók Bélára, Erkel Ferencre, Hajós Alfrédra, Honthy Hannára, Huszka Jenőre, Illyés Gyulára, Kálmán Imrére, Kertész Imrére, Kodály Zoltánra, Lehár Ferencre, Liszt Ferencre, Melis Györgyre, Munkácsy Mihályra, Papp Lászlóra, Puskás „Öcsire”, Puskás Tivadarra, Szász Endrére, Szentgyörgyi Albertre, Teller Edére, Amerigo Totra, Varga Imrére, Ybl Miklósrá, Zala Györgyre.

És folytathatnánk a sport, tudomány, művészet területén a sort. Egy ilyen kis ország büszkeségei ők valamennyien, akik nemcsak saját elismertségüket vívták ki külföldön is, hanem ezzel egyidőben szülőhazájukat is képviselték, s képviselik napjainkban is.
8. **Budapest, mint közlekedési csomópont** fontos szerepet játszik, hiszen vasúti, közúti és légi csomópont, valamint a hajóval érkezők egyenesen a főváros kellős közepére érkeznek, (Nemzetközi Hajóállomás, Belgrád rakpart) Itt történik az útlevel- és vámvizsgálat, s első benyomásként a gyönyörű pesti és budai panorámával találkozhatnak. Az ország tehát minden közlekedési eszközzel a világ bármely tájáról megközelíthető.
9. **Gyógy- és termálvizekben** bővelkedik az ország, de maga Budapest is 1937-ben fürdővárosi rangot kapott.
10. **A kulturális programok bő választéka** – a méltán híres magyar operettek, komolyzenei és könnyűzenei hangversenyek, balettelőadások (a Markó Iván alapította győri balett, a Bozsik Yvette irányítása alatt dolgozó Bozsik-balett – amelyet sokan a világhírű francia Béjart balettéhez hasonlítanak -), remek operaelőadásaink, operaénekesek és a cigányzene sok vendéget vonzanak ide. Ezen kívül színvonalas

folklórműsoraink, lovasprogramjaink, művészeti kiállításaink is kedveltek a külföldiek körében.

11. **Vásárlási céllal** egyre kevesebben érkeznek, hiszen áraink már nem mutatnak lényeges különbséget pl. Ausztriához viszonyítva. Igaz ugyan, hogy keresettek a régiségek és porcelánok, mégis inkább a különböző szolgáltatások, fogászati kezelések, stb. kedvező árai miatt keresnek fel bennünket a nyugati határainkhoz közel élők. Szállodaáraink alacsonyabb kategóriákban még mindig versenyképesek.
12. **Emberi és politikai nyitottság**, mert ez jellemző ránk, és ami a leglényegesebb: béke van és kiszámíthatóság az országban.
13. Utoljára, de nem utolsósorban beszélni kell arról is, hogy Magyarország igen **gazdag műemlékekben**, 14 történelmi műemléki városunk van, több, mint 1800 védett műemlékkel rendelkezünk.
14. Ismertségünket elősegíti az a tény, hogy Magyarország nyolc olyan látványossággal rendelkezik, amely fölkerült a kiemelkedő és egyetemes jelentőségű értékek listájára, a **Világörökségi** listára!

Világörökség lista

A világon mindenütt megtalálhatók olyan kiemelkedő jelentőségű természeti, művészeti, kulturális örökségek, néphagyományok, amelyek egyediek, s ezért az emberiség számára fontos, hogy fennmaradjanak, hiszen népek történelmét, egyedi értékeit képviselik. Ha ezek elpusztulnának, pótolhatatlan hiányt jelentene az adott nép életében. Vonzerejüket a rendezvénypiacon dolgozók ki is használják.

Ezek védelméről, változatlan formában történő megőrzéséről az ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete (UNESCO) 1972-ben határozott. Létrehozták a **Világörökség Bizottságát**, amely jelen pillanatban 790 világörökséget tart nyilván. Magyarország világörökségei a következők:

1. Budapest, a Duna-part és a Budai vármegyed, amely 1987-ben került a listára. Ide tartoznak a budai oldalon a BME (Budapesti Műszaki Egyetem) épületei és a Lánchíd által körülhatárolt terület, amelyhez hozzá tartozik a Gellért-fürdő, a gellérthegyi Szabadság szobor és a Citadella, továbbá a budai Vár épületei. A pesti oldalon a Parlament, a Lánchídnál lévő Roosevelt tér az MTA (Magyar Tudományos Akadémia) és a Gresham palota, amelyet most restauráltak, s a gyönyörű, teljes pompájában díszelő épület ad otthont Budapest új –s egyben egyetlen - 6 csillagos szállodájának, a Four Seasons-nek. Ezen a Duna-szakaszon a 4 híd is része a Világörökségnek. Ezt egészítették ki a budapesti Andrássy úttal és annak történelmi környezetével 2002-ben. Itt található az európai kontinens első kéregalatti vasútja (kisföldalatti), az Operaház olasz reneszánsz épülete, valamint kiemelkedő az Andrássy út 60. számú házban 2001-ben megnyílt Terror Háza.

Mindehhez 2002. júniusában az UNESCO Világörökség Bizottsága hozzátartozta (bár hivatalosan még nem szerepel a bővített listán) a régi pesti zsidónegyedet: annak a Kiskörút, a Dohány utca, a Nagydíófa utca és a Paulay Ede utca által határolt területét. Itt áll Európa legnagyobb zsinagógája, a Dohány utcában (neológ zsinagóga, 3000 fő befogadó képességű).

2. Hollókő, amely szintén 1987-ben került a listára. Ez a festői falucska az Északi-középhegységben, a Cserhát dombjai között található. A település az 1909-es tűzvészben leégett, utána eredeti formájában építették újjá, vályogfallal és cseréptetővel (zsúptető helyett). A településen 67 kontyolt nyeregtetős parasztház, a tipikus palócház áll a fatornyos, zsindeyes templommal.

3. Az Aggteleki- és a Szlovák Karszt barlangjai listára kerülésének éve: 1995.

A karsztvidék leghosszabb magyarországi barlangja a Baradla-barlang (230 millió éves), gyönyörű cseppkőoszlopaival (a sztalaktitok és sztalagmitok összeérve hatalmas oszlopokat alkotnak), koncerttermével.

4. A Pannonhalmi Bencés Főapátság és természeti környezete, amelyet még Géza fejedelem alapított 996-ban, alapításának ezredik évfordulóján, 1996-ban került fel a világörökség listájára. Külön meg kell említeni, hogy az apátság XIX. századi klasszicista könyvtára mintegy 350 ezer kötetével Európa egyik leggazdagabb kolostori könyvtára, igen jelentősek az itt őrzött ősnymtatványok és kódexek.

5. A Hortobágyi Nemzeti Park, amely Európa legnagyobb összefüggő területű füves pusztája, a régi gómeskutakkal, az egyetlen, épen maradt 9 lyukú kőhíddal, és a forró nyári napokon látható délibábbal. 1999-ben került fel a listára. A Hortobágy a Ramsari Egyezmény alapján nemzetközi védettséggel is rendelkezik, nagy része Bioszféra Rezervátum.

6. A Pécsi Ókeresztény sírkamrák

A IV. századi egyszerű templomok, kápolnák, mauzóleumok alatt a régészek a rómaiak által épített sírkamrákat tártak fel. A sírok keresztény szimbólumai, bibliai tárgyú freskói az ókeresztény temető maradványai, amelyek az emberiség története szempontjából kiemelkedő kulturális értékeket képviselnek. Listára kerülésének éve: 2000.

7. A Fertő tó –Neusiedler See (és a Fertő-Hanság Nemzeti Park) A magyar és osztrák területen elterülő tó teljes egészében a Világörökség része lett 2001-ben.

8. A Tokaj-hegyalja borvidék, ahol a világhírű Tokaji Aszút készítik, amelyet már XIV. Lajos francia király a borok királyának, a királyok borának nevezett. A listára 2002-ben került fel, 27 települést foglal magában.

A Világörökség Magyar Nemzeti Bizottsága a Várományosi Listára az alábbi helyszíneket vette fel:

1. *Tarnóc őslőhely* – eredetileg Ipolytarnóc ősmaradványok néven szerepelt. 2003-ban terjesztették fel, döntés még nem született.
2. *Komárom/Komárnoi erőrendszer* – szlovák és magyar közös felterjesztés, az Osztrák-Magyar Monarchia idejéből fennmaradt erőrendszer.
3. *„Dunakanyar kultúrtáj”* – a visegrádi királyi központ és vadászterület, a középkori Esztergomi Várral, érseki székhellyel, katolikus bazilikával.
4. *A Rózsadombi termál karszt területe* - Budapest híres gyógyfürdői ennek a termál karsztosodásnak köszönhetik vizüket. A már meglévő helyszín kiterjesztésével szándékoznak felterjeszteni.
5. *Lechner Ödön és kortársai, a magyar szecesszió* – kidolgozása folyamatban van.

6. *A Tihanyi félsziget, a Tapolcai-medence tanúhegyei és a Hévízi tó* – mint vulkáni örökség, bár a helyszín lehatárolása 2003-tól megváltozott.
7. *A római limes magyarországi szakasza* - nemzetközi sorozatjelölés része lesz.
8. *A Mezőhegyesi Állami Ménesbirtok* - később a szellemi örökség kategóriába átsorolhatják, ménesét II. József alapította, a magyarországi lótenyésztés kiemelkedő központja.
9. *Tájház hálózat Magyarországon* –a Magyarországon egykor élt és ma is élő népek sokszínű kulturális öröksége.
10. *Az északkeleti Kárpát-medence fatemplomai* – több ország közös előterjesztése lesz, szlovák, magyar, esetleg ukrán, román, lengyel előterjesztés együtt.

Joggal merülhet fel Önökben a kérdés, vajon hogyan kapcsolódik ez a rendezvényszervezéshez? Nagyon szorosan. Ha egy olyan helyszínen vagy annak közelében rendezünk bármilyen jellegű és nagyságú rendezvényt, ahol valamely Világörökség listán szereplő emlék található, megnő a rendezvény utáni érdeklődés, idevonzza a helyszínre azokat is, akik még haboztak, részt vegyenek-e rendezvényünkön, vagy sem. Ebből következik, hogy egyáltalán nem elhanyagolható az adott környezet által kínált programlehetőség egy rendezvény során.

A Magyarországon szervezett megarendezvények résztvevői hosszabb időt töltenek hazánkban, amennyiben olyan látnivalókat kínálunk, amelyek máshol nem találhatók meg, így tartózkodásukat meghosszabbítva, csak azok megtekintése után utaznak el.

I./4. A rendezvények csoportosítása

A rendezvényeket többféleképpen lehet csoportosítani, de egyike a legáttekinthetőbbeknek a következő módokon való csoportosítás:

1. Jellegük szerint:
 - tudományos (Rákkutatók Nemzetközi Kongresszusa),
 - sport (EB-k, VB-k, Olimpiák),
 - gazdasági (EBRD = Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank Kongresszusa),
 - ipari (Ipari Világkiállítás),
 - kereskedelmi (árubörze),
 - vallási (zsinatok, pápalátogatás, zarándoklatok),
 - politikai (pártok kongresszusai, EBEE = Európai Biztonsági és Együttműködési Értekezlet),
 - kulturális (fesztiválok, kulturális seregszemlék, vetélkedők, karneválok),
 - egészségügyi (Gyermekegyógyász Kongresszus),
 - gasztronómiai (szakácsversenyek, Magyar Konyha Hete, Pincér futóverseny),
 - informatikai (Compfair).

Itt kell megjegyezni, hogy vannak olyan rendezvények, amelyek egyszerre több kategóriába is besorolhatóak jellegük szerint, ilyen pl. egy mezőgazdasági gépkiállítás, ahol miután a traktorokat, kombájnokat a gépipar állítja elő, lehet ipari, ugyanakkor mivel a mezőgazdaságban használják, mezőgazdasági is lehet, valamint azzal a céllal szervezik a kiállítást, hogy üzletet kössenek (eladják ezeket a gépeket) ennek megfelelően kereskedelmi is. A BNV (Budapesti Nemzetközi Vásár) szintén több kategóriába is besorolható.

2. Megrendezésük gyakorisága szerint:
 - egyszeri rendezvények (pl. egy áruház megnyitója, hiszen ugyanazt az áruházat csak egyszer lehet megnyitni),
 - ismétlődő rendezvények
 - periódikusan ismétlődők (olimpiák, BNV, B.T.F.),
 - nem periódikusan ismétlődők (akkor rendezik meg újra, amikor az adott szakma azt igényli).
3. Megrendezésük helyszíne szerint:
 - állandó helyszínnű (BNV, mindig a Hungexpo területén rendezik meg),
 - változó helyszínnű (olimpiák), és ide tartoznak a vándorrendezvények is (pl. cserkésztalálkozók, vándortáborok).
4. Résztevők összetétele szerinti csoportosítás:
 - nemzetközi (különböző országokból érkeznek a résztvevők, pl. EBRD),
 - nemzeti (Magyarországon magyar résztvevőkkel ,pl. a Magyar Laboratóriumi Diagnosztikai Társaság 47. Nagygyűlése),
 - regionális (egy kisebb terület képviselői szervezik saját regionális problémák megoldására, Pl. Pest Megyei Polgármesterek Találkozója).
5. Megrendezésük időtartama szerint:
 - 1-2 napos (általában a kisrendezvények, előadások, szemináriumok, de a konferenciák nagy része is, valamint a csupán néhány órás rendezvények, mint pl. egy sajtófogadás),
 - 3-4 napos (főként a kongresszusok, de néhány kisebb fesztivál is),
 - 5-7 napos (kisebb kulturális seregszemlék, Magyar Filmhét),
 - 8 naptól - 6 hónapig tartó rendezvények (az olimpiák 14-17 naposak, a BTF minimum 10 napos, a Világkiállítás max. 6 hónapig tarthat nyitva).
6. A résztvevők létszáma szerint:
 - megarendezvények (több tízezer fős, pl. zarándoklatok, karneválok),
 - nagyrendezvények (létszámuk 500 - 5.000 fő közötti, kongresszusok),
 - közepes nagyságú rendezvények (50 – 500 fő közötti, konferenciák),
 - kisrendezvények (létszámuk 50 fő alatti, ötletroham, kerekasztal-konferencia).
7. A rendezvények hasznosítása szerint:
 - idegenforgalmi hasznosításúak (Budapesti Tavasz Fesztivál),
 - vegyes hasznosításúak (kiállítások).

A rendezvények résztvevői létszámára vonatkozó adatokat természetesen nem kell merev határoknak tekinteni, egy konferencia 600 fős részvétel esetén is konferencia, de lehet 400 fős kongresszus is. A közölt létszámhatárok a nagy számok törvényei alapján (statisztikai adatokból) alakultak így, a vizsgált kongresszusok esetében a résztvevői létszám 500 és 5.000 fő közé esett.

I./5. Megarendezvények

A megarendezvények meghatározása : „.....Rövid ideig tartó, de egész régióra kiható jelentős rendezvények, amelyek megrendezése nagy figyelmet, nagy feladatokat és nagy bevételeket jelenthetnek.” (Idegenforgalmi Tudományos Szakértők Nemzetközi Szövetsége)

Általában az alábbi, leggyakoribb megarendezvényekkel találkozunk:

- nagyobb sportrendezvények (EB, VB, Olimpia, Forma-1, Párizs–Dakar-rali, Tour de France, Mundiálok -futball VB-k),
- világkiállítások (expók),
- történelmi évfordulók (millecentenárium),
- karneválok, fesztiválok (Busójárás, BTF, Riói Karnevál, Velencei Karnevál),
- nagyobb, kulturális értékű rendezvények, programok (könyvhét, Passió-játékok – a fertőrákosi kőbányában, Szegedi Szabadtéri Játékok),
- klasszikus kereskedelmi és mezőgazdasági vásárok (BNV, hídivásár, állatvásárok),
- szakvilágkiállítások (I. Vadászati Világkiállítás 1971, Budapest, 35 napig tartott nyitva),
- nagyobb politikai események, államfők utazása, császári, királyi koronázások (1916. december 30-án Magyarország utolsó királyának – IV. Károlynak – koronázása), esküvők, temetések, államfők beiktatásai,
- jelentős vallási események (pápalátogatás, pápaválasztások ⇒ a pápát a Bíborosok Testülete koronázza), zarándoklatok, vallási vezetők találkozói (például az 1938-ban Budapesten megrendezett Eucharisztikus Világkongresszus).

Minden megarendezvény más és más, abban viszont megegyeznek, hogy mindegyik nagyon sok munkát igényel, s főleg a kiemelkedő szervezőkészségnek kell érvényesülnie az előkészítő szakaszban, amely hosszú évekig tart.

OLIMPIAI JÁTEKOK

Történelmi távlatokból szemlélve az olimpiák az első megarendezvények közé sorolhatók. A napjainkban megrendezett olimpiák olyan méreteket öltöttek, amelyeknek megszervezése hatalmas apparátust, összehangolt munkát igényel. A részfeladatok is átlagon felüli kihívások. A legtöbb rendezvényszervező álma egy ilyen esemény megvalósításában részt venni, amely rendezvény esetében már átlátni is bonyolult a szervezési folyamatot. Az éppen aktuális olimpiai játékot rendező ország kormányának aktív támogatása nélkül nem lehet az adott esemény szervezését megvalósítani. Koordinálása először szinte megoldhatatlan feladatnak tűnik, a tárgyi és személyi feltételek teljesítésének összehangolása pedig komoly csapatmunkát igényel.

Az ókori olimpiai játékok ezer évig követték egymást megszakíthatatlanul szigorú rendben. Közben háborúk dúltak, birodalmak születtek és tűntek el a föld színéről, de győztesek és vesztesek négyévenként megjelentek egy kis jelentéktelen görög városállamban, hogy Zeusz főisten kegyhelyénél összemérjék erejüket, ügyességüket.

Így nem csoda, hogy 1500 évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy immár világversenyként ismét tért nyerjen az olimpiai eszme.

Az ókori olimpiák 393-as megszűnését követően hosszú ideig az ehhez hasonló sportrendezvények szervezésére kezdeményezés nem történt. Bár a XI.-XII. században a lovagi tornák megteremtettek egyfajta testkultúrát és versenyszellemet, ám az igazi fellendülés csupán a XV. századi reneszánszban mutatkozott meg. A korszak alapmintaként az antik szokásokat helyezte előtérbe, így az irodalom, a képzőművészet és a zene mellett fontos szerephez jutottak a görög mintára berendezett iskolák Mantovában. Itt a növendékek labdázta, ugrottak, futottak, lovagoltak, birkóztak, valamint kirándultak. Az első olimpiainak nevezett testgyakorló bemutatóra 1516-ban, Badenben került sor, Angliában 1604-ben indították útjára az "English Olympic Games" (Angol Olimpiai Játékok) elnevezésű versenysorozatot.

Utóbbi közel 100 éven keresztül meghatározta a szigetország kulturális életét, megszűnésével egyre inkább felerősödtek azok a hangok, amelyek az ókori olimpiák felújítását szorgalmazták.

De ehhez meg kellett ismerni az eredeti helyszínüket. Először 1766-ban Richard Chandler oxfordi régész utazott Olympiába, ahol rábukkant Zeusz templomára. A komoly kutatások a német Ernst Curtius vezetésével kezdődtek el, a döntő lépést azonban nem ők, hanem egy francia katona-történész-irodalmár, Pierre de Coubertin báró tette meg: 1892. november 25-én Párizsban az olimpiai játékok felújítása érdekében sorsdöntő előadást tartott, amelyben szinte "megtervezte" a sport béketeremtő arcát. Alig fél évvel később a Francia Atlétikai Sporttársaságok Uniója a sport szempontjából jelentős határozatot fogadott el, amely szerint: "a kongresszusnak és az egyes országoknak erkölcsi érdeke, hogy az olimpiai játékok modern formában ugyan, de a régi keretek megtartásával nemzetközi alapon életre keljenek." 1894-ben megalakult a Nemzetközi Olimpiai Bizottság (NOB), első elnöke a görög Demetriosz Vikasz, titkára pedig Pierre de Coubertin lett. A következő évben, 1895-ben megalakult a Magyar Olimpiai Bizottság (MOB) is.

Az első újkori olimpiai játékot 1896-ban Görögországban rendezték meg. A görög kormány azonban nem örült a lehetőségnek, de ezzel nem volt egyedül. Ezt megelőzően Kemény Ferenc, a NOB alapító tagja puhatolózó lépéseket tett annak érdekében, hogy az olimpiát Magyarország rendezhesse, ám elutasító választ kapott. Az olimpiai játékokat a görögök nemzeti ünnepén, 1896. április 05-én I. György görög király nyitotta meg, a helyszínen közel 60 ezren tekintették meg a sporttörténelmi pillanatot. A tíznapos viadalon 13 nemzet mintegy 300 versenyzője mérte össze erejét 9 sportág (atlétika, úszás, vívás, kerékpár, torna, tenisz, lövészet, súlyemelés, birkózás) 43 kategóriájában.

Az 1896. április 06 - 15-ig zajló első újkori olimpián 9 sportág 43 versenyszámában az amerikaiak (11 arany, 7 ezüst, 2 bronz) és a görögök (10 - 17 - 9) szerepeltek a legjobban. Athénban csupán 13 ország alig 300 sportolója találkozott, de a görögök vendégszeretete és lelkesedése, a játékok hangulata megkérdőjelezhetetlenül útjára indította az újkori olimpiákat.

A Michael Breel, francia akadémikus javaslatára programba vett maratoni futást a görög Szpiridon Luisz nyerte. A verseny magyar szereplője, Kellner Gyula a negyedik helyen futott célba, ám szemtanúk szerint a 3. helyezett görög futó, Velokasz a táv egy részét szekéren tette meg, emiatt kizárták. Kellneren kívül a magyar Hajós Alfréd két aranyérmet (úszás), Dáni Nándor egy ezüstöt (800 méteres síkfutás) és Szokolai Alajos egy bronzot (100 méteres síkfutás) nyert.

Az olimpiai éremtáblázaton az Egyesült Államok végzett az élen 11 aranyéremmel, megelőzve a 10 aranyérmet gyűjtött Görögországot és a 7 elsőséget szerző Németországot.

Mára már az olimpia világszintű megrendezvénné nőtte ki magát. A világ szinte minden pontján emberek tízmilliói nagy izgalommal várják a négy évente megrendezésre kerülő sporteseményt. Egyik kiemelt eseménye a rendezvénynek az olimpiai láng meggyújtása. Az olimpia fejlődési folyamata nem tekinthető lezártnak, mivel egyre több sportágban kerül megrendezésre, a szolgáltatások minőségét egyre jobban próbálják magasabb szintűvé emelni, ezzel növelve az érdeklődők számát.

Külön kell szólni az 1972-es müncheni olimpiáról, ahol sajnos a sport tisztaságát megbecstelenítette a politika, az olimpiai faluban az arab terroristák megölték Izrael legeredményesebb olimpiai versenyzőit.

Az I. és II. világháború éveiben természetesen elmaradtak az olimpiák, illetve 1980-ban és 1984-ben a Szovjetunió és az Amerikai Egyesült Államok hidegháborús viszonyai miatt csonka olimpiát kellett rendezni.

A téma azért is aktuális, mert a közelmúltban ért véget a 28. nyári olimpia Athénban (2004. augusztus 13-29.), amelyen a rendezvényszervező szemével nézve nem volt teljes összhang a szakmai szervezők és rendezvényszervezők között.

A 2004-es olimpia egyik érdekessége az volt, hogy a súlylökést klasszikus kulisszák között, az ókori játékok helyszínén, Olümpiában rendezték meg.

A 2004-es olimpia néhány fontosabb számadata:

Becsült rendezési költség	10 milliárd euró
Hivatalos rendezési költség	6 milliárd euró
Biztonságra költött összeg	1 milliárd euró
Biztonsági kamerák száma	1.200 db
Résztevők étkezéseinek száma	12.000.000
Megvásárlásra felkínált jegyek száma	5.300.000 db
Rendre vigyázó rendőrök és katonák száma	70.000 fő
Önkéntes segítők száma	60.000 fő
A megnyitó TV-s és rádiósközvetítések kábel ill. vezetékossza	37.000 méter
Az olimpiára akkreditált újságírók száma	22.000 fő
A megnyitón használt hangosbeszélők	370 db
Lovasversenyen induló lovak	202
A résztvevők ételfogyasztása	100 tonna/ nap
Étkeztetésből származó hulladék	55 tonna/nap
Athéni szállodák foglaltsági indexe	95%
Az olimpia megnyitóján nézők száma	70.000 fő
Fellépő művészek	4.000 fő
Az olimpiai lángot vivők száma	11.000 fő
Az olimpiai láng útja 27 országon át	78.000 km
Résztevő nemzetek száma	202 ország
Magyar sportolók létszáma	217 fő
Összes résztvevő sportoló	10.500 fő
Megrendezett versenyszámok	301

Az olimpiák történetében a 150. magyar aranyérmet Nagy Tímea nyerte.

A 301. versenyszám a maratoni futás volt, aminek éremátadó ünnepségére a zárógála keretében került sor.

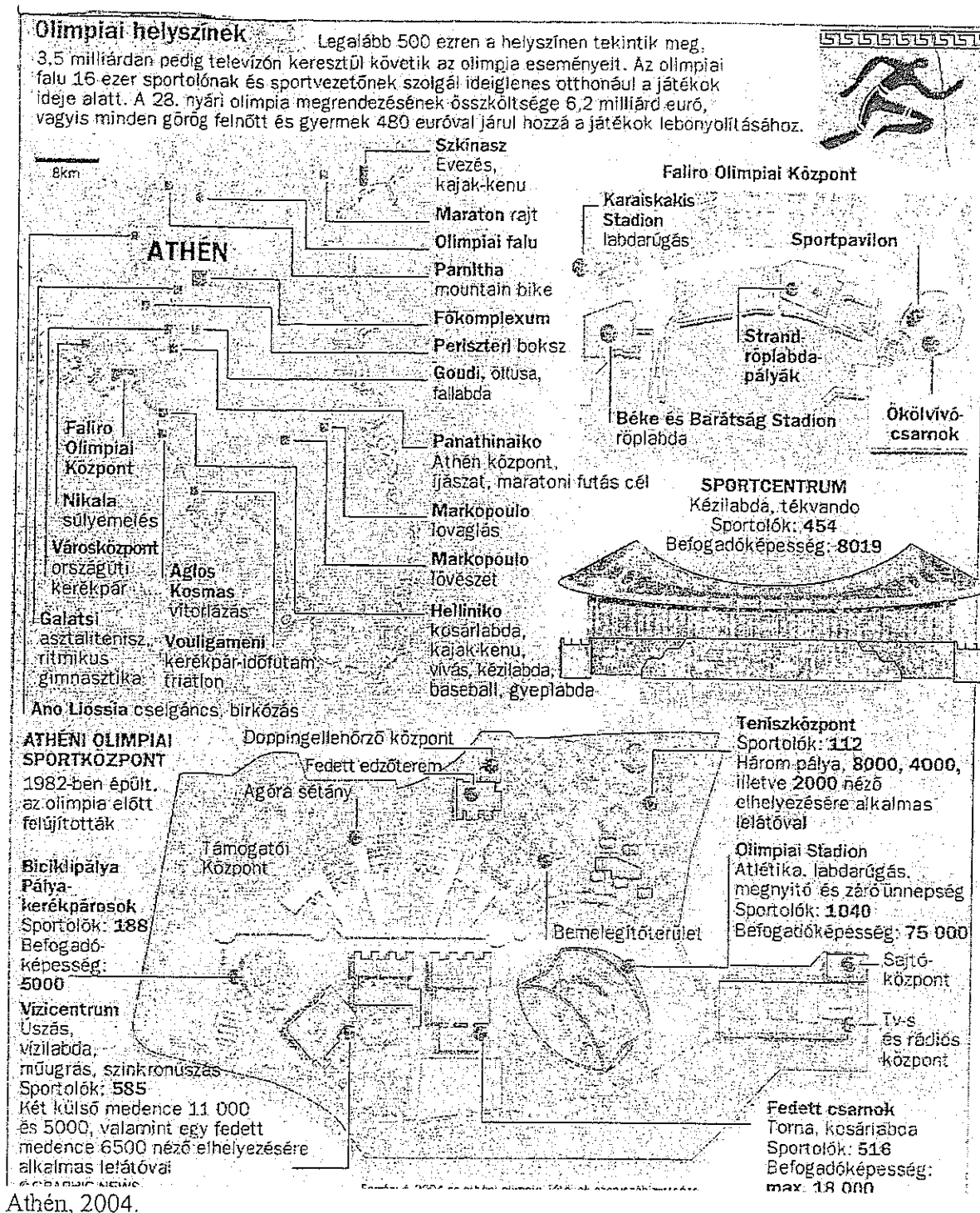
A megnyitó műsorában meglevenedtek az olimpia és a görög történelem legfontosabb elemei.

A sajtó az alábbi témákkal foglalkozott a legtöbbet: biztonság, helyszínek, a költségek, a szervezés és a doping.

Sokak szerint elégtelenek voltak a biztonsági feltételek az olimpián, sőt néhány újságíró szerint Athénban ideális körülmények várták a terroristákat. Egy álcázott riporternek sikerült három csomagot elhelyeznie a versenyhelyszíneken, amelyek napokig nem tűntek fel senkinek. Egy Robert bin Laden névre szóló belépőkártyával könnyedén el lehetett jutni a VIP vendégek közelébe a nyitóünnepségen. Ugyanakkor tudjuk, hogy több NATO hadosztály is részt vett a rendfenntartásban, s az olimpia előtt többféle terrortámadás forgatókönyvét is gyakorolták az egységek. A görög TV szerint a hatóságok felkészültek a buszok, repülőgépek, vonatok eltérítésére, vegyi támadásra az athéni metróban és a pireuszi kikötőben horgonyzó komphajók elrablására is. Már tudjuk, a világ sportolói és sportbarátai védelmében nem volt szükség az olimpiai játékok ideje alatt a különleges egységek bevetésére.

A helyszínekkel kapcsolatban vegyes megnyilvánulások voltak. Azt a legtöbb megszólaló elismerte, hogy az olimpia versenyhelyszínei, létesítményei kecsesek, szépek, ugyanakkor látszik a „rohammunka” is, a munkagépek nem egy esetben ott parkoltak a vadonatúj építmények közelében, néhány méterrel arrébb pedig a roncs- és szeméttelp adott „különös” hangulatot. Az infrastrukturális feltételek megteremtése hosszabb időt vett igénybe a tervezettnél, ezért az idő előrehaladta miatt meg kellett gyorsítani a munkálatokat, ami nagy többletköltséget jelentett. A létesítmények végül is hibátlannak bizonyultak, és elmaradt a közlekedési káosz is, amiről félték a szervezők. Az olimpia eseményei 19 helyszínen zajlottak. (lásd következő oldalon az olimpiai helyszínek rajzát!) Az olimpiai falu, ahol a sportolókat szállásolták el, legnépszerűbb létesítménye a konditerem volt.

A költségek tekintetében abban mindenki egyetértett, hogy a tervezettnél jóval magasabb költségekkel kellett számolni, Görögország hatalmas adósságokat halmozott fel az olimpiai helyszínek építése és a szükséges infrastrukturális alap megteremtése miatt, és az olimpia után sok kihasználhatatlan sportcsarnokot és stadiont örökölt. A létesítmények ugyan tökéletesek, a költségeket azonban a görög kormány legalább 10 évig nyögi majd, és emiatt várhatóan szigorú gazdasági megszorításokra kényszerül. Az olimpia összkiadása 12 milliárd euróra rúgott. Csak összehasonlításképpen: a biztonságra csaknem egymilliárdot fordítottak, amely az 1972-es müncheni olimpia teljes szervezési költsége volt. Bár az ország lakosai teljes mellszélességgel kiálltak a játékok mellett, s rengeteg önkéntes segítő volt, arról cikkeztek az újságok, hogy az unalmas munka, a silány ételek és a rossz hangulat miatt nagyon sok önkéntes segítő morzsolódott le, a kezdeti 44 ezer segítő mintegy 20%-a. 160 ezer jelentkezőből választották ki azokat, akiknek másfél-két héten keresztül csak az volt a dolguk, hogy a nagy hőségben állva a bizonytalan turistákat útbaigazították a versenyhelyszíneken, és ezért cserébe nemhogy pénzt, de még belépőjegyet sem kaptak egyetlen versenyhelyszínrre sem. Az olimpia szervezőbizottsága (ATHOC) szóvivője szerint biztosan nem lesz veszteséges az olimpia (minderről a verseny kezdete előtti napokban nyilatkozott).

Ehhez tudni kell, hogy az eredeti tervekhez képest már június 20. körül mintegy 30%-os költségnövekedést mutatott az olimpia költségvetése. A NOB 1997-ben ítélte oda a szervezés jogát Athénnek, tehát hét évvel az olimpia előtt, s ha még legalább tíz évig törlesztenek, akkor nem nehéz kiszámítani, hogy minimum 17-18 év kell ahhoz, hogy a rendező ország gazdasága kitermelje ezeket a költségeket. Már javában zajlottak az események, (augusztus 13-tól), de augusztus 17-én még az 5,3 millió belépőjegyből csak 3,1 millió kelt el. Sok helyszín kongott az ürességtől, pedig a versenyzők számára pszichésen nagy hatással van a tele lelátó, a biztatás. Ez azért is fontos, mert a szervezőbizottság kalkulációjában minimum 3,4 millió belépő eladása szerepelt, bevételi tervük teljesítésének egyik sarkalatos pontja volt a jegyértékesítés.

Egy ilyen megarendezvény magas szakmai színvonalon dolgozó szervezőket igényel, a szervezési (más néven előkészítési) munkaszakasz több évig tart, nagyon sok ember munkájára van szükség. Természetesen garanciát a rendezvényre az adott ország kormányának kell vállalnia, valamint nagy felelősség hárul az ország nemzeti sportbizottságára. A szervezésnek elvileg tökéletesnek kell lennie, ugyanakkor ezen az olimpián voltak alapvető szervezési hibák, amelyek nemcsak a rendezvényszervező szemével nézve voltak észrevehetőek. Csak néhány hibát említek:

- * Az olimpiai tizpróbázóknál a futópálya és a kerékpárpálya keresztezte egymást. Miután ebben a versenyszámban igen nagyszámú a nevezés, a mezőny szétszakad. Ezt a szervezőknek pontosan tudniuk kell, számolni kell vele a szervezési szakaszban. Sajnos itt most nem így történt, a futókat le kellett állítani addig, míg a kerékpárosok keresztülhaladtak. Mindez megtöri a versenyrendületet, nem lett volna szabad ennek előfordulnia.
- * A diszkoszvetésnél a már dobásra készülő versenyzőt visszarendelték – szintén megtörik a lendület, lankad a koncentráció – mert a bírók döntésképtelenek voltak hosszú másodpercekig.
- * A női szinkronúszás döntőjénél – amikor az aranyéremért küzdöttek a szinkronúszó csapatok – az orosz csapat elkezdte programját, majd a vízben az első pár másodperc múlva meg kellett szakítani a versenyt technikai hiba miatt. Félbeszakadt a zene. A lányoknak vissza kellett úszni a partra, és vízesen, az esti hűvös levegőben, ott ácsorogtak 2-3 percig, amíg újra elkezdheték versenyüket.
- * Sajnos a legkülönbözőbb csapatmérkőzéseknél (kézilabda, kosárlabda, vízilabda, stb.) a meccsbírók, játékvezetők nem álltak a helyzet magaslatán, felkészületlenek, sokszor részrehajlók voltak, ami az olimpia szellemébe nem fér bele!

A WADA (Nemzetközi Doppingellenes Ügynökség) munkája sem volt kifogástalan. Abban a kérdésben mindenki egyetért, hogy a sportnak tisztának kell maradnia, helyes, hogy küzdenek a doppingolás ellen, de a módszerek több, mint különösek. Ezen az olimpián mi, magyarok, kivívtuk a világ figyelmét, bár nem a doppingügyekkel kapcsolatban szerettük volna ezt tenni. Ezzel együtt sokunk számára érthetetlen, hogy pl. miért akkor rendelik be doppingvizsgálatra néhány versenyzőnket, mikor már indulnia kellene versenye helyszínére, vagy miért van arra szükség, hogy a versenye előtti éjszaka (hajnali kettőkor, négykor) jönnék érte és viszik doppingvizsgálatra az edzője, sportorvosa tudta nélkül. Valószínűleg mindenki számára elfogadottak lennének a doppingvizsgálati eredmények – még akkor is, ha ez nem a legkedvezőbb számunkra – ha mindezt emberségesebb körülmények között végezték volna, s szükség esetén a helyszínen – problémás versenyzőknél - megfelelő tolmácsolást biztosított volna a szervezőbizottság.

A mérleget megvonva azért nem kellett szégyenkeznünk, hiszen a 28. Athéni Nyári Olimpiai Játékokon a magyar versenyzők 8 aranyérmet (10 lett volna, de kettőt elvettek doppinggyanú miatt), 6 ezüstérmet (7 helyett, szintén doppinggyanú miatt) és 3 bronzérmet nyertek, 8 negyedik helyezést, 8 ötödik helyezést és 6 hatodik helyezést értünk el, ez a pontlistán 144 pontot jelent. Ezzel Magyarország az országok közötti versenyben a 13. helyen végzett.

Az olimpia zárógálája nagyon jó szervezésű volt, látványos, magával ragadó a műsor, a görög tradíciókra, népi hagyományokra épült, látványos volt a háttér, díszlet és a tűzijáték is. Itt vette át a következő olimpia szervezője, Peking delegációja az olimpiai zászlót. A 2008-as nyári olimpiai játékoknak Kína, Peking ad otthont. Pekingben nagyszabású ünnepséggel fogadták az athéni játékokról Vang-Csi-san Peking polgármesterének vezetésével hazatérő küldöttséget. A kínai főváros Mennyei Béke terén felavatták azt az órát, amely a következő olimpia kezdetéig méri a hátralévő időt.

Aki egy olimpia szervezési feladataiban részt vesz, annak minden esetben tájékozódnia kell az előző, hasonló rendezvények történetéről, nagyban segíti a szervező munkáját, ha ismeri a korábbi hibákat, hiányosságokat, és a rendezvény eredményeit is.

SANTA CLAUS CUP - MIKULÁS KUPA

Hazánk már az előző években is sok nemzetközi sporteseménynek adott otthont, ezt a hagyományt 2004-ben is folytattuk. *(A 2004. év kiemelkedő sporteseményeinek listáját az 1. számú melléklet tartalmazza.)*

Ennek a sportesemény-naptárnak azonban vannak alapvető hiányosságai is, hiszen a már évtizedes hagyományra visszatekintő Gyermek- és Ifjúsági Karate Világ Kupát meg sem említi, amely sportrendezvény periodikusan ismétlődő rendezvény, minden évben a december 6.-hoz legközelebb eső hétfőjén szervezik Miskolcon.

Azért ezt az eseményt, a Mikulás Kupát választottam, mert kialakuló (első) rendezvényként érzékletesen szemlélteti, hogy a jó rendezés hatására mivé nőheti ki magát egy néhány száz főt mozgósító esemény. Végigkísérhető, hogyan lett egy „első rendezvényből” periodikusan ismétlődő megarendezvény. Különleges kihívás: távoli földrészekről, helyi háborúk dúlta országokból miként lehet évről-évre idecsábítani egy világverseny kedvéért egyre több résztvevőt. A szervezőnek a legnagyobb elismerés, hogy sikerül ezeket a versenyzőket az egymás elleni nemes vetélkedésre buzdítani; és számukra is a legszebb pillanat, mikor a dobogón kezet nyújt egymásnak két, hazájukban egymás ellen harcoló népcsoport versenyzője.

A rendezvény létrehozásának szükségességét a Magyarországi Harci Művészetek Össz-Szövetsége vetette fel, s megszervezését és lebonyolítását a Magyar Karate Szövetség – mint szakmai szervező – vállalta. Miután Mikulás Kupa néven már az 1980-as évek elejétől rendeztek gyermek karate versenyeket, s évről – évre nőtt a külföldi versenyzők száma, ezért a szövetség úgy határozott, hogy 1992-ben már mint Világ Kupát szervezik meg a versenyt. Már az első kupára 17 ország 835 versenyzője nevezett, 1993-ban pedig 4 kontinens 32 országának 1480 versenyzője lépett tatamira Miskolcon. Ekkor már - látva a sikert - neves közéleti személyiségek is nevüket adták a rendezvényhez, védnökséget vállalva a rendezvény magas szakmai színvonaláért. 1994-ben a III. Gyermek- és Ifjúsági Karate Világkupa fővédnöke az OTSH (Országos Testnevelési- és Sport Hivatal) elnöke, Gallov Rezső volt (akkor még nem létezett külön Gyermek- és Ifjúsági Sport Minisztérium). Az 1994-es Kupát – a nagy érdeklődésre való tekintettel – nem egy, hanem két helyszínen, 9 küzdőtéren kellett megrendezni, 56 arany, 56 ezüst és 86 bronzérem talált gazdára (összesen 198 érem). A verseny előtt közvetlenül Budapesten sor került az akkor Közép-Európában egyedülállónak számító WKF (World Karate Federation – Karate Világszövetség) pénzügyi ellenőrző

bizottságának ülésére. A rendezvény külföldi fővédnökségét Shihan (= nagymester) Julius Thiry vállalta, a Karate Világszövetség Bírói Bizottságának Elnöke.

A magyarországi karate mesterek egy új karate nemzedéket neveltek fel, akik számára ez a verseny megmérettetési lehetőséget adott. E sportág jelentősége abban rejlik, hogy fegyelemre, belső békére, harmóniára neveli a gyerekeket. A küzdősport szülőhazája Japán, ahol a karate-do iskolák kialakultak. A „do” szó jelentése: út. A karate-do egy küzdelmi rendszer, célja a szellemi és fizikai megmérettetés, az emberi jellem fejlesztése, a következetes és fáradtságos munkára, ügyességre, rugalmasságra, egyensúlyérzék fejlesztésére, önkontrollra nevelés. A sportágban csak a kezeket és lábakat lehet használni, semmiféle külső eszközt nem lehet igénybe venni a küzdelmek során. A sensei (tanár) ezt hosszadalmas munkával éri el tanítványainál, az ellenfél megbecsülésére, lovagias gondolkodásra és bátorságra nevel. Ezen kívül nagyon sokat segít az agresszív viselkedés levezetésében, ezért a világon sok helyen használják fel a karate oktatását gyógyító céllal. A személyiségformáló hatás mellett az esésektől való félelemtől is megszabadulnak a gyerekek. Az Amerikai Egyesült Államokban pl. az „erősen deviáns” gyerekek részére létrehozott intézetben a problémás gyerekeket karatéra oktatják, a sportág fegyelem-terápia jellegét hangsúlyozva. Ennek következtében kimutathatóan csökkentek az iskolai rendzavarások és javultak ezeknek a gyerekeknek a tanulmányi eredményeik is.

Egyenlőre még nem került be a karate az olimpiai sportágak közé, bár ha Japán kapta volna meg a 2008-as olimpia rendezési jogát, nagy lett volna az esély arra, hogy a karate is bekerüljön az olimpiai sportágak közé.

Ez a verseny – a Santa Claus Cup, magyarul Mikulás Kupa – azért is lehetett sikeres, mert a szakmai szervezők együtt dolgoztak a Budatours Utazási Irodával, s a szolgáltatásokat, annak tárgyi és személyi feltételeit az iroda biztosította. Az 1994-es Világ Kupa programfüzetében már közzétették a Szervező Bizottság Elnökségének és a Bizottság Tagjainak névsorát is.

A verseny előtt került sor Budapesten a Nemzetközi Bíróképzésre is, hiszen külön szabályai vannak annak, hogy egy nemzetközi versenyen milyen képesítéssel és gyakorlattal rendelkező bírók lehetnek versenybírók.

Ennek a Kupának a főszponzora a Konzumbank volt, olyan összeggel segítette a rendezvényt, hogy az a Miskolci Városi Sportcsarnok és az Egyetemi Sportcsarnok bérleti díjának nagy részét fedezte, így nevezési díjként kisebb összeget kellett a versenyzőknek fizetni, hiszen a nevezési (regisztrációs) díj ezeket a költségeket magába foglalja. Arról, hogy miként, a munkafolyamat részletes tárgyalásánál térek ki.

Miután nem jellemző, hogy gazdag családok gyermekei vesznek részt ezeken a versenyeken, s szüleik, klubjuk sem tudja állni – legtöbb esetben – a szükséges költségeket, ezért feltétlenül szükség van az ilyen rendezvényeknél a mecénásokra, anyagi támogatásra.

Ez a verseny a karate világ egyik központi rendezvénye lett. Az 1994-es Mikulás Kupán – a versenyzők nagy száma miatt – korcsoportos versenyt rendeztek, a más és más évben születettek külön, a saját korosztályukkal mérték össze tehetségüket.

A rendezvény napjainkban is előkelő helyet foglal el a gyermek- és ifjúsági sportesemények listáján.

Mint említettem, a Mikulás Kupát minden évben Miskolcon rendezik meg. Ez azért is igen fontos, mert sajnos Budapesten koncentrálódik a rendezvények nagy része, pedig sok rendezvényt lehetne elvinni más városokba, hiszen ott is megvannak a tárgyi és személyi feltételei a szervezésnek és lebonyolításnak, természetesen a helyszínek megfelelő jellegű és létszámú rendezvényekről beszélek.

A sportrendezvények szervezésénél fontos figyelembe venni a helyi csapatokat, a sportolók és szurkolók megfelelő létszámát, a sportorientált kultúra fejlődését és az építő jellegű együttműködést a szervezők és résztvevők között.

Fontos szempont a sportesemények típusának meghatározása. A francia Turisztikai Hivatal munkatársa (Jean Penot) egy konferencián az alábbiak szerint négy fő típust állított fel:

- * Világesemények (olimpiák), amelyek nagy érdeklődésre tartanak számot, a média a világon mindenütt figyelemmel kíséri, s amelynek sikerességét nagyban befolyásolja a szervező ország infrastruktúrális felkészültsége és az esemény lebonyolítása.
- * Nemzeti események, amelyeknek nagy a nemzetközi vonzereje is (pl. Forma-1 autóversenyek, Tour de France). Ez azon országokat érinti, akiknek sportolói részt vesznek a versenyen, illetve amely országban az adott sportágnak és versenyzésnek nagy hagyományai vannak. Ezek a magas színvonalú sportesemények szurkolók tömegeit vonzzák.
- * Helyi események (futóversenyek), amelyek inkább szimbolikus értékűek még a résztvevők számára is.
- * Nem versenycélból szervezett összejövetelek, amelyhez főként a szabadidő eltöltése tartozik, kellemes, baráti társaságban számháborúzás, természetjárás, ping-pongozás, stb.

Ennek alapján a két fő helyszín:

- * mesterséges - stadionokban, épített pályákon zajlanak (labdarúgás, úszás),
- * természetes - a természeti környezetben, kiépítetlen terepen zajlik (kocogás, utcai futás).

A mesterséges helyszínen zajló sportesemények budapesti fő helyszíne:

Budapest Sportaréna - régi Budapest Sportcsarnok (BS)

Ezen apropóból vizsgáljuk meg közelebbről egy budapesti sportlétesítményt, mégpedig a Budapest Sportarénát! A Budapest Sportcsarnokot (BS) 1982. februárjában adták át. Még az év decemberében itt rendezték meg a női kézilabda világbajnokságot, majd 1983. áprilisában kiemelkedő jelentőségű volt a C csoportos jégkorong világbajnokság. Ez azért is emlékezetes, mert a régi BS 1999. decemberében leégett, s a helyén 2003-ra felépült aréna (pontosan 20 évvel a BS első hoki vb-je után) első sportrendezvénye az április 15-én rajtolt divízió I-es jégkorong világbajnokság volt. Ez egy kis összehasonlítást is aktuálissá tesz.

Az új arénában számtalan megoldhatatlannak látszó probléma jelentkezett. Először is:

- nincsenek edzőtermek, ezért a küzdőtérből hangszigetelő függönyökkel választják le a bemelegítésre szolgáló helyiségeket,
- nincsenek fűtött folyosók (ez előbbiből kitűnik, hogy egy egylégterű, folyosó egyáltalán nem is lehet bemelegítő terem és küzdőtér között), amelyeknek a küzdőteret a bemelegítési helyszínnel össze kellene kötni (ezt nemzetközi versenyeknél a versenyszabályzat írja elő),
- jelentős nemzetközi kosár-, kézi- és röplabda versenyek megrendezésére nem alkalmas, ugyanis betonaljzatra nem lehet közvetlenül ráfektetni a kézilabdás műanyag szőnyeget, kellene egy 6-10 cm-es padozat is,
- a mennyezeten függő eredményjelző táblák (berendezések) nem felelnek meg az előírásoknak, mert olyan mélyen lógnak be a küzdőtér fölé, hogy a kézilabdát nem lehet az egyik kaputól a másikig akadály nélkül eldobni,
- a 2004-es Műkorcsolya- és Jégtánc Eb-nél a legnagyobb gond az volt, hogy nincs az Arénában edzőpálya, a Kisstadion melletti Jégcsarnokban lehetett csak gyakorolni,
- a 2004-es Fedettpályás Atlétikai Vb. problémája, hogy az építők elfeledkeztek a sprint- és ügyességi számokról, ezekre nem volt fedezet a költségvetésben, kemény munka volt korrigálni,
- a vívó vb. megrendezéséhez kicsi az Aréna, mert a 24 páston kívül bemelegítésre is lehetőséget kell adni a nemzetközi szabályzat szerint, így bemelegíteni a Körcsarnokban és a SAP- csarnokban lehet,
- a 11.800 néző befogadására alkalmas lelátó legfeljebb Eb rendezésre alkalmas, Vb bonyolítására nem, mert ott minimum 15 ezres nézőszámra kell számítani,
- probléma még, hogy az öltözők és a sajtóhelyiségek az Aréna átellenes oldalán vannak, a sajtótájékoztatókra meghívott sportolóknak át kell gyalogolniuk a másik oldalra, továbbá az egyik szektorból nem lehet rálátni a küzdőterre.

És ez csak néhány, az avatatlan számára megismerhetővé vált probléma. A régi BS-ben 18 év alatt 30 világversenyt szerveztek - a hibák ellenére reménykedünk benne, hogy az új Sportaréna ezt jelentősen felül fogja múlni.

Mindenestre sokkal szélesebb körű lehetőségek nyílnak az új arénában különleges rendezvények szervezésére, mint pl. a teremszörf és egyéb „vizes” rendezvények. Különlegessége a szélturbinák elhelyezésére adott lehetőségek, a teleszkópos mozgatható széksorok. A régi BS-el szemben az épület körbejárható, a legkorszerűbb tűzvédelmi berendezésekkel szerelték fel, speciális menekítő útvonalakkal rendelkezik, 10 kijáraton át 13 ezer embert 5 perc alatt lehet kijuttatni az épületből, bármennyire hihetetlennek is tűnik.

A régi Budapest Sportcsarnok 1982. február 12-én a Magyarország – NDK (Német Demokratikus Köztársaság - egyesült a Német Szövetségi Köztársasággal, ma Németország) atlétikai viadal szervezésével mutatkozott be, s az ezt követő 18 éven keresztül a

sportrendezvényeken kívül számtalan gálának adott otthont. A küzdőtér, a kiszolgáló részlegek, az alagsori edzőtermek és jégpálya 13 világbajnokság és 17 Európa-bajnokság helyszínei voltak. A legnagyobb sportrendezvények – a már említett kézilabda világbajnokságon kívül – az asztalitenisz- és a női kosárlabda Európa-bajnokság, 1983-ban és 1988-ban a fedett pályás atlétikai Európa-bajnokság, az 1988-as műkorcsolya, 1989-es atlétikai és az 1983-as és 1990-es C-csoportos jégkorong világbajnokságok voltak. Ezen kívül itt mérköztek meg egymással a világ legjobb birkózói, karatésai, rövidpályás gyorskorcsolyázói, itt zajlott 1997-ben a profi ökölvívó vb, 1999. májusában Kokó (Kovács István) interkontinentális mérkőzése, de tornászok, vívók, ritmikus sportgimnasztikázók, teniszezők is versenyeztek a régi BS-ben.

1982-es áron 1,8 milliárd forintba került a BS felépítése, átmérője 100 méter volt (összehasonlítva a leningrádi – ma Szentpétervár a neve – Jubileumi Sportpalotával, amelynek átmérője 93 méter, nem került többbe a BS építése). Hosszútávú tervet készítettek, 10 évre előre megbecsülték, hogy évi 200 különböző rendezvényt kell megszervezni ahhoz, hogy a ráfordítás megtérüljön, természetesen ezek zöme sportrendezvény lett volna. Sajnos azonban évről évre csökkent az állami támogatás, így egyértelművé vált, hogy olyan rendezvényeket is ide kell csalogatni, amelyek több bevételt hoznak a BS-nek, tehát sok koncertet, vallási rendezvényt, politikai jellegű rendezvényt szerveztek. Olyan világsztárok léptek a BS színpadára, mint Amanda Lear, Santana, Elton John, Tina Turner és természetesen a hazai popsztárok. Ezen kívül minden év december elejétől a BS adott otthont a hagyományos karácsonyi vásárnak. Az utolsó rendezvénye is a karácsonyi vásár volt, mégpedig 1999-ben, sajnos december 15-re virradó éjszaka tűz ütött ki az épületben, s az leégett. Ezzel ért véget egy hosszú évtizedek rendezvényeinek helyszínéül épített sportszarnok története.

Ma már ott áll a helyén a Sportaréna; a két létesítmény összehasonlításával szembeötlő, hogy adataik nemigen térnek el egymástól:

	<u>Budapest Sportszarnok</u>	<u>Budapest Sportaréna</u>
Alapterület	39.500 m ²	40.900 m ²
Küzdőtér (maximum)	4.050 m ² (45 x 90)	8.450 m ² (65 x 130)
Bemelegítő terem	2	nincs
Befogadóképesség (maximum)	12.500 fő	12.500 fő
Parkolóhelyek száma	560	1.400

* A bemelegítő terület a küzdőtérből választható le, 65 x 35 méter

VALLÁSI ÜNNEPEKHEZ KAPCSOLÓDÓ ZARÁNDOKLATOK

A szent helyeken rendezett sokféle vallási ünnepség minden évben emberek tízezreit vonzza, nemcsak a nagy világvallások központjaiba, hanem egyéb zarándokhelyekre is. Sokan kaphatnak részfeladatokat vallási rendezvények szervezésében, ezért alapszolgáltatásokkal ezekről a rendezvényekről is rendelkezniük kell a szervezőknek.

Amikor például II. János Pál pápa európai körutazást tett, s 1991. augusztus 16–20. között Magyarországra látogatott, Magyarországon is több tízezres tömeg kísérte. Esztergomban, a Bazilikában tartott misét, amelyet kihangosítva az esztergomi várdombon is lehetett hallani. Ilyen esetekben az egyik legnagyobb hangsúlyt mindig az adott személy – esetünkben a pápa – biztonságára kell fordítaniuk a rendezvényszervezőknek (páncélozott, golyóálló pápamobillal utaztatni, kordonnal elválasztani a tömegetől, stb).

A különböző zarándokutak szervezése ma már hazánkban is külön utazási üzletággá nőtte ki magát. Sok magyar utazó is részt vesz zarándokutakon, amelyek megszervezése több szempontból mutat eltérést az egyéb rendezvényfajtákhoz képest. Alapkövetelményeihez tartozik az adott vallás szokásainak, ünnepeinek alapos ismerete, a zarándoklatok résztvevőinek költési szokásai, szolgáltatások iránti igényei.

A legjelentősebb és leglátogatottabb zarándokhelyek Róma, Jeruzsálem, Mekka, Benáresz, a lengyelországi Czestochowa.

Magyarország főbb zarándokhelyei: Máriaremete, Máriabesnyő, Máriapócs.

A zarándoklatok szervezése és az azokon való részvétel korántsem veszélytelen, hiszen a tömegek féken tartását nem tudják a rendezvényszervezők garantálni. Tényként kell kezelnünk, hogy a nagy zarándoklatoknak mindig vannak halálos áldozatai, amikor az extázisba esett tömeg átgázol a gyengébbeken, sok esetben halálra taposva, kövezve társaikat. A zarándoklatok szervezése speciális szaktudást, az egyház képviselőivel való teljes együttműködést követeli meg.

Róma – a zarándoklatok mekkája, hiszen a római katolikus egyház központja Vatikán Állam (Róma közepén), ahol a szentté avatások, pápai szónoklatok és ünnepi misék, pápaválasztások és koronázások zajlanak. Vannak kifejezetten zarándoklatokra specializálódott utazási irodák, amelyek a szent helyekre szervezik a csoportos utazásokat. Ezek szervezésének alapfeltétele az adott vallás, vallási szokások, vallási ünnepek alapos ismerete.

Jeruzsálem – a Szentföld a keresztes hadjáratok óta zarándoklatok helyszíne, Betlehem, az „Olajfák hegye”, a Siratófal, mind itt található. Azt a tényt is tudni kell, hogy a Szentföld „Háromszoros Szentföld”, a zsidó, a keresztény és a mohamedán vallások szent helyei egyaránt itt találhatók. Éppen ezért nem mindig biztonságos az utazás, vallási ellentétek kiéleződésének időszakában különösen oda kell e tényre figyelni.

Mekka – az iszlám vallás szent városa, Mohamed próféta születési helye (Szaúd-Arábiában található). A Nagy Mecset központjában a négyszögletű szentély a Kába, amelynek fala a „próféta keze nyomát őrzi”, amelyet a vallásos mohamedánok életükben legalább egyszer meglátogatnak. A nagy ünnep, a Haddzs idejére a hívők beszüntetik a háborúskodást. De a vallási extázisba esett tömeget nehéz megfékezni. Ezekről az esetekről általában a lapok is megemlékeznek.

A legtöbb áldozatot követelő zarándoklatok az utóbbi években:

1987.	400 halott a szaúdi-iráni összecsapásokban.
1990.	1426 zarándok halt meg egy alagútban.
1994.	270 hívő vesztette életét.
1997.	343 halott, 1500 sebesült egy tűzben.
1998.	118 zarándok esett áldozatul.
2001.	35 embert tapostak agyon a kövezésnél

Benáresz – Siva Isten földi lakóhelye Indiában, ahová a hindu hívek milliói zarándokolnak el minden évben. A zarándokok végigjárják a szent helyeket, majd megfürdenek a Gangesz folyóban, gabonát, virágot áldoznak a folyónak, s vizéből isznak.

Czestochowa (Lengyelország) – a Fekete Madonnához zarándokolnak a hívők. A szent, aki segít, egy kívülről feketére égett, fából készült szobor, amely a fatemplom pusztulásakor (leégett) épen maradt, csak a külső faréteg feketedett meg a tűzben. A hívők csodáról beszélnek, s bíznak a Madonna csodatevő erejében.

Magyarországi zarándokhelyek – amelyek a római katolikus vallású emberek zarándokhelyei, vallási ünnepekkor keresik fel e helyeket. Évfordulók alkalmával természetesen külföldről is nagy számban érkeznek zarándokok. Az 1990-es máriaremetei zarándoklaton 30 pap celebrált ünnepi szentmisét a húszezer zarándok előtt.

KIRÁLYOK, CSÁSZÁROK KORONÁZÁSAI, ÁLLAMFŐK BEIKTATÁSAI, ESKÜVŐIK, TEMETÉSEIK

Mindig nagy eseménynek számít egy ország életében, ha annak legfőbb embere megházasodik, vagy meghal. Élő példa Nagy-Britannia: Diana hercegnő temetésére özönlöttek a világ minden tájáról az emberek, még hetek múlva is virágáradatban úszott a hely, ahol a tömegek a hercegnő iránti kegyeletüket róhatták le.

Bár nem is kell ilyen messzire mennünk, gondoljunk Magyarországon első, demokratikusan választott kormányára, s főként kormányfőjére, Antall Józsefre. A rendszerváltás után az első demokratikusan választott kormány kormányzó pártja, az MDF (Magyar Demokrata Fórum) volt, s első kormányfője Antall József. Antall József még a kormányzati ciklus lejárta előtt eltávozott az élők sorából. A Parlament Kupolatermében ravatalozták fel, s több napon keresztül hajnaltól késő estig tömeg várakozott csendesen a ravatalnál, hogy leróhassa kegyeletét a miniszterelnök koporsójánál. Emellett természetesen a világ minden tájáról érkeztek kormánydelegációk, kormányfők, királyok, elnökök, fejet hajtani Antall koporsójánál.

Merőben más esemény egy királyi esküvő.

Igaz, Habsburg György nem Magyarország királya, mégis óriási tömeg gyűlt össze Budapesten esküvőjékor. Történelmi szálak mentén haladva először néhány szó nagyapja, IV. Károly – Magyarország utolsó királya – koronázásáról, amelynek akár megszervezése, akár a koronázásra kíváncsi tömeg utaztatása más-más feladatok elé állítja a szervezőket. A Habsburg ház uralkodóját, IV. Károlyt 1916. december 30-án koronázták magyar királlyá. Magának a koronázási ünnepségnek megvannak a hagyományos fázisai, a ceremónia nagy része a szabadban zajlott, tehát a kíváncsi tömegek is láthatták a jelen lévő különböző országok uralkodóin kívül. IV. Károly fia, Habsburg Ottó kicsi korától kezdve más-más országokban élt, nevelkedett (hiszen a királyi családot elűzték Magyarországról 1918-ban), ennek ellenére igen jól beszél magyarul, s fia, György visszatért Magyarországra. Esküvője a német hercegnővel nagyon fontos és látványos esemény volt, az európai uralkodó házak tagjai Budapest szállodáinak jelentős részét már egy évvel korábban lefoglalták, voltak szállodák, ahol egyetlen szabad szoba sem maradt a bémésködni akaró külföldi turisták számára. Az

ifjú párnak az akkori magyar kormány feje, Horn Gyula is gratulált, s természetesen a televízió is közvetítést adott erről az eseményről. A káprázatos esküvői ceremóniák felejthetetlen élményt adnak a kíváncsi tömegeknek is.

Különleges kihívás jelent minden szervezőnek, ha ilyen, vagy ehhez hasonló esemény szervezésében kap feladatot. Ilyen esetben mindig a diplomáciai protokoll szabályainak a betartása a legnehezebb feladata a rendezvényszervezőnek.

JELENTŐS TÖRTÉNELMI ÉVFORDULÓK

Egyetlen példa is megmutatja, milyen tömegeket vonz egy történelmi évforduló. A Honfoglalás 1000 éves évfordulójára, 1896-ban hatalmas tömegek látogattak országunkba, erre az évfordulóra készült el az építészeti remeknek számító szoborkompozíció (millenniumi emlékmű), a két múzeum épülete a Hősök terén, a Vajdahunyad vára, a kéregalatti vasút, ezek mind-mind az ezeréves évforduló méltó megünneplését szolgálták.

Ugyancsak jelentős esemény volt az államalapítás 1000 éves évfordulója, Szent István és a keresztény állam megteremtésének 2001-ben történt megünneplése, Melocco Miklós szobrászművész Szent István megkoronázását ábrázoló alkotásával Esztergomban, a Várhegyen, a Bazilika mögött. Hatalmas tömeg vett részt a szent korona és a koronázási ékszerek Nemzeti Múzeumból a Parlamentbe való szállításánál 2000. december 31-én. Mindezek az események nagy tömegeket vonzottak országunkba.

VILÁGKIÁLLÍTÁSOK

A világkiállítások nagy tömegeket vonzanak, arról nem is beszélve, hogy miután maximum 6 hónapig tarthatnak nyitva, - a tapasztalatok szerint - ez idő alatt nagyon sok belföldi és külföldi látogatója van. A kiállítás szervezés már a XIX. században próbára tette a hazai szervezőket.

Magyarországon Kossuth Lajos kezdeményezésére már 1842-ben megrendezték az első ipari kiállítást, igaz, ez még nem volt világkiállítás, mégis sokan érkeztek különböző országokból ennek megtekintésére.

Az első világkiállítást 1851-ben Londonban rendezték meg. Ez a kiállítás a világ ipari fejlődését követte nyomon, nem várt sikert aratva a szakmai- és a nézőközönség körében. A szervezőknek természetesen más megrendezvények időpontját feltétlenül figyelembe kell venni, amikor világkiállítás szervezését tervezik. Nem szerencsés, ha ütközik két megrendezés időpontja, mert az egyik elvonja a másiktól a látogatókat ill. fordítva. Ezért a világban zajló események, rendezvények ismerete a szervezők számára elengedhetetlen.

1928-ban megszületett a Világkiállításokról Szóló Nemzetközi Egyezmény, amelyhez Magyarország csak 1982-ben csatlakozott. A 21/1982. (V.24.) számú kormányrendelet hirdette ki a világkiállításokra vonatkozó, egyezmény módosításáról szóló jegyzőkönyvet (eredeti kelte: Párizs, 1928. november 22., módosítás: Párizs, 1982. november 30.). Ez az Egyezmény a világkiállítások szervezésével kapcsolatosan kitér a főbb irányelvekre, a szervezéssel és bonyolítással kapcsolatos szabályokra. A Világkiállítások Nemzetközi Irodája (B.I.E.) 43 országot képvisel, választott vezetősége van, működését alapszabályban szabályozzák. Előírja az alábbiakat:

- a világkiállítás maximum 6 hónapig lehet nyitva,
- a nyitás és a zárás napját a B.I.E. Párizsi Irodájának be kell jelenteni,
- ugyanaz az ország 20 éven belül újabb világkiállítást nem rendezhet,
- a világkiállítást rendező országnak kormánybiztost kell kineveznie, aki kormánya megbízásából jár el – más néven: Kiállítási Főbiztos,
- a kiállítóként jelentkező országok kötelesek saját nemzeti pavilont felépíteni, vagy a kiállítást rendező országgal felépíttetni, amely pavilon használati jogáért a rendező országnak jogában áll bérleti díjat kérni,
- a kiállított tárgyakat vámentesen lehet a kiállításra szállítani, de hiánytalanul vissza is kell vinni a kiállítás zárása után.

Egy világkiállítás megszervezése nagyon sok pénzt, időt, munkát igényel.

Magyarország Béccsel együtt pályázott az 1995-ös szervezési jogra, Budapest-Wien „Hidak a jövőbe” elnevezéssel. A rendelkezésre álló adatok szerint a szervezők 40 millió látogatót terveztek. Igaz, Bécs már 1993-ban bejelentette visszalépését, mert országa „nem olyan gazdag, hogy fedezni tudjon ekkora kiadásokat”. Mi úgy gondoltuk, egyedül is meg tudjuk rendezni a világkiállítást. Kinevezték a Kiállítás Főbiztosát is, Barsiné Pataki Etelka személyében, majd Baráth Etele váltotta őt a második kormányzati ciklusban. Az arra illetékesek sajnos vagy nem voltak tisztában egy világkiállítás rendezésének anyagi vonzataival, vagy “meg akarták mutatni”, hogy képes az ország egyedül is ennek megrendezésére. Ezért szinte az utolsó pillanatban álltunk el a szervezési jogtól, amikor már megkezdődtek a beruházások.

Egy biztos: bár kellemetlen egy ilyen visszalépés, még mindig jobb, mint a rendezéssel járó költségek miatt csődbe vinni egy országot. Ezt a lépést felelős politikusaink végül is megtették, de a már elkezdett építkezéseket nem állították le.

A tervezett helyszín a Duna jobb és bal partja lett volna a mai Lágymányosi híd és Petőfi híd közötti szakaszon. A pesti oldalon elbontották a használaton kívüli vasúti sínpályákat, elkezdték a tereprendezést és az infrastruktúra kiépítését, a budai oldalon megindult több épület építése, amelyek szállodákként, business centerként, titkárságokként, s szervező bizottság székhelyeként működtek volna a kiállítás ideje alatt. A tervek szerint a kiállítás után ezekben az épületekben kaptak volna helyet Budapest felsőoktatási intézményei, valamennyi egyetem és főiskola, s kialakítottak volna egy egyetemi városrészt, úgy, mint amilyen Párizsban a Cartier Latin. A kiállítási terület két oldala között a Duna fölé tervezett gyalogos függőhídon lehetett volna átmenni. A hidat később módosított tervek alapján felépítették, ez a mai Lágymányosi híd, amelyen a gépjárműforgalmon kívül már a villamospályát is előkészítették. A budai oldalon az elkezdett épületek felépültek, illetve néhány még épül, az átadott épületek egy részébe egyetemek költöztek, a többibe informatikai cégek (Pannon GSM, IBM, stb.), ezért a budapestiek csak INFOPARK-ként emlegetik.

Egy világkiállítás az adott ország gazdaságára döntő befolyást gyakorol: az építés és maga a kiállítás idejére drasztikusan csökken a munkanélküliség. Elsősorban az építőipar szívja fel a munkaerőt, de a háttéripár legalább ilyen mértékben biztosít munkát (kiállításépítők, tervezők, grafikusok, nyomdák, élelmiszeripar, mezőgazdasági termékek, idegenforgalom). Mindez technológiai fejlődést is jelent, valamint a kiállítás hat hónapos nyitvatartása alatt a szolgáltatóipar és az idegenforgalomban dolgozók szerepe ugrásszerűen megnő. Aki a

kiállításra érkeznek, általában azon kívül több klasszikus idegenforgalmi programon, kulturális programokon is részt vesz, s ha sikeres a világkiállítás, úgy az azt követő években robbanásszerűen megnő a világkiállítást szervező országba irányuló idegenforgalom. Az ország nemzetközi megítélése, ismertsége szempontjából komoly pozitívumokat hozhatna. Mindez természetesen nagy bevételeket jelent az adott országnak, azonban a befektetésekhez képest igen hosszadalmas lesz még így is a megtérülési idő.

Ha a Budapestre tervezett világkiállítást vizsgáljuk, akkor azt is tudnunk kell, hogy ezt a történelmi várost nem lehet „bővíteni”, az utcákat szélesíteni, az egész város közműhálózata elöregedett, a kiállítás tervezett helyszínét az agglomerációból nem lehet közvetlen közlekedési eszközökkel megközelíteni, vagyis a feltételek jelentős része teljesíthetetlen. A városban így is mindennaposak a közlekedési dugók, Budapest közlekedése nehezen bírja el több tízezer látogatót. A Duna felett átívelő hidak áteresztő képessége kicsi, több hídra lenne szükség, valamint létfontosságú lenne a várost elkerülő körgyűrű befejezése is. Ugyanakkor féltő, hogy természetromboló hatása is lenne egy ilyen nagyszabású építkezésnek, és a spekuláció előtérbe kerülését sem zárhatjuk ki.

Ezek a felvetések csak töredékei a teljes szervezési szakasz problémáinak, s a várható nyereségnek (haszonnak) úgyszintén, s akkor még nem is beszéltünk a világkiállítás reklámértékéről az adott ország népszerűsítésében játszott szerepéről.

I./ 6. Mega-attrakciók

Mega-attrakció meghatározása: a megarendezvény helyszínének közelében egyedülálló történelmi, művészeti, természeti alkotás, nevezetesség.

A megarendezvényekkel párhuzamosan a mega-attrakciók jelenléte meghosszabbíthatja a rendezvényre érkezők tartózkodási idejét az adott országban, amely hosszabb idejű szálláshely-igénybevételt, idegenvezetőknek, tolmácsoknak, hostesseknek, vendéglátásban dolgozóknak munkalehetőséget biztosít. Amennyiben az adott megarendezvény helyszínén – vagy annak közelében – olyan különleges természeti helyek, művészeti, egyéb alkotások találhatók, amelyek másutt a világban nincsenek, az meghosszabbíthatja a vendég ott-tartózkodási idejét. A fontosabb mega-attrakciók a következők:

1. *Szimbolikus építészeti remek* (mint pl. az ókori világ hét csodája – az ókori hagyományban a világ hét legnagyobb épülete, illetve műalkotása, amelyek Antipathosz, görög költő verse szerint a következők):¹

- az egyiptomi piramisok (egyedül ezek maradtak fenn napjainkig)

Az egyiptomi fáraók temetkezési helyei. Minél nagyobb hatalommal bírt egy fáraó, annál díszesebb piramisokat építtetett magának a szabad emberekkel (a köztudatban úgy él, hogy a rabszolgáival). A piramisokat gúla alakban építették, s ezek az építkezések az óbirodalom óriási fellendülését hozták (i.e. 2650-2300) Kiemelkedő volt Dzsószér lépcsős piramisa.

¹ Más források részben eltérnek ettől a felsorolástól, lásd Új magyar lexikon.

- Szemirámisz függőkertje (Szemirámisz Babilon királynője)
Teraszos kiképzésű hegyoldal (a háztetőkön teraszok sora volt, beültetve növényekkel). II. Nabukodonozor király i.e. 600 környékén építtette feleségének.
- az epheszoszi Artemisz-templom
Lüdia királya, Krozus építtette i.e. 550 táján. A gótok semmisítették meg i.sz. 202-ben.
- Pheidiász Zeusz-szobra
Pheidiász athéni szobrász volt, I.e. 430-ban állították fel a szobrot Olümpiában. A több mint 10 méter magas, trónon ülő Zeusz szobor aranyból és elefántcsontból készült. Az i.sz. V. században semmisült meg.
- a halikarnasszoszi Mauzóleum
Jóniában volt látható, Mauzólusz anatóliai király sírhelye. (i.e. IV. században uralkodott.) Felesége építtette, darabjai napjainkban is láthatók, a British Múzeumban vannak kiállítva.
- a rhodoszi Kolosszus
35 méter magas, márvány talapzaton álló, vassal megerősített bronz szobor volt, amely a rhodoszi kikötőben állt. A Napisten tiszteletére emelték. Kb. 100 évet ért meg, egy földrengés alkalmával omlott össze.
- az alexandriai Világítótorny (pharos)
II. Ptolemaiosz egyiptomi uralkodó emeltette i.e. 280-ban. A világítótorny a kikötő bejáratánál állt i.sz. XII. századig, 136 méter (400 láb) magas lehetett (1 láb = 30,4 cm)

2. *Jelentős történelmi helyek:*

Augsbourg (csata), Kínai Terrakotta Hadsereg, Filippi (csata), Sztálingrád (csatahelyszín, II. világháború döntő ütközete), Versailles (békeszerződés), stb.

3. *Világkereskedelmi központok* (Hongkong, New York, Párizs).

4. *A világ nagyvárosai* (Párizs, Washington, Tokió).

5. *A világ természeti csodái:*

Aggteleki cseppkőbarlang (Baradla barlang cseppkőoszlopai), Niagara vízesés, Húsvét-sziget, Galápagos-szigetek.

6. *Klimatikus helyek:* (Kékestető, Holt-tenger, Hawaii-szigetek).

7. *A vadállatok jelentős övezetei :* (Tanzánia, Kenya, Szibéria).

8. *Jelentős művészeti kollekciók, szobrok, emberi alkotások:* (párizsi Louvre, londoni Tate Galery, szentpétervári Ermitázs, Kínai Nagyfai).
9. *A világ vallási központjai* : (Jeruzsálem, Vatikán, Tibet, Mekka, Delhi).
10. *Az UNESCO Világörökség Listáján szereplő helyek, alkotások.*

I./ 7. A rendezvényszervezés személyi és tárgyi feltételei a szakmai szervezők és a rendezvényszervezők szempontjából

Ahány rendezvény – annyi helyszín. Ez nem egy üres frázis, minden szervező tudja, hogy még a periodikusan ismétlődő rendezvények között sincs két teljesen egyforma, ebből egyenesen következik, hogy a tárgyi és személyi feltétele is rendre változik.

A kongresszusokra, tudományos rendezvényekre vonatkozó feltételek is igen változatosak, mindenek előtt tudni kell, hogy a konferenciaturizmus külön üzletággá válását három fő jellemzőnek köszönheti:

- elsősorban témái miatt kedvelt,
- a kapcsolatteremtési lehetőségek miatt,
- valamint a társadalmi programok színessége miatt.

A különböző szakmák kiemelkedő képviselői azért utaznak kongresszusokra, konferenciákra, hogy ott a szakterületükkel kapcsolatos előadásokat hallhassanak, tanulhassanak belőle, találkozhassanak kollégáikkal, s mindezt technikailag jól szervezett körülmények között, ideális helyszíneken realizálják a szervezők. Csak abban az esetben vesznek részt különböző kirándulásokon, idegenforgalmi programokon, amennyiben a szakmai elvárások maradéktalanul teljesülnek.

Tárgyi feltételként a megfelelő konferencia terem, technikai és egyéb berendezés, tolmácsfülkék megléte alapfeltétele a rendezvény szervezési joga elnyerésének.

Egy sportrendezvény tárgyi feltételeinél elsősorban az adott sportcsarnokot kell vizsgálni, vajon megfelel-e az adott rendezvény nemzetközi versenyszabályzatban előírtak szerinti feltételeknek.

A karate versenyeket vizsgálva mindezen feltételek maradéktalan teljesítése a szakmai szervező felelőssége, természetesen, ha pontos instrukciókat ad ezzel kapcsolatban a rendezvényszervezőnek, akkor a gyakorlati végrehajtó a rendezvényszervező lesz.

A tatamik száma, elhelyezése, az eredményjelző táblák nagysága, a mikrofonok fajtái és mennyisége, azok megfelelő helyre készítése és működésbe hozása, az eredményhirdető dobogók (3-1-2 hely) felállítása, az országhimnuszok, országzászlók beszerzése, a megfelelő számú és fajtájú érmek, kupák, nemzeti színű szalagok biztosítása általában a rendezvényszervező dolga, de mindezek pontos meghatározása – igényközlés és ellenőrzés – már a szakmai szervező felelőssége.

Mind a konferenciáknál, mind bármilyen más rendezvénynél a rendezvényszervező teljes mértékben felel az általa biztosított szállások, éttermi szolgáltatások, szállítóeszközök megfelelő mennyiségi és minőségű meglétéért. A nyomdában készített anyagok ellenőrzése, programfüzetek, meghívók, étkezési jegyek, részvételi jegyek programokra, szálláskártyák nyomtatása is az ő feladatai közé tartozik.

Ennél a rendezvénynél természetesen a személyi feltételek is nagyban eltérnek egy kongresszus személyi feltételeitől.

A szakmai szervező felelőssége a megfelelő képzettséggel rendelkező, a rendezvény megvalósításához szükséges létszámú bírót felkérni (alkalmazni), pontosan közölni a rendezvényszervezővel a technikai személyzet-igényt, tolmácsigényt, eredményhirdetésekkor, érmek átadásakor szükséges hostessek számát, ügyeletes mentő, orvos, készenléti műtő biztosítása sebésszel, aneszteziológussal.

A rendfenntartáshoz szükséges biztonsági feladatokat ellátó munkatársak létszámát, jegyárosokat, takarító személyzetet, egyszóval minden személyi feltételt is neki kell megteremteni, ami a sportrendezvény megszervezéséhez elengedhetetlenül szükséges.

A regisztrációnál külön szakmai regisztrációra is szükség van, hiszen a nevezők pontos adatait egyeztetni kell a végső nevezési listákkal, esetleges változásokat pontosan regisztrálni, hiszen a versenysorsolást csak a teljes és pontos nevezési lista ismeretében lehet megkezdeni. Ezen kívül a rendezvény sajtófőnöke, sajtóreferense – aki szintén a szakmai szervezők közül kerül ki – koordinálja a külföldi és hazai újságírók, tudósítók munkáját, adja meg a szükséges tájékoztatásokat.

A rendezvényszervező ugyanakkor a szakmai szervező igényei szerint biztosítja a kért személyzetet, az érkező vendégek fogadására a repülőtereken, pályaudvarokon biztosítja a megfelelő idegen nyelvet beszélő idegenvezetőket, szállítóeszközöket, regisztrálja a vendégeket, munkatársai készítik össze a regisztrációs mappát, állítják ki a szálláskártyákat, készítik be az anyagba az étkezési jegyeket, programokra a részvételi jegyeket, állítják ki a kért szolgáltatásokról a számlát, fizettetnek, beszedik a részvételi ill. nevezési díjakat, adják át a megfelelő kitűzőket, biztosítják a rendeletekben előírt pénzügyi szabályok személyi feltételeit, a szálláshelyeken, programokhoz az idegenvezetőket, az információs pultokban dolgozó személyzetet, s természetesen a kapcsolattartó személyt, aki mindenről naprakész információval rendelkezik.

A későbbiekben részletesen foglalkozunk egy konkrét példán keresztül ezekkel a feladatokkal.

I. / 8. Kulturális rendezvények lényege, jelentőségük, történeti leírásuk

KARNEVÁLOK - FARSANGOK

Ezek a kulturális rendezvények (karneválok) őszi télbúcsúztató, tavaszköszöntő ünnepségek, amelyeket beiktattak a vallási ünnepek közé a farsang befejező rendezvényeként.

A farsang hagyományosan január 6-tól (Három királyok, vagy Vízkereszt) Hamvazószerdáig tart. Ez az időszak (január- február hónapok) az ún. báli időszak.

A Farsangi Karnevál jelmezes, táncos népi ünnepély, amelyet tulajdonképpen a húsvétot megelőző 40. nap keddjén rendeznek meg és még aznap éjjel (éjfélkor) be is fejeződik.

Ide soroljuk Magyarországon pl. a Hajdúsági Farsangot, a Nyíregyházi Gyümölcskarnevált, a Kaposvári Dorottya Bált és a Mohácsi Busójárást is.

A Debreceni Virágkarnevál csak elnevezésében karnevál, csoportosítás szerint a fesztiválok csoportjába tartozik, hiszen minden évben augusztus 20-án kerül megrendezésre, amely nem a fent említett két vallási ünnep közé eső időszak.

Ezek a kulturális rendezvények azért jelentenek kihívást a szervezőknek, mert a szereplők (fellépők) sokaságát kell összefogni, összehangolni a programokat, mindegyiknél más technikai feltételeket kell biztosítani, és mindezt azonos időpontban, különböző helyszíneken kell megvalósítani.

Mielőtt megismerkednénk a legjelentősebb megrendezvényekkel és azok szervezési feladataival, tekintsük át a farsangok, valamint még néhány kulturális rendezvény történetét.

MASZKABÁLI HISTÓRIA

A farsangi ünnepségek és az azokban fontos szerepet játszó álarcok története a kultúrtörténet egyik legérdekesebb ága.

A bajor-osztrák németsegből elterjedt farsang szó csaknem az egész földkerekségen az esztendő egy bizonyos időszakát jelenti. (Vízkereszt - Harnvazószerda), mindenütt a húshagyó kedddhez, vagyis a böjt kezdetének dátumához kapcsolódik: búcsú a hústételtől. Ezt fejezi ki közismert latin-olasz neve: a karnevál. Carne vale - ez latinul azt jelenti: "Isten veled, hús!". Más vélemény szerint a farsangi vidám menetben a tömeg előtt kerekeken gördülő hajóvá formált jármű (carrus navalis) nevét nyerte el. Itáliában alakult ki és vált vidám ünnepséggé a farsangok őse, a Saturnáliák evő, ivó, tréfálkozó ide-oda vonulása, amely eredetileg Saturnus isten ünnepe volt (a latin Saturnus azonos a görög Kronosszal, aki Zeusz főisten atyja volt).

Ez a pogány népmulatság fennakadás nélkül folytatódott a kereszténységben. A farsangi mulatságok nemcsak a Saturnáliák divatját tartották életben, hanem a természet megújulásával ösi, vidám népjeleneteit, állati és óriás figuráit is. Európa legtöbb országában emlékezetes és mindig újra várt esemény volt az álarcos felvonulás, amikor vagy az ismert, hajó formájú kocsik tetején, vagy másféle feldíszített szekereken óriási, maszkos, jelmezes alakokat hordoznak körül. Németországban azonban a reformáció korának rigorózus hitújítói eltiltották a népjeleneteket. Csak a XVIII. század folyamán, a felvilágosodás eszméinek hatására élesztették fel egyes városok a farsangi játékokat. München és Düsseldorf járt jó példával a többi város előtt.

A különböző kézműves céheknek megvolt a maguk farsangi játékrendje. Ezeket általában le is írták, több helyütt könyvben is kiadták. Ilyen neves farsangi krónikások a nürnbergi mesterdalnokok is, közülük a leghíresebb volt Hans Sachs, akit Richard Wagner örökített meg operájában. A francia forradalmat követően jöttek divatba a "rongyos bálók", amelyek a farsangi felvonulásokon is igen népszerűek voltak.

Az álarcos bálók eredetileg a királyi udvarok mulatságai voltak. A fejedelmi udvarokban divatosak lettek a fényes ünnepségek alkalmával megrendezett álarcos játékok, az allegorikus zenés előadások, amelyeket az opera előfutárainak tartottak. XIV. Lajos (a Napkirály) otthona példát adott előbb a legfelsőbb osztályok mulatságaira, majd a XVIII. századtól már általában az álarcos és jelmezes bálók elterjedő divatjára. A farsang egyre inkább a különböző társadalmi körök báljait és táncestélyeit is jelentette.

Manapság nagy élmény a Velencei Karnevál a gyönyörű vízi városban, ahol maszkokban és dominóban sűrögnek a szórakozók - vagy a földkerekség túloldalán, Rio de Janeiróban híressé vált Riói Karnevál. A nagyvilág más városaiban is évezredek óta megvan az igény az élet

derűjére, a vidámságra, még arra is, hogy várjuk derűsen saját földi halálunkat. Hamvazószerdára halottas menetté változik Karnevál herceg diadalmenete. Európában mindenféle szokás volt, sok helyen még ma is az, hogy a farsangot jelképező óriási papírmasé bábukat, medvemaszkokat, szalmából formált figurákat nagy jajveszékeltések közepette máglyán elégetik. Ez azt is jelenti, hogy a karneváli ünnepségeken egyszerre van jelen a halál a telet jelképező bábu formájában és a megtisztulás, a jelenlévő gyászolók révén.

Ez Magyarországon (Busójárás) annyiban különbözik, hogy egy jelképes koporsóra felírják: "TÉL", és máglyát raknak alatta. Amíg a máglya ég, az állatbőrökbe, ijesztő maszkokba öltözött férfiak ugrálva táncolják körül a tüzet, énekelnek, kurjongatnak, s amikor a tűz elhamvad, a lángnyelvek elemészlik a koporsót, annak a szimbolikus jelentősége, hogy vége a télnek (téltemető, tavaszköszöntő ünnep), jön a tavasz!

Már a legkezdetlegesebb néptörzsek rájöttek arra, hogy ha arcukat, esetleg fejüket is lefedik - általában valamilyen torzított mesterséges arcformával (maszkkal) -, akkor ezáltal önmaguk helyett másvalakit vagy- valamit (állatokat, babonás tárgyakat) mutathatnak. Az idők során a maszkok formájukban, felhasználási céljukban sokat változtak. A századok folyamán a művelt nemzetek körében az álarcokat főleg két területen alkalmazták, a színelőadásokon és a farsangi felvonulásokon. A Dionysos-ünnepek kecskeáldozatából keletkezett tragédiához később csatlakozott a komédia, a szatírajáték és valamennyinek külön álarc típusa volt. Feltételezik, hogy Thespis alakította át emberarcra a köznép körében addig divatos rémmaszkokat. Ezeknek a klasszikus álarcoknak nagy színpadi előnyei voltak: a nyitott száj mögé rejtett szócsókészülék erősítette a hangot, férfiak játszottak női szerepeket (nő nem is léphetett a színpadra), egy színész különféle szerepeket alakíthatott. Hátrányuk volt viszont, hogy az érzelemváltozások mimikai kifejezését lehetetlenné tették. Idővel egyre több típust formáltak a különböző darabokhoz, ily módon mindinkább alkalmasak lettek egyes szenvedélyek és néposztályok ábrázolására, és mintegy előfutárai voltak a modern, újkori színpadi maszknak.

Ezek az ókortól örökölt, európai vígjátéki formák és a vígjátékokban már eleve használt, de évszázadok alatt módosult maszkok előkészítették a különböző középkori álarcos játékok és szertartások jelmezváltozatait. A templomokból a templom elé kerülő, kötelezően maszkos játék már ismeri az egész, és a félálarcos lehetőségeket. A reneszánsz időszak azután a változatok egész sorát teremti meg. Ekkor kezd divatossá lenni a félálarcnak az az összezsugorított formája, amely csak a szem körül fedi az arc felső részét. Itt az álarc már lehetővé teszi, hogy felismerjék, ki rejtőzik mögötte, illetve hogy ki is az, aki úgy tesz, mintha rejtőznék. A későbbi álarcos bálók mindmáig kedvelik ezeket a valójában ál-álarcokat, amelyeknek az a feladatuk, hogy a szembekerülők azt játszassák, hogy megmutatják, hogyan viselkednének, ha nem ismernék fel egymást, holott felismerik. Idáig tart, és ki tudja, milyen változatokban folytatódik majd az álarcok története.

Nézzük először azt a két jelentős megrendezvényt, amelyről valamennyien hallottunk: ezek a Riói Karnevál és a Velencei Karnevál.

RIÓI KARNEVÁL

A braziliai karnevál eredetét tekintve részben portugál, részben afrikai. Az Azori-szigetéről érkezett portugálok a böjtöt megelőző néhány napban tartották az ENTRUDOT, azaz a farsangot.

Ám ez a farsang sokszor fulladt verekedésbe, olyannyira, hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie, ezért ezt 1853-ban betiltották.

A mai karnevál Rióban született 1855-ben. "Fekete Orfeusz" címmel nagysikerű film is készült róla, Jorge Amado regénye alapján.

Hivatalosan a karnevál a Hamvazószerdát megelőző 4-5 nap eseménye, hiszen a böjt alatt minden mulatság tilos Brazíliában is.

A karnevál csúcspontja a szambaiskolák felvonulása. Legelől megy az előőr, ez a csoport az iskola vezetőiből áll.

Allegorikus kocsi: Minden szambaiskola valamilyen témát választ, erre építi fel a felvonulást. Az előírások szerint ez a téma a brazil történelemből, kultúrából meríthető.

Az iskola két legmagasabb személyisége:

- zászlóvivő (ő az iskola legtapasztaltabb, legjobb tánctehetségű nőtagja. Versailles-i udvarhölgynek van öltözve),
- ceremóniamester.

Táncosok: már jelmezben vannak

Ütőhangszerek: (fúvós hangszer használata tilos)

Ez nem csak szórakozás, hanem verseny is, ezért a felvonulást egy zsűri is figyeli és pontozza.

Szambaiskolák: Valójában semmi köze az iskolákhoz, hiszen a braziloknak szinte a vérében van a tánc.

A karneváli felkészülés szinte az előző évi karnevál utolsó napján elkezdődik. Az iskolák kiválasztják a következő évi témát és elkezdik a próbákat. Pár hónap múlva már lehet látogatni ezeket a próbákat, a riói újságok közlik a próbák helyét és időpontját.

VELENCEI KARNEVÁL

A riói kellemes, a velencei szép - állítják többen és joggal.

Velence a szerenádok, operák városa. Július harmadik vasárnapján ünneplik a Megváltó napját, az 1575. évi pestis elmúlásának emlékére. Ezen a napon mindenki csónakra száll, és ott tartózkodik, a vízen ebédel, vacsorázik, állandó zeneszó kísérete mellett. A hajnalt is a vízen kell megérni, mert aki a Megváltó hajnalán az Adria vizével vet magára keresztet, az egész évre mentesül a betegségektől. A karnevált a Szent Márk téren rendezik meg, általában február hónapban.

A különböző utazási irodák kedvelt, s jól eladható programkínálatává vált a Velencei Karnevál. Nagyon sokan tömegturizmust csinálnak belőle, szinte pihenés nélküli háromnapos, négynapos utakat szerveznek a karneválra, 24 órás autóbuszos utazásokkal – az oda és a visszaúton csak menet közben, az autóbuszban ülve lehet aludni, megérkezve Velencébe a város szélén lévő buszparkolóban kiszállítják a holtfáradt utasokat, ők egész nap bolyonganak Velencében, majd este a buszparkolótól indulás vissza Budapestre. Ez nem nevezhető klasszikus idegenforgalomnak.

MOHÁCSI BUSÓJÁRÁS

Honnan ered ez a népszokás? Többféle lehetséges eredete közül ismerkedjünk meg kettővel.

Az első és legelterjedtebb magyarázat szerint a téltemetés, a télűzés volt a célja. Az emberek ilyenkor ijesztő ruhába bújnak, mert azt várják, hogy a tél megijed tőlük és elszalad. Az ünneplés végén a tél halálát szimbolizáló szalmabábút égetik. A beöltözött emberek "bao-bao" kiáltással és kürtszóval, kolompokkal végigjárják a házakat, udvarokat és körbejárják az állatokat, majd hamut szórnak szét a portákon. Ettől azt remélik, hogy távol tartja a gonosz szellemeket. Az utcán pedig a nők haját húzgálják hogy minél nagyobbra nőjön. Az ünnep fénypontja a főtéri viaskodás a férfiak között, ami régen a férfivá avatást jelentette.

A második történet szerint a busójárás kialakulásának oka a törökök folytonos támadása volt. A XVI.-XVII. században Magyarország török hódoltság alatt állt, az országnak azonban volt egy olyan része, amelyet a török soha nem tudott elfoglalni. Ez volt a Mohács-sziget, amelynek környéke mocsaras, nádas terület volt. Ide húzódtak vissza támadáskor a környékbeli lakosok az általuk jól ismert rejtekhelyekre.

Egyik este, amint a házaikból kiűzött mohácsiak a tűznél beszélgettek, megjelent körülük egy öreg sokác ember, aki megjövendölte a török kiűzését. Másnap, utasításai szerint megkezdődött a készülődés: fegyvereket, álarcokat készítettek - és vártak, vártak. Aztán egy viharos éjszakán megjelent előttük egy délceg lovag, és arra szólította fel őket, hogy kövessék. A törökök a vihar elől behúzódtak a mohácsi házakba, az örök is aludtak - ám szörnyű zajra ébredtek, és az álarcos, ördögpo-fájú szörnyeket látva fejvesztve menekültek a városból.

Harmadik történet szerint viszont a mohácsiak a mocsarasban rejtőzködtek, a törökök azonban megtalálták az odavezető utat, és a sziget ellen indultak. Ekkor a mohácsiak vezetője - mivel nem volt fegyverük - kitalálta, hogy öltözzenek ijesztő ruhákba, rakjanak magukra kecskeszarvakat, és kereplőkkel, kürtökkel csapjanak minél nagyobb zajt, hogy elijesszék a babonás törököket. A terv sikerült, és az ellenség fegyverét hátrahagyva menekült el. A busójárás, farsang sokác neve pokalada. Átváltozást, átöltözést, újjászületést jelent.

A mai busójárás újabb szokásaival karneválszerű mulatsággá alakult, ami kedvelt idegenforgalmi látványosság. A felvonulás fő érdekessége ma az ijesztő, szalmával kitömött, birkabundás, álarcos busók, és harisnyába tollat, fűrészpont rázogató jankelé mellett a középkori ágyú felvezetése hangos durrogatások kíséretében.

Néhány éve szokássá vált, hogy a mohácsi busók fellátogatnak a fővárosba, az Orczy-kertben máglyát raknak, amelyre rátesznek egy jelképes koporsót, oldalán a "TÉL" felirattal, és a máglyán elégetik. Közben a jellegzetes busó viseletbe öltözve, ugrálnak és újonganak a tűz körül. Mire a lángok elhamvadnak, a "tűz megeszi a telet", megjelennek a tavasz első hírnökei.

Most pedig következzen a busójárás programja:

Egy menet három csoportból áll, tagjait "alakoskodóknak" nevezzük.

Egy fontos szabály szerint a gyerekek nem közelíthetik meg a csoportokat, mert akkor nem sikerül a varázslás (ezeknek a szokásoknak a gyökere még a pogány termékenységvarázsló szokásokból táplálkozik). Ezért előzi meg az igazi busójárást a kislefarsang. A nagy busójárás előtti csütörtökön kerül sor a gyerekek farsangjára. Ilyenkor rendszerint apró busókkal és jankelékkal találkozhat az ember az utcán. A II. világháború előtt a gyerekek még álöltözetben

házzól házza jártak, megdöngették a kapukat, és bao-bao kiáltással nagy lármát csapva kéredzkedtek be az udvarra. "Pokláde! Megérkezett a farsang, vége a télnek, itt a tavasz!" kiáltották.

Az első csoportot a sajátos faálarcot, kifordított bundát viselők alkotják. Ők ruházatukat esetleg kiegészíthetik szalmával töltött fehér gatyával, valamint kereplővel. Ehhez a csoporthoz tartozik még a menet egyetlen kürtje is, amely 2-4 méteres. Ez a pásztorkürt kettéhasított, kivájt, és vesszővel újból összeillesztett, fűzfából készült kürt. Használat előtt vízbe áztatták, hogy bedagadjon, és jobban szóljon. Megszólaltatásával hívták egymást a busók farsangvasárnap. Egy ember nem bírta el, ezért a vastagabbik végét az egyik busó vállára fektették, és a másik végét az vitte a kezében, aki menet közben fújta. Ma már sajnos csak múzeumban látható.

A második csoportot a maskarák alkotják, nekik nincsenek faálarcaik.

A harmadik csoport a bekormozott arcú "jankeléké", ők viszik az oly fontos hamus zsákokat. A jankele harisnyás-fejű, betörőre emlékeztető külsejű, meglehetősen igénytelen alak. Ócska melegítőjét tarka rongyok teszik még szakadtabbá. Elmaradhatatlan kellékeik a ronggyal teli püffölő és némi szórnivaló, amely hintő- és fűrészpör változatban a leggyakoribb. Előszeretettel kerget meg fiatal lányokat, hogy az előbb említett eszközöket "kizárólag termékenység-varázslás címén" rajtuk próbálja ki.

Eredetét tekintve a busótól jóval fiatalabb: egy bőrökkel, rongyokkal kereskedő Jekli Grün nevű embert csúfoltak "Jankele Gri"-nek a gyerekek a múlt század végén. A házaló a portékájával teli zsákkal kergette szét a csibészeket. Ami ebből fennmaradt: a név és a püffölés. A csoportok körül pedig hatalmas nézősereg áll, mivel Mohácson, a minden télutón (február végén) megrendezett ünnepség rengeteg embert vonz.

Az igazi busó a következőképpen néz ki: szőrével kifordított birkabundát, subát viselő álarcos-szarvas egyén. Vászonzól szőtt fehér gatyát visel, amely rendszerint szalmával van kitömve. Nem ritka, hogy cifra mintás, ún. bütykös női harisnya díszíti lábszárait. Alsó végtagjaira kereszttekötéssel felerősített hosszú szíjú bocskor tekeredik. Az eredetitől kissé elütő példányok azonban bakancsot, ill. gumicsizmát hordanak.

A busó öltözkédének legfontosabb része a vörös színű, emberi arcot mintázó álarc, ami már önmagában sem túl bizalomgerjesztő, ráadásul két szarv is tartozik hozzá, ami tovább rontja az arcberendezést. Nagyságát tekintve kis- és nagybusókat különböztethetünk meg, de a méret náluk igazán nem számít. A busó kiegészítőként derekára erősített kolompot visel. Kezében kereplőt és fabuzogányt tart, de ha csak az egyiket véljük nála felfedezni, akkor is busóként könyvelhetjük el az előttünk álló lényt.

A busójárás jellemzői még az alábbiak:

- a busó csúnya, de nem bánt,
- minden évben van egy közöttük, aki kedvtelésből a száján keresztül vizet spriccel a tömegbe.

A busójárás elmaradhatatlan kelléke még a busó-kerék és az ágyú.

Busó-kerék: lovakkal és eketaligával vontatott hosszú rúd, amelynek végén egy kerék forog. A keréken busók ülnek, legalábbis megpróbálnak rajta maradni. Amikor ugyanis a földet súrolja a kerék, néha bizony döccen egyet.

Szimbolikus jellegű: a születés és a sors kereke, forgása pedig a természet körforgását jelzi.

Ágyú: farsangvasárnap rendszerint újból megszólal a 2. mohácsi csatából ránk maradt fegyver. Akkoriban (1687) a törökök kiűzésének aktív szereplője volt, ma már csak ronggyal töltik meg a torkát. Dörejének hallatán még a tapasztalt busójárás gyakori résztvevője is összerezzen az ijedtségtől.

A BÁLOKRÓL - ÁLTALÁBAN

Magyarországon mindig is nagy hagyományai voltak a báli szezonban szervezett mulatságoknak. Bár a két világháború között ez leginkább a gazdag nemesség illetve földbirtokos osztály privilégiuma volt, azért a szegények is megrendezték saját báli mulatságaikat. A földesúri kastélyok, kúriák lakói, az ifjú hölgyek, szinte ősz elejétől ezekre az eseményekre készültek. Hosszú időt vett igénybe a báli ruhák tervezése- nehogy más ruhájának fazonjával megegyezzen -, a frizurák, kiegészítők, ékszerek kiválasztása és természetesen a legfontosabb volt a kisasszonyok számára a megfelelő táncrend összeállítása. Mindenki, aki bált rendezett, jóval előbb összeállította a programot, zenét, milyen táncok követik majd egymást, s ezt nyomtatott, díszes kártyán eljuttatták a meghívottaknak, akik táncrendjébe rendre bejegyeztették - felvetették- magukat az ifjú urak.

Az a lány, akinek leghamarabb betelt a táncrendje, méltán lehetett büszke magára. Természetesen a táncrend kötelezte is őket, a különböző táncokat csak a listán szereplő fiatalokkal táncolhatták, változtatni a táncrenden nem lehetett. Nagy szerepet kaptak az első bálozók, ők voltak azok, akik elérték nagykorúságuk határát és életükben először vehettek részt ilyen táncmulatságon. Mindig ők táncolták az első, úgynevezett nyitótáncot. Ez azt is jelentette, hogy ezen ifjú hölgyek immár eladósorba kerültek, ideje volt férjet választani. Ez persze nem volt egyszerű dolog, hiszen legtöbb esetben a családok határoztak, egyeztek meg arról, hogy kivel házastíják össze gyermekeiket. Itt szerelemről a legritkább esetben lehetett szó, vagyont vagyonnal házасítottak, birtokokat egyesítettek nagybirtokokká. Az édesanyák, nagynénik és egyéb nőrokonok - mint gardedámok - árgus szemekkel figyelték a lányokra, nehogy az akkori erkölcsi ill. illemszabályokat megszegjék. Ennek ellenére kiemelkedő szerepet játszottak a fiatalok életében ezek a bálók.

AZ OPERABÁLOKRÓL - RÖVIDEN

A II. világháború előtt nagy hagyományt teremtett a Budapesti Operabál, amelyet minden évben a báli időszakban rendeztek meg. Ezzel a rendezvénnyel csak a Bécsi Operabálók vehették fel a versenyt.

A háború után hosszú évtizedekig ezeket a bálokat nem rendezték meg Magyarországon, szinte már a feledés homályába merültek. 1996-ban, néhány évvel a rendszerváltás után, ismét feltámadt halottaiból ez a rendezvény Budapesten. A 2003-as évben is nagy várakozás előzte meg a nyolcadik Operabált, s nemhiába rendezték meg a francia kultúra jegyében. A francia hagyományok - kultúra, zene, művészetek - jegyében nyílt meg 2003. március elsején, szombaton este a Budapesti Operabál. A pompázatos rendezvényen megközelítőleg háromezer bálozó vett részt, az esemény sztárvendége Catherine Deneuve francia filmszínésznő volt, a díszvendégek között foglalt helyet Medgyessy Péter miniszterelnök, Jürgen Köppen, az Európai Bizottság magyarországi delegációjának vezetője, valamint a világ egyik legtehetősebb családjának sarja: Baron de Guy Rotchild. 2003-ban március elseje, a naptári

tavaszi első napja egybeesett a hamvazószerdát megelőző szombattal, amely mára már hagyományosan a bális szezon utolsó, s egyben legelegánsabb báljának éjszakája. Ezt követően aztán kezdetét veszi a nagy böjt. Az Operabálról úgy tartják, nemcsak azért egyedülálló rendezvény, mert elegáns, pazar és hagyományteremtő, hanem azért is, mert a nemzetközi megítélés szerint csak az ünnepséget szabad ezzel a jelzővel illetni, amelyeken a színpad és a nézőtér egybeépül. Ily módon a Budapesti Operabál minden esztendőben Európa legnagyobb táncparkettje.

Amikor 1996-ban sok évtized után először rendezték meg, akkor az Operaházat belülről szinte teljesen át kellett alakítani. Az ezt megelőző években, amikor felújították belülről is ezt a csodálatos színházat, eleve úgy tervezték és építették át, hogy mozgatható széksorokkal rendezték be (természetesen rögzítve voltak), ezeket kellett kiemelni és a zenekari árkot felmagasítva bedobogózni, hogy egy szintbe kerüljön a színpad, a zenekari árok illetve a nézőtér. Az első bálra nagyon sok híres külföldi színész, politikus érkezett, a TV is közvetítette, amint a limuzinok áradata ellepte a környéket, s sóvárogva nézhette a magyar TV néző a pompázatosnál pompázatosabb ruhákban, ékszerekben felvonuló résztvevőket. A sajátos stílus és művészeti értékek mellett 2003-ban azért esett Franciaországra, mint díszvendégre a rendezők választása, mert ebben az évben ünnepeltük a világ zeneórájának, Hector Berlioz születésének kétszázadik évfordulóját. Így cseppet sem volt véletlen, hogy a bál nyitótáncát is Berlioz muzsikájára koreografálták. A francia zeneszerző keringőjének dallamára a rendezők 72 pár nyitótáncost vonultattak fel. A bálon - immár hagyományosan - megválasztották a bálkirályt és bálkirálynőt, valamint ezen az estén adták át a T. Systems által alapított év éneke díjat is, ez alkalommal Gál Erikának és Keszei Borinak. A magyar állami operaházbeli rendezvény csak néhány nappal követte a hagyományos, hétezer főt befogadó Bécsi Operabált, s bár a jegyek árán már négy éve nem változtattak (120 ezer forintos jegyeket lehetett vásárolni, a sétálójegyek 80 ezer forintba kerültek, ami azt jelenti, hogy nincs a sétálójegy tulajdonosának asztala, széke, leülni nem tud, étkezni csak a "büfénél" külön térítés ellenében, viszont táncolhat, sétálhat, ismerkedhet a többi résztvevővel), az lassan eléri az osztrák főváros árszínvonalát. Ugyanakkor a Budapesti Operabál belépőjegyeinek áraiban - kivéve a sétálójegyet - , szemben a bécsivel, minden benne van, az ételtől, italtól kezdve a táncrenden át a kísérekig, taxiköltségekig. S csak néhány ingyencsésze a Gundel Étterem szakácsai által készített vacsoraménüből: konyakos strasbourgi libamájpástétom szarvasgombával, garnéla-lazac mousse-on és tokhal kaviárjával, valamint fácánmell és rózsaszínűre sült szarvasgerinc provance-i fűszerezéssel. A vacsora előtt és után pedig tánc: az Operaház Nagyzeneakara 22,00-23,00 óráig, valamint éjfél után háromnegyed egyig keringőt és polkát játszott, közte pedig tánczene szólt. A Budapesti Operabál sztárvendége és díszvendégei mellett a védnökök között jó néhány kormánytag is szerepelt.

A bál költségeit - a rendezők bevallása szerint - hozzávetőleg 70-30%-ban a jegybevételekből és a szponzorok hozzájárulásából finanszírozták. A bevételből 2,5 millió forintot a hazai egészségügy támogatására fordítottak.

A FESZTIVÁLOKRÓL ÁLTALÁBAN

Maga a rendezvény önmagában csak egy előre meghatározott célból, adott helyen és időben összehívott összejövetel, amely előkészítő, lebonyolítási és elszámolási munkát igényel. A rendezvények lehetnek spontán, nyereséges vagy non-profit rendezvények, zárt vagy szabad téren megrendezettek, egy vagy több helyszínen zajlók. Helyszínekre – különösen Budapesten

– igen nagy az igény. A statisztikák szerint Magyarországon évente ezerkétszáz-ezerháromszáz fesztivált rendeznek s ezekre 12 millióan látogatnak el.

Ez már egy olyan létszám és rendezvényszám, amelyet össze kell fogni, ezért 2002-ben megalakult a Magyar Fesztivál Szövetség, elnökül Márta Istvánt választották, aki a Művészetek Völgye vezetője. A 'Magyar Fesztivál Szövetség definíciója szerint : „A fesztivál térben és időben koncentrált, előre meghirdetett, közös elnevezés alatt futó, legalább egy napos, gyakran több műfajt felölelő szabadidős rendezvénysorozat, amely közös érdeklődésű emberek látogatását várja.” (2002).

A szövetség 70 tagot számlál, és 170 fesztivált koordinál. A fesztiválokhoz kapcsolódó turisztikai, kereskedelmi és vendéglátói bevételek 50-60 milliárd forintra tehetők. Ebből is kitűnik, hogy az ország életében igen fontos szerepet kapnak ezek a rendezvények, hiszen a kultúra közvetítése mellett jelentős a település- és régiófejlesztésben játszott szerepük is.

A szövetség célja a fesztiválpiacon uralkodó káosz megszüntetése, ami alatt mindenekelőtt a fesztiválok finanszírozását kell érteni. Sajnos ezek a finanszírozások sok esetben igen átgondolatlanok, a források szétaprózódnak, a kiírt pályázatok követhetetlenek, aminek egyenes következménye, hogy ezek a rendezvények tervezhetetlenek, hiszen nem tudni előre, miből telik majd a finanszírozásra. A Magyar Fesztivál Szövetség felmérése szerint a fesztiválokra fordított pénz 28%-a pályázatokból, 16%-a szponzoroktól, 27%-a önkormányzatoktól és további 16% egyéb forrásokból származik, csupán 13%-ot tesz ki a saját jegybevétel. Jelentős részüket non-profit rendezvények teszik ki, amelyek viszont nem önfenntartók. Ugyanakkor még nyereségérdekeltek is, mint például a Sziget Fesztivál. Olyan összejöveteleket, előadásokat szerveznek, amelyek külső anyagi támogatásra szorúlnak. Ez tehát súlyos gondot jelent, a fő probléma azonban ott van, hogy nincs tisztázva, mit lehet egyáltalán fesztiválnak tekinteni, ezért kategorizálni kéne, hiszen szponzorokat csak így lehetne szerezni.

Gondot jelent az is, hogy nagy az átfedés e rendezvényeknél, pl. 2002-ben és 2003-ban is öt napon keresztül fedték egymást a Művészetek Völgye (július 25- augusztus 03.) és a Sziget Fesztivál (július 30- augusztus 05.), a ezen rendezvények fellépő művészei ugyanazon személyek, zenekarok voltak. Az átfedés mindenképpen hátrányos, hiszen a gyakorlott fesztiváljárók nem tudnak egy időben két különböző helyszínen jelen lenni, holott mindkettőre szívesen ellátogatnának.

A Szövetség fő céljai közé tartozik:

- * valamennyi fesztivál felmérése – ennek függvényében javaslattétel az állami szervek felé a támogatások elosztására;
- * szeretnék elérni, hogy a legjelentősebbnek számító fesztiválok a központi költségvetésből kapjanak támogatást, a különböző állami és egyéb források helyett;
- * segítségnyújtás a kormányzatnak a pályázatok átvizsgálásában és ésszerűsítésében;
- * a rendezvények kategorizálása, úgymint:
 - művészeti: zenei-; amely lehet: klasszikus-
dzsessz-
kortárs-
világzenei-fesztivál

színház-
képzőművészeti-
tánc-
irodalmi-
film fesztiválok
ifjúsági és gasztronómiai fesztiválok

* egyéb szempontok szerinti csoportosítás, kategorizálás:

időtartam

látogatók száma

kiterjedése: - nemzetközi
- országos
- regionális
- kistérségi
- helyi események.

A Magyar Fesztivál Szövetség tervei szerint a szükséges lépések megtétele után 2006-ra Magyarország valóban "fesztiválország" lehetne, ehhez azonban színvonalas, egész éven át tartó rendezvényeket kell szervezni. Olyan országos szervezetté szeretnék válni, amelyhez csatlakozhatnak a már meglévő kisebb szövetségek, mint pl. a Magyarországi Művészeti Fesztiválok Szövetsége vagy a Nyári Szabadtéri Színházak Szövetsége.

A rendezvények piacán - a kulturális jellegű rendezvények között - az egyik legjelentősebb helyet a különböző fesztiválok foglalják el. Ezek a rendezvények igen fontos szerepet játszanak az idegenforgalomban és a kulturális életben is. Magyarország legjelentősebb idegenforgalmi céllal létrehozott fesztiválja minden évben a Budapesti Tavaszi Fesztivál.

A fesztivál szó jelentése: ünnepi játékok, időszakos művelődési ünnepek, népművészeti, kulturális bemutatók, műveltségi vetélkedők, seregszemlék.

Jellemző sajátossága: azonos időpontban, egymáshoz közeli vagy azonos helyszíneken rendezett, különböző rendezvények összessége. Mindegyik egy ünnepélyes megnyitóval kezdődik és a záró programja egy gálaműsor (más néven: záró gála).

A fesztiválokhoz - mint rendezvényekhez - tartoznak pl.:

- Szent Péter napi körmenet (Vatikán, június 21.),
- Debreceni Virágkarnevál (augusztus 20.),
- Kapolcsi Napok (Művészetek Völgye),
- Szegedi Szabadtéri Játékok,
- "Ki mit tud"-ok,
- Népzenei Fesztiválok, találkozók (Röpülj Páva Népzenei Fesztivál, Dunamenti Népek Folklórfesztiválja, minden évben Baján),
- Táncdalfesztivál, Polbeat Fesztivál (politikai dalok fesztiválja, 1967-68 az akkori lázadó ifjúság politikai nézeteit kifejező dalokkal),
- Filmszemlék, Cannes-i Filmfesztivál, stb.

Az ide tartozó vetélkedőknél is ugyanúgy van megnyitó és záró gála, de a megnyitó után nem a különböző művészeti programok következnek, hanem magának a többfordulós versenynek a selejtezői, majd elődöntői, középdöntői, döntői és végül a legjobb produkcióikért helyezést kapott résztvevők adják elő legsikeresebb műsorszámukat a záró gálaműsor alkalmával.

A magyarországi fesztiválokkal történő ismerkedés előtt következzen a kultúra és turizmus összetartozását szimbolizáló egyik rendezvény bemutatása. A kultúra és a turizmus elválaszthatatlan egymástól.

E fontosságot ismerték fel a 2000. november 6-8 között megrendezett Kultúra és Turizmus 2000. II. Nemzetközi Konferencia és Szakmai Vásár szervezői.

Ennek a rendezvénynek a célja volt:

- az együttes tevékenységek vizsgálata,
- a tapasztalatok feldolgozása,
- az együttműködés lehetőségeinek feltárása,
- a szakemberek kapcsolatteremtésének elősegítése
- és a piackutatás.

Az első konferenciát 1998-ban rendezték meg, hét szekcióban, több, mint 60 előadással. A 2000-es konferencián a plenáris üléshez és szekcióülésekhez 3 napig tartó szakmai vásár is kapcsolódott.

A workshopok 5 témakört öleltek át:

1. Kulturális turizmus: marketing, kommunikáció, médiakapcsolatok.
2. A kulturális örökségek és hagyományok szerepe a turizmusban.
3. Természet és turizmus.
4. Kultúra és turizmus - határok nélkül.
5. Kulturális program - turisztikai termék.

A rendezvényt több magyar és külföldi szervezet is támogatta, mint az ICOMOS, a Kulturális Utak Európai Intézete, az UNESCO és a WTO. De ne feledjük, ez mind csak 1998-ban jutott eszükbe a szakembereknek, holott az első Budapesti Tavaszi Fesztivál ekkor már 17 éve igen sikeres kulturális rendezvényként "működött".

A BUDAPESTI TAVASZI FESZTIVÁL ÉS AZ UTAZÁS KIÁLLÍTÁS

Az első Budapesti Tavaszi Fesztivál (BTF) ötlete 1981-ben született meg azzal a céllal, hogy fellendüljön az idegenforgalom, megteljenek a szállodák, éttermek, koncerttermek már az idegenforgalmi előszezonban is. Mostanra az idegenforgalmi előszezonból kulturális főszezon lett.

Ennek a programsorozatnak a része az Utazás Kiállítás is, amely tulajdonképpen a fesztivál elődjének is tekinthető. A Budapesti Tavaszi Fesztivál az Utazás Kiállítással együtt a hazai utazási szakma megrendezvénye, egyben Magyarország legjelentősebb idegenforgalmi hasznosítású rendezvénye is. Az Utazás Kiállítás fontos megjelenési lehetősége a passzív turizmussal foglalkozó utazási irodáknak, amely kiállítás minden szempontból évről évre több kiállítót és látogatót vonz. A első BTF, valamint az Utazás Kiállítás azért jelentett a szervezőknek nagy kihívást, mert az idegenforgalmi szezon széthúzását ezzel meg lehetett valósítani, és azt a tényt sem lehet elhanyagolni, hogy egy, a kultúra szempontjából kiemelkedő színvonalú, periódikusan ismétlődő rendezvény született.

1981-ben az Országos Idegenforgalmi Hivatal vezetőinek elképzelése alapján létrejött a BTF rendezvénysorozat, azzal a céllal, hogy egy rangos művészeti seregszemle segítségével Magyarországra csábítsák a külföldi vendégeket még jóval a hagyományos turisztikai főszezon előtt, hogy a nagyvilág hazánkat és a fővárost ne csak a lovas múltunkról, a cigányzenéről, és a magyaros gulyáslevesről ismerje.

A fesztivál sikeréhez olyan nemzetközi elismertségnek örvendő művészek adták a nevüket, támogatásukat, tehetségüket, mint Viktor Vasarely, Amerigo Tot, Cziffra György, Juan Gyenes, Michael Gyarmati. Megalakult a Budapesti Fesztiválzenekar, amely azóta elválaszthatatlan a rendezvénysorozattól, ugyanakkor a világ minden táján méltán tett szert hírnévre. A rendezvénysorozatot szakmai oldalról bizalmatlanság kísérte, miután sokkal jobb anyagi helyzetben volt induláskor, mint más, régóta működő, patinás fesztiválok.

A szervezést az Idegenforgalmi Propaganda Vállalat vállalta (Kiss Imre fesztiváligazgató), tíz éven át meg is tartotta ezt a posztját az IPV, de sajnos 1990-ben csődbe ment. Ekkorra már viszont olyan ismert és sikeres volt a BTF, hogy az addig résztvevő művészek és a szakemberek az akkori ipari és kereskedelmi miniszterhez fordultak segítségért. Sikerként támogatónak megnyerni az Interkoncertből éppen akkor kivált Interart Fesztiválközpontot, amely akkor már 15 éve szervezett nemzetközi rendezvényeket, kiépített kapcsolatrendszere volt. A nyárra kiírt pályázatot Klenjánszky Tamás és "csapata" nyerte meg, először csak egy, majd öt évre szólóan úgy, hogy a miniszter megígérte, biztosítja az anyagi feltételeket a következő évekre is. Klenjánszkyék jelentős változtatásokat vittek véghez. Eddig tartott a programsorozat első szakasza (1981-1990.), amely időszak jelszava 10 nap, 100 helyszín, 1000 esemény volt. A második szakaszra - 1991 és 1996 - között a fesztiválok fesztiválja lett a jellemző, míg a harmadik szakaszban, amely 1997-ben kezdődött és napjainkban is tart, a szervezők igyekeznek olyan fesztivállal a nézők elé állni, amelyben a közönség minden rétege találhat magának kedvére való programot.

Visszatérve a második szakaszra, olyan jelentős változásokat hoztak létre, amely az addigi 10 napos fesztivál időtartamát kibővítette, ugyanakkor szelektálták a műsorokat, mégpedig a "megszüntetve megőrzés" elve szerint, ami annyit jelent, hogy minden, a korábbi tapasztalatok alapján értékes és vállalható elemet megtartottak, az idegen elemeket pedig fokozatosan kiiktatták, ezzel mintegy nyilvánvalóvá téve, hogy a BTF nem népünnepély. Úgy gondolták, hogy a fesztivál a magyar művészek és a magyar művészetek fóruma, amely egyben teret is ad a kortárs művészeteknek. Azért, hogy a fesztivál ne legyen a politikai és üzleti viták tárgya, 1990-ben létrehozták a művészeti tanácsot, amelynek tagjai vállalták a morális és szakmai segítséget, és azt hogy csak szigorú esztétikai szempontok szerint döntenek a programokról. A kínálatot szerkesztőségek állították össze (komolyzenei szerkesztőség, színházi szerkesztőség, kiállítás szerkesztősége, képzőművészeti és történeti szerkesztőség) és az áttekinthetőség kedvéért sorozatokban, témakörökbe csoportosították. Így jöttek létre a MUSICA ANTIQUA (Historikus Régi Zene), a MUSICA SACRA (Egyházi Zene) és a MUSICA NOVA (Kortárs Zene) sorozatok. Ehhez társultak még a Győri Balett (Markó Iván) és az Interbalett bemutatók, továbbá a Crescendo sorozat, ami fiatal művészeket mutatott be.

Az ily módon összeállított program kiegyensúlyozott arányban mutatta be a régió kulturális örökségét és a kor művészeti alkotásait.

Európai Kulturális Hónap: 1986-ban Melina Mercouri javaslatára Európa Kulturális Fővárosa címmel rendezvénysorozatot indítottak el az Európai Közösséghez tartozó országokban (Akkik kinyilatkoztatták csatlakozási szándékukat, már 1992-től részt vehettek benne). Hazánk bekerült és aktív kezdeményező és közreműködő tagja az Európai Fesztiválok Szövetségének. Az 1993-as Fesztivál költségeit (90 millió forint) az Idegenforgalmi Alap biztosította, de a költségvetés alapját a mecenatúra adta. Ezt egészítette ki a vállalati szponzorálás és a jegybevételek (a jegybevétel a költségek 20%-át fedezte). Mivel kiderült, hogy minél több hétvége esik a Fesztivál időszakába, annál több jegy kel el, ezért a rendezvények már 1991-től három-, illetve öt hétvéges periódust öleltek fel. Ezt 1995-re négy hétvégre, majd 1996-tól két hónaposra tervezték. 1994-ben létrejött a Fesztivál marketing, sajtó- és reklámcsoportha, így végre ezeken a területeken is szakemberek dolgoztak. Anyagi kérdésekben a korábban említetteken kívül az UNESCO és az Európai Közösség segített, és sok pénz folyt be a benyújtott pályázatokból is. Az 1994-es év programja különösen gazdag volt. A hagyományos repertoáron kívül (Liszt Ferenc Kamarazenekar, Fesztiválzenekar Fischer Ivánnal, Vigh Sándor, Schiff András, Ligeti György) a Fesztivál bővült az Európai Kulturális Hónap programjával, így időtartama 30 napra növekedett.

(Az 1999-es BTF sztárja volt Msztyiszlav Rosztropovics, aki két csellóversenyt játszott a Liszt Ferenc Kamarazenekar tagjaival, Radu Lupu a Fesztiválzenekar szólistája volt, köszöntötték a 75 éves Kurtág Györgyöt. Műsoron voltak klasszikus magyar operettek, fellépett a párizsi Ensemble InterContemporain, Németországból a Berliini Szimfonikusok, Oroszországból a Jurij Szimonov vezényelte Moszkvai Filharmonikusok, a Taganka Színház, a Mannheimi Opera).

A BTF-t 2001-ben március 16- április 1. között rendezték meg, 52 helyszínen 189 esemény zajlott le 17 nap alatt. A szervező Budapesti Fesztiválközpont Kht. 150 utazási irodával állt kapcsolatban, akik belépőjegyeket vásároltak vendégeik számára.

A BTF ideje alatt évről évre világsztárok látogatnak Budapestre és természetesen a hazai kiválóságok is bemutatkoznak. A Tavaszi Fesztivál programjai minden évben egy mottó köré csoportosulnak, így 1999-ben a XX. századtól búcsúzott a rendezvény, jelszava "Új kor születik", 2000-ben "Állam születik", míg 2001-ben "Hagyomány és művészet az elektronikus korban" volt az esemény jelmondata. A Széchenyi tervben a kulturális turizmus kiemelt szerepének megfelelően a Fesztivált a Gazdasági Minisztérium is kiemelt támogatásban részesítette. A megrendezésben a Budapesti Fesztiválközpont Kht-t a Támogató Testület segítette, amelynek tagja többek között a GM is.

2003. márciusában, a BTF-el egy időben az alábbi városok is megrendezték a saját, regionális Tavaszi Fesztiváljaikat, ú.m. Debrecen, Eger, Gödöllő, Győr, Kaposvár, Kecskemét, Pécs, Sopron, Szentendre, Szolnok, Szombathely.

Ezen a fesztiválon talán minden eddiginél gazdagabb és sokszínűbb táncművészeti programokra került sor. A Magyar Állami Operaház mutatta be "A francia koreográfia két százada" című balettgalát, amelyen felléptek a párizsi, toulouse-i, és a bordeaux-i operaházak művészei, valamint a Lusanne-ban működő Béjart Együttes szólistái.

A BTF különlegessége a "közösben különbözni", "mindenki másságát" kifejezni a kultúra terén. 2003 az évfordulók fesztiváljaként került be a szakmai köztudatba, 150 éves lett a legrégebbi magyar zenekar, a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara. 80 éve született

korunk egyik legjelentősebb zeneszerzője: Ligeti György (Siemens- díjas, amit a zenei Nobel-díjnak tartanak), Vásáry Tamás 70 éves, és 40 éves volt a Liszt Ferenc Kamarazenekar. "Campania tartomány köszönti Budapestet" mottóval a nápolyi székhelyű régió több művészegyüttese is színesítette a BTF rendezvénysorozatát.

2004. március 19 - április 4. között került megrendezésre a fesztivál.

Budapesti Kongresszusi Központban a Tap Dregs nemzetközi showtáncscsapat a sydneyi olimpiai játékok megnyitóján már óriási sikert aratott előadását láthatta a közönség, valamint a Thália Színházban Maria Serrano 19 fős társulata spanyol és kubai flamenco bemutatóját

2005-ben 25 éves a Budapesti Tavaszi Fesztivál, amelyet március 18. és április 3. között rendeztek meg. Erre a negyedszázados születésnapra több meglepetéssel készültek a szervezők, az új Nemzeti Hangversenytermet a fesztivál közönsége vehette először birtokába. A nyitó koncertet a Budapesti Fesztiválzenekar adta, Ravel Bolerójának balettváltozata nagy élményt jelentett, valamint műsorra tűzték Kálmán Imre és Lehár Ferenc operettjeit az Operettszínházban. Mindezek mellett bemutatták a Szépség és a szörnyeteg című Disney-rajzfilm musicalváltozatát. 2005. március 18-án a Szépművészeti Múzeumban megnyílt a kopt művészet kincseit bemutató kiállítás, valamint a Magyar Nemzeti Galériában Munkácsy Mihály külföldi és hazai magán- és közgyűjteményekben őrzött képei voltak láthatók. Ugyanakkor az Alpári Ignác életművét bemutató tárlatot is megtekinthették az érdeklődők, amely a millenniumi idők romantikus épületegyütteseit vonultatta fel.

Hatása az idegenforgalomra

A kezdeti évek után ma már nem kell bizonygatni, hogy elérte célját a rendezvénysorozat. Nemcsak a hazai, de a külföldi turisták is számon tartják és egyre többen kifejezetten a fesztivál kedvéért utaznak Budapestre. A vendégek 30%-a 2002-ben német nyelvterületről érkezett, őket 16%-kal az észak-amerikaiak követték. A vendégek átlagos tartózkodási ideje a BTF ideje alatt eléri az egy hetet, igényes voltukra jellemző, hogy a 4-5 csillagos szállodákban lagnak. 2002-ben mintegy 20 ezren érkeztek és 140 ezer vendégéjszakát töltöttek a főváros szállodáiban. Az előadásokra 41 ezer külföldi váltott jegyet, vagyis átlagban két előadást néztek meg, ill. hallgattak meg.

A felmérések alapján kiderült, hogy az átlagos és az átlagnál magasabb keresetűek, a középiskolát vagy egyetemet végeztek, ill. a 30 és 60 év közötti, magasan kvalifikált értelmiségi réteg látogatja elsősorban a koncerteket, kiállításokat, színházi és táncelőadásokat, szabadtéri rendezvényeket.

Sajnos az állami támogatás évről évre csökken, bár az összköltség növekedett, növekedtek a barterből és szponzori támogatásból származó bevételek is, a magántámogatók ugyanis felismerték a BTF kommunikációs és mediatori szerepét is.

A Budapesti Tavaszi Fesztivál támogatóinak, valamint szponzorainak köre igen jelentős, hiszen egy sikeres rendezvényt támogatni azt jelenti, hogy a támogató cég ismertsége is egyenes arányban növekszik a rendezvény ismertségével.

A cégek - a kutatás szerint - nem csupán a jelenbe, hanem a jövőbe is beruháznak akkor, amikor egy sikeres rendezvényt támogatnak. Hasonlatos hát a dolog Rembrandt Éjjeli őrzőjének című képének születéséhez, amit Amszterdam polgárőrsége szponzorált 40 aranyért 1642-ben. Vagyis a festménynek köszönhetően több mint 350 év elteltével is köztudott (a művész zsenijén kívül), kinek-minek tulajdonítható a világ egyik legismertebb alkotása.

A BTF 2001-es médiakampánya során 677 cikk jelent meg, 40 televíziós és 31 rádiós riport foglalkozott az eseménnyel- összesen 40 kifejezetten a szponzorokkal. Nem is csoda, hogy a megkérdezettek átlagosan 5 évre visszamenőleg emlékeznek az előadásokra, s tizből négyen megkérdezés nélkül megemlítik a főtámogatókat. A BTF támogatói évről évre visszatérnek, s bár elégedettek, egyértelmű, a kulturális mecenatúra gyorsabban fejlődne hazánkban, ha a támogatók nevét - a nyugati gyakorlatnak megfelelően - a közszolgálati média feltüntethetné kritikáiban, híradásaiban. Jelenleg ezt még tiltja a médiatörvény.

A következő BTF-re, amelyet 2003. március 14- 31. között rendeztek meg, a főváros 55 helyszínén zajló programokra (zenekari hangversenyek, kamara-, opera- és színházi estek, képzőművészeti és egyéb előadások) a jegyek mintegy 25%-át már 2003. január elején lefoglalták a külföldi vendégek számára.

A Budapesti Tavasz Fesztivál rendezője a Budapesti Fesztiválközpont Kht.

A BTF néhány kiemelkedő kiállítása 2003-ban (március 14 - 31.)

- Magyar Nemzeti Galéria : Európa fejedelmi udvaraiban
- Néprajzi Múzeum: Magyar sajtófotó 2002.
- Ludwig Múzeum: Emberi történetek (az ausztriai Essl Gyűjtemény 120 fotója)
- Szépművészeti Múzeum: Verrocchio Krisztusa
- Üvegpiramis Galéria: Napéjegyenlőség (Mészáros Mari Hollandiában élő üvegművész kiállítása)
- Petőfi Irodalmi Múzeum: Mándy-mozi (emlékkiállítás az író 85. születésnapjára)

Mindannyian tudjuk a szakmában, hogy a kiállításokon több szempontból is érdemes részt venni:

- a szakmából mindenki jelen van, aki számít,
- a szakmai és üzleti kapcsolatok erősödhetnek,
- egy helyen és egy időben több tízezer potenciális partnert érhetnek el,
- a rendezvény egyedülálló alkalom új termékek bevezetésére, promóciók szervezésére,
- teljes képet ad a hazai és nemzetközi piacról.

Ezért is fontos a passzív turizmussal foglalkozó utazási irodák részvétele minden évben az Utazás Kiállításon.

Az Utazás Kiállítás főbb adatait az alábbi táblázat tartalmazza, amelyből kitűnik, hogy kétszer-, háromszor annyi ideig nyitva tartó kiállítás nem vonz arányaiban nagyobb látogatói létszámot, kiadásokban viszont jóval magasabb összeggel kell a szervezőknek kalkulálniuk. Ideálisnak a négy, maximum öt napig nyitva tartó kiállítás tekinthető.

UTAZÁS KIÁLLÍTÁS adatai

Év	Helyszín	Időpont	Kiállítók	Látogatók száma
1981.	Néprajzi Múzeum	március 19-29.	8 ország, 56 kiállító	80.000 fő
1982.	Néprajzi Múz. 2824m ²	március 18-28.	14 ország, 66 kiállító	130.000 fő
1983.	BNV D Pavilon	március 18-27.	14 ország, 60 kiállító	100.000 fő
1984.	BNV D Pavilon	március 16-25.	21 ország, 130 kiállító	120.000 fő
1985.	BNV D Pavilon	március 22-27.	20 ország, 135 kiállító	85.000 fő
1986.	BNV D Pavilon	március 14-19.	20 ország, 139 kiállító	80.000 fő
1987.	BNV A pavilon	március 20-25.	22 ország, 146 kiállító	80.000 fő
1988.	BNV A pavilon	március 16-21.	21 ország, 191 kiállító	100.000 fő
1989.	BNV A pavilon	március 17-22.	22 ország, 194 kiállító	90.000 fő
1990.	BNV A pavilon	március 16-20.	23 ország, 70 kiállító	50.000 fő
1991.	BNV A pavilon	március 18-22.	230 kiállító	74.381 fő
1999.	BNV A+D pavilon	március 25-28.	41 ország, 660 kiállító	130.000 fő
2000.	BNV	március 23-26.	42 ország, 869 kiállító	110.000 fő
2001.	BNV	március 22-25.	44 ország, 847 kiállító	112.752 fő
2002.	BNV A+B+C+D pavilon	március 07-10.	35 ország, 808 kiállító ebből 89 külföldi	62.710 fő
2003.	BNV A+B+C+D+F (16-os) pavilonok	március 20-23.	33 ország, 875 kiállító ebből 106 külföldi, 769 magyar, 12.870 m ²	csak a hétvégén 60 ezer, összesen 75.000 fő
2004.	BNV	március 18-21.	35 ország, 900 kiállító, 4 kontinens	70 ezer látogató

1978-ban rendezték meg először az első idegenforgalmi kiállítást a belföldi turizmusról. A kiállításnak a Néprajzi Múzeum épülete szolgált helyszínéül 1978. február 24 - március 5. között, "Utazás hazai tájakon" címmel.

A kiállítás a várakozásokat felülmúlva – több mint 100 ezer látogatót fogadott. 1979-től felvette az Utazás Kiállítás nevet, de ebben az évben még mindig a Néprajzi Múzeum volt a helyszíne. Már a jelszóból is kiderült - "A turizmus útlevél a békéhez" -, hogy meghatározó változás, áttörés történt az 1979. február 23 - március 11-ig tartó rendezvényen, ahol már külföldi kiállítók is megjelentek, 15 ország 70 kiállítója képviseltette magát. 1980. február 22-

március 2. között már az 527 m²-es, Rákóczi úti Technika Házában rendezték meg a harmadik kiállítást, amelyen csak 5 külföldi ország 49 kiállítója vett részt, s ez visszaesést jelentett.

1981 után a kiállítás a Budapesti Tavaszi Fesztivál egyik legjelentősebb, leglátogatottabb programja maradt egyre bővülő kínálattal.

1992-ben a BTF szerves részét képező Utazás Kiállításhoz első ízben csatlakozott a hajókiállítás (Budapest Boat Show). Ezen a kiállításon először volt jelen a TSH is (turizmus, sport, szabadidő, hobbi rendezvény). A D pavilonban ekkor már 3. alkalommal rendezték meg a sajtófesztivált is. Az OTSH (Országos Testnevelési és Sport Hivatal -ma már nem létezik, helyette minisztérium lett, előbb ISM, később GYISM – Gyermek-, Ifjúsági- és Sport Minisztérium) képviseletében Nagy József volt jelen, aki beszámolt arról, hogy miként kívánják a rendezvény segítségével az országos sportmozgalmat, főként pedig a kerékpározást szolgálni. Bővült tehát a BTF célkitűzése.

2000-ben a négy királyi város – Esztergom, Székesfehérvár, Veszprém és Visegrád - együttesen voltak az Utazás Kiállítás díszvendégei.

2002-ben az Utazás Kiállítás március 7-10-ig tartott nyitva, 25. alkalommal rendezték meg. A Budapesti Tavaszi Fesztivál időpontja 2002. március 16- április 1., s ez lett a 22. Tavaszi Fesztivál a fővárosban. Először történt meg, amióta megrendezésre kerül a BTF, hogy az Utazás Kiállítás két héttel előbb volt nyitva, mint a Szabadidő- és Sportkiállítás, illetve hat nappal a BTF megnyitása előtt bezárta kapuit (egybeesett volna a MITT-tel és az ITB-vel). A város, ugyanúgy, mint Budapest szállodái, üresen tátongott, a BTF idején megszokott tömeggel sehol sem lehetett találkozni. Jelszava volt: "Útnak indít"

Külföldi kiállítóké volt az A pavilon, belföld: B és D pavilon, lovasturizmus: C pavilon. Külföldi díszvendég volt Lengyelország, belföldi pedig Nyugat-Dunántúl.

Utazás 2003. 26. Nemzetközi Idegenforgalmi Kiállítás, 2003. március 20-23. Budapesti Vásárcsopont.

2003-ban második alkalommal lett önálló rendezvény, nem kapcsolódott hozzá más kiállítás. Az F pavilonban csak éttermek voltak, a különböző országok képviselői helyi specialitásokkal várták az éhes kiállítókat és látogatókat (a 16-os pavilon a gasztronómiáé volt).

Díszvendégek: külföldi díszvendég Törökország, belföldi pedig a Dél-alföld. Csaknem 13 ezer négyzetméteren a 875 kiállító közül 751 belföldi cég mutatkozott be, a szakmai nap március 20-a egész nap és 21-én délelőtt volt, a nagyközönség 21-én 12,00 órától látogathatta az Utazás Kiállítást. A Magyar Turizmus Rt 170 négyzetméteres standdal vonult fel, a regionális marketingigazgatóságok 1700 négyzetméteren. A belföldi kiállítók a B és D pavilonban, a külföldi utazási lehetőségekből az A pavilonban lehetett válogatni. (259 hazai utazási iroda és 33 országból 106 külföldi iroda állított ki) Először mutatkozott be Kuba és Kenya.

Törökország speciális ételeit a 16-os pavilonban lehetett megkóstolni, a Dél-alföld - az Egészségturizmus éve jegyében - megszépült gyógyfürdőit ismertette, hiszen ebben a régióban a 40 termálvizes fürdő fele rendelkezik minősített gyógyvízzel, közülük 11 nyert támogatást még a Széchenyi-tervből.

A kiállítás jelmondata a magyarországi gyógyvizekre, a gyógyfürdőkre, az abban rejlő turisztikai lehetőségekre utal: "In Aqua Veritas" - Vízben az igazság

Első alkalommal került sor az Utazás Kiállítás megnyitóján ünnepélyes bélyegkibocsátásra. A Magyar Posta Rt. „Idegenforgalom: gyógyszállók, tájegységek” elnevezéssel új bélyegsorozatot indított. A hazánk jellegzetes helyeit, gyógyszállóit bemutató sorozat első 110 forintos címletén a hévízi Rogner Szálloda, 120 forintos címletén a budapesti Hélia Szálló látható.

Az iraki háború ellenére minden eddiginél több kiállító vett részt ezen a Közép-Európa legnagyobb turisztikai seregszemlájén. Nem csökkent a törökországi utak iránti érdeklődés, bár a 2003-as kiállítás megnyitása előtt a szakma jóslata bevált, Horvátország lett a nyertese a 2003-as idegenforgalmi szezonnak. A belföldi programokat kínáló régiók ajánlataikat az adómentes üdülési csekk 50 ezer forintos értékhatárához igazították, vagy ennél olcsóbban kínálták. A legtöbb régió közvetlen értékesítéssel nem foglalkozott ugyan, de állításuk szerint egy-egy térség fellendüléséhez vezethet az üdülési csekkel utazók számának jelentős növekedése.

A kiutaztatók is programjaik módosításával jelentkeztek, népszerűbbek lettek a rövidebb, vagy a középtávon is elviselhető buszos utazások. Nagy volt az érdeklődés Thaiföld, Malajzia, és a spanyol tengerpart iránt. A hazai konferencia- és kongresszusszervezők tájékoztatása szerint az iraki háború kezdete óta számos konferencia szervezésére és rendezésére kértek fel magyar szakembereket, konferencia-központokat és szállodákat.

A 2004-es kiállítás külföldi díszvendége Szlovákia, a belföldi a Balaton régió volt. A külföldi kiállítók közül első ízben volt jelen Mongólia, Nepál és Írország. Jó apropó volt ez az Utazás kiállítás (2004.03.18-21.) a hazai és külföldi mesterek nemzetközi szakácsversenyének megrendezéséhez „Gastrorandevú Magyarországon 2004” címmel, amelynek szlogenje lett: „a magyarok fehér asztalához hívjuk Európát”. Az Utazás Kiállítás legfontosabb kísérő programja a „Jogi esetek az EU-ban” szakmai konferencia volt, aktuálisabb téma nem is lehetett volna, hiszen Magyarország 2004. május 1-én tagja lett az Európai Uniónak. Érdekességgént meg kell említeni, hogy ezen a 27. Nemzetközi Idegenforgalmi Kiállításon a szakma részére a szakmai napra a belépőjegy 2.000,- forintba került, míg a látogatói napi jegy ára 990,- Ft volt.

BUDAPEST, MINT FESZTIVÁLVÁROS

1996. január 1. óta a Budapesti Fesztiválközpont Közhasznú Társaság szervezi, menedzseli a Fővárosi Önkormányzat különböző kulturális programjait.

Az iroda folyamatosan kapcsolatban áll hazai és külföldi rendezvényszervezőkkel és maga is rendez fesztiválokat – a BTF, a Budapesti Búcsú és a Budapesti Őszi Fesztivál szervezése is az övék, ő a kizárólagos koordinátor.

BUDAPEST PARÁDÉ

A Budapest Parádé koreográfiájában és nevében az utóbbi évtizedek leglátványosabb sikertörténetére, a berlini születésű LOVEPARAD-ra emlékeztet, tartalmában, stílusában viszont más: Budapestet mutatja be. A főváros nyári fesztiválsorozatának ezen zárórendezvényén kb. 50 kamion, több, mint 60 klub, lemezkiadó és média mutatkozott be. A Budapest Parádéra szinte pár hét alatt több mint 40 fontos, országszerte ismert társaság jelezte részvételi szándékát. Így aztán bemutatkozhatott Budapest legvidámabb oldala. Ez a nyár végének leglátványosabb utcai rendezvénye. A zenés, táncos felvonulást - külföldi mintára - 2000-ben rendezték meg először.

Az "Indíts kamiont" felhívásra csaknem 100 pályázat érkezett, ezek közül választották ki azt az 50 kamiont, amely részt vehetett a fesztiválon. Az un. After-party közül a SAP és a Kőröscarnok vonzotta a legtöbb látogatót.

2002. augusztus 24-én harmadik alkalommal rendezték meg a Budapest Parádét a főváros szívében, amelyen több, mint félmillió ember táncolt pörgött, parádézott, vagy csak nézelődött.

2003-ban augusztus 25-én került sor erre a rendezvényre.

Az első kamiont Demszky Gábor főpolgármester indította el 14,00 órakor az Andrássy út elejéről. A Parádé legnagyobb és leglátványosabb kamionja a 26 méter hosszú Fanta Light kamion volt, amelyen a magyar DJ-k mellett neves külföldi disc jockey-k is felléptek. A rendezvény névadó főszponzora, a Fanta Light nemcsak zenében nyújtott különleges élményt, hanem gondoskodott a "könnyed bulizásról" és a frissítésről is: a Parádé résztvevői között 200.000 palack Fanta Light-ot osztott szét. Akik nagyobb izgalomra vágytak, azok kipróbálhatták a Felvonulási tér elején felállított 110 méter magas bunjee jumping-ot is. A Bee Arénában (Felvonulás tér) táncversenyre lehetett benevezni, illetve babzsák-labda pályát és szépségházat is felállítottak a szervezők.

A feldíszített kamionok és mindenféle járművek mobil színpadként gurultak végig Budapest egyik legszebb sugárútján (amely ma már a világörökség része), az Andrássy úton. A gyülekező és indulás augusztus 25. 14,00 órakor volt a Roosevelti tér- József nádor tér közötti szakaszon. Útvonal: Roosevelti tér - József nádor tér - Erzsébet tér - Liszt Ferenc tér- Oktogon- Kodály Körönd - Hősök tere - Felvonulás tér. Ez valóban hasonlított egy karneváli menet, felvonulásra. A kamionokon zenekarok, táncosok, szerepeltek dekoratív jelmezekben (14,00-18,00 óra), majd a felvonulás végén a járművek a Felvonulási téren elfoglalták kijelölt helyüket. Este 22,00 óra után a Budapest Parádé résztvevői közül a legtöbben -budapesti klubok, kulturális intézmények - további programokkal várták az érdeklődőket a város 20 különböző pontján. Az egynapos eseménynek 150-200 ezer látogatója volt, hazai és külföldi látogatókkal együttesen. Ez a rendezvény tulajdonképpen nem más volt, mint egy utcafesztivál (utcabál).

A főváros főbb kulturális rendezvényei az alábbiak :

Budapesti Nyári Fesztivál

Ferencvárosi Nyári Játékok

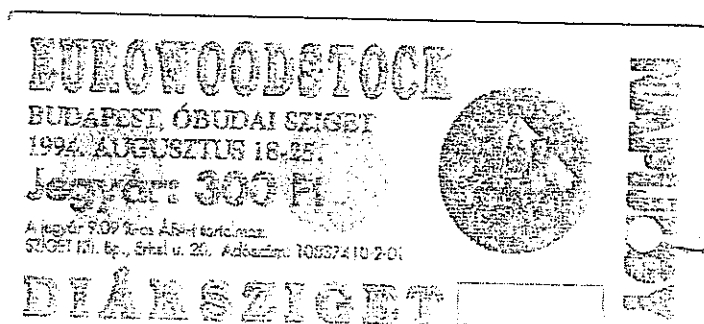
Budapesti Búcsú

Budapest Nyári Opera- és Balettfesztivál
Budapesti Zenei Hetek
Budapesti Őszi Fesztivál

2002-től a Hajógyári Sziget nyerte el Budapest nyárázó karneváljának szervezési jogát (Vigyzat, csak nevében karnevál, mint rendezvény, a fesztiválok körébe soroljuk!).

A DIÁKSZIGET

A Diáksziget, mint zenei és kulturális fesztivál 1993-ban indult első útjára. Az augusztusi rendezvényt alig pár hónapos szervezői munka előzte meg. A cél már akkor is egy évente megrendezésre kerülő fesztivál volt, de maguk a szervezők sem számítottak ilyen hatalmas sikerre és érdeklődésre. A főváros harmadik kerülete, Óbuda, a régi Hajógyári-sziget ad otthont a rendezvénynek, amely jelentős találkozási pont a fiatalok életében; alternatív kikapcsolódási lehetőség, spontán barátságok kötésének helyszíne. A szervezők számára nagy kihívás volt olyan programokat, zenekarokat szervezni, ami megfogja a közönséget, és ugyanakkor a kerület lakóival se kerülnek konfliktusba; a környezet elfogadja a rendezvényt. Fontos, hogy évről évre újfajta programokkal egészül ki a rendezvény, követi az új zenei divatirányzatokat. Egy olyan nagyszabású periódikusan ismétlődő rendezvénné, szórakozási lehetőséggé nőtte ki magát, amilyen addig még nem volt Magyarországon. A fiataloknak elérhető áron kínál szórakozást.

A sziget „őskora”, napijegy 1994-ből

A látogatók száma már az első évben is több tízezer fő volt, külföldiek és belföldiek egyaránt. A szervezők - felbuzdulva a kezdeti sikereken - tovább bővítették a szolgáltatások körét, és egyre több és színvonalasabb koncert, illetve fellépés került már az első év kínálati palettájára. Bővült a kulturális jellegű programok köre is.

Adatok a rendezvényről 1993-2002. között:

1993. Diáksziget

Az ötlettől a megvalósításig öt hónap telt el, multikulturális vakáció született. 200 koncert, 80 film, 40 színházi előadás, játék és sportrendezvény a mérleg. Látogatók száma: 43 ezer fő

1994. Eurowoodstock

A 25 éves Woodstock Fesztivál sztárjai a szigeten "A világ legjobb fesztiválja", a Festival Welfare Service, a világ egyetlen fesztivál-minősítő szervezetének első díját kapja meg. Látogatók száma: 143 ezer fő

1995. Sziget'95

A szigeten dolgozók száma meghaladja a négyezer főt. Hét nap alatt négy külföldi sztár lép fel. Látogatók száma: 173 ezer fő.

1996. Pepsi Sziget '96

Három éves főszponzori szerződés a Pepsivel. Naponta két világsztár fellépése (Slash, The Prodigy). Látogatók száma: 206 ezer fő.

1997. Pepsi Sziget '97

20 helyszínen közel 600 program A német Music Television kitüntetett figyelmet szentelt a rendezvénynek, világsztárok léptek fel a szigeten (Dawid Bowie, Moterhead, Faith No More). Látogatók száma: 260 ezer fő

1998. Pepsi Sziget '98

Közel 800 program, a világsztárok száma nő. Az éjszakai koncerthelyszínek hangszigetelt sátrakba költöznek. Látogatók száma : 265 ezer fő

1999. Pepsi Sziget '99

A Sziget és a Pepsi újabb három éves szerződést köt. A fesztivál megítélése pozitívabb, mint valaha. Látogatók száma: 297 ezer fő.

2000. Pepsi Sziget 2000.

Két új nagyszínpad - Pall Mall Night Zone sátor
- Pannon Praktikum Világzenei Színpad

A rendezvény fejlődése töretlen, a közmegítélés egyre kedvezőbb. A kulturális programok közt megjelennek néprajzi kiállítások, irodalmi- és színházi estek, kabaré előadások.

Látogatók száma: 324 ezer fő

2001. Pepsi Sziget 2001.

96 civil szervezet képviselteti magát a rendezvénysorozaton. 2002-re 130-ra nő a civil szervezetek száma. A cél a sokszínűség, nem a mennyiség. Létrehozzák a közönségszolgálati irodát, amely panaszirodaként működik.

2002-re Közép-Európa egyik legnépszerűbb, leghíresebb és legnagyobb fesztiválja lett.

A Sziget környezetének tisztasága, megóvása egyre nagyobb szerepet kapott. Beindult a szelektív hulladékgyűjtés, bármely Pepsi termék kiürült palackját be lehetett váltani ingyen vízfocira, karaokéra, tombolára.

2002. július 31- augusztus 06.

A rendezvény eddig minden évben egyhetes volt és igen nagy tömegeket vonzott, mind belföldről, mind külföldről. A szigetre látogatóknak többféle jegyet kínálnak a szervezők, van napi- és hetijegy. A több napra érkező "szigetlakók" sátrakban alszanak, ezzel egyfajta tábori hangulatot idéznek elő. A szigeten büfék és mozgó zuhanyozók működnek.

A 2002-es Sziget Fesztivál már a 10. volt, 355 ezer látogatóval, 600 zenei produkcióval - köztük 80 külföldi zenekarral - 50 helyszínen, több ezer programmal. A fesztiválra több. mint 10 ezer külföldi érkezett, a hetijegyet váltók 60 százaléka volt külföldi, a napijegyesek közül 20%. Sokan érkeztek Németországból és Ausztriából. A vendégek 5%-át tették ki a határon túli magyarok. A biztonság ebben az évben már jó volt, 27 ügyet derítettek fel a biztonságért felelősek. Számos közéleti személyiség és több kormánytag látogatott ki a szigetre. A Sziget történelme során 2002-ben először miniszterelnök is vendégeskedett a fesztiválon, az ajándékba kapott Kistehenes pólót a helyszínen magára öltötte.

Az új helyszínek közül a Luminárium vonzotta a legtöbb érdeklődőt, amely egy különleges, felfújható katedrális volt. Lényege, hogy különleges fény- és színélményt nyújtson a látogatóknak, s a szigetlakók a dübörgésből kiszabadulva békésen sétálhassanak, élvezhessék a nyugalmat. E monumentális levegőkatedrális hasonlatos volt egy nagyméretű utcai színházhoz, a látogatók hátradőlhetnek a kiszélesedő "járatokban", hogy elmerüljenek a zene és a színek hangulatában. A szerkezetet naponta felfújták, majd este leeresztették. Szokatlanul merész formája és nagy tere vizuális izgalmat teremtett a Hajógyári-szigeten.

A másik nagysikerű új helyszín a Rádió C roma sátor volt, változatos, izgalmas programokkal, minden éjjel telt házzal. Esténként bemutatkozott a sokszínű roma kultúra, dzsessz, flamenco, a tradicionális és más zenei stílusok keveredésével, külföldi és hazai roma előadók tolmácsolásában.

Újdonság volt még az Egészség Zóna is, ahol naponta több ezren fordultak meg, orvosi tanácsokat kérve. Az árak tekintetében nem mondható el mindaz a jó, ami a programokról, a szervezőknek a továbbiakban arra kell törekedniük, hogy a szigeten szórakozó fiatalok reális áron vásárolhassanak például élelmiszert.

"Fásul a Sziget"

A szigetlakók nem pusztítják a Hajógyári-szigetet, hanem inkább építik. A szelektív hulladékgyűjtés mellett fásítási programot is szerveztek, 2001-ben közéleti személyiségeket, intézmények, cégek képviselőit hívta meg a Sziget Szervező Iroda, hogy fákat ültessenek a volt Metal Színpad helyére. 35 hársfát és 400 kg fűmagot ültettek el.

Ezen kívül a szolgáltatások is bővülnek a szigeten (pl: a mexikói konyha is megtalálható), az elárúsítóhelyekre jellemző lett a non-stop nyitvatartás, folyamatosan fejlődik az infrastruktúra (zuhanyozók, illemhelyek, büfék) korrektebbek lettek az árak, szigorodtak az ellenőrzések. Van sziget-buszjárat, szigeten belüli busz- és hajójárat, a szigetig a HÉV, bent biztonsági szolgálat, parkoló, csomagmegőrzés, drogsátor, elsősegélyhelyek, stb.

A Sziget filozófiája "Ideológia- és politikamentesség, viszont izgalmas programokkal töltse ki a napot - minden korosztály és társadalmi réteg számára -, és szolgáltatásai széleskörűek legyenek"

Budapest kulturális életének ma már nélkülözhetetlen részévé vált a Sziget, a főváros kiemelt feladatának tartja támogatását. Budapest a tulajdonában levő Hajógyári-szigetet évek óta ingyen bocsátja a szervezők rendelkezésére, így a Fővárosi Önkormányzat a fesztivál egyik legfőbb támogatója. Néhány érdekes program: Színház- és táncsátor, Bábjátékos találkozó, gyermekprogramok, Metal, Jazz, Blue Színpadok, komolyzenei és irodalmi sátor, szabadtéri mozi, afro-latin színpad, világzenei nagyszínpad, Krisna sátor, "civil falu" - ahol a legkülönbözőbb civil szervezetek adnak tanácsot, segítséget, tájékoztatást.

12. Sziget 2004. augusztus 4 -11.

60 helyszínen több, mint 1000 programot szerveztek. Látogatói létszám: 350 ezer fő volt.

Az eddigi 11 év alatt 2.780.000 látogatója volt a rendezvényeknek, 2004-ben átlépte a bűvös három milliós látogatói számot. A Szigetnek immár szerves részévé váltak a kulturális programok és irodalmi estek, meseátiratok, felolvasások, kötetlen beszélgetések Faludy Györggyel, ezek mind hozzátartoztak a 2004-es fesztivál programjához.

Szervezési szempontból eltér az eddig bemutatott rendezvényektől. Más feladatokat kell megoldani, valamint nagy figyelmet kell fordítani arra, hogy a látogatók összetétele vegyes, hazai és külföldi fiatalok egyaránt szívesen látogatják a rendezvényt. A programokat a látogatók életkorához kell igazítani, valamint fokozott figyelmet igényelnek a szigetet látogató veszélyeztetett fiatalok.

DEBRECENI VIRÁGKARNEVÁL

Csak elnevezésében karnevál, de a kulturális rendezvényeken belül a fesztiválokhoz tartozó rendezvény. Minden évben augusztus 20-án rendezik meg a Kossuth téren és a Nagyerdei Stadionban. Debrecen legismertebb és legnagyobb rendezvénye, évente százezreket vonz a városba.

Az öt km hosszú útvonalon a Nagyállomástól a Nagyerdei Stadionig 16-18 színpompás virágkocsi gördül végig. A menetben a magyar mellett ma már olasz, japán, román, lengyel, orosz, görög, izraeli, erdélyi, finn táncsoportok, fúvószenekarok, mazsorett együttesek, zászlóforgatók műsorát élvezheti a közönség. A Nagyerdei Stadionban értékeli a zsűri a virágkocsikat és műsoros produkciókat, a közönség külön díjaz. Az esti felvonuláson újra láthatók a kivilágított fantáziadús kocsik és a győztes együttesek. A napot pazar tűzijáték zárja a Kossuth téren. A karneváli felvonulás előtt jó pár nappal kezdődik a sörkarnevál, ahol a Kossuth téren zenekarok, énekesek, humoristák szórakoztatják a sörivókat.

A csinnadratta a szokásokhoz híven karneváli futással kezdődik. A futók útvonala megegyezik az ezt követő karneváli menet útjával a Nagyállomástól a Nagytemplom mellett egészen az Erdei Stadionig. A felvonuláson különféle virágkompozíciót láthat a közönség, a 30. jubileum alkalmából rekordmennyiségű virágot használtak fel 2001-ben. Felvonulnak a szolgálaton kívüli rendőrök is, természetesen ünnepi öltözékben. A szabadtéri színpadon színes programok várják az érdeklődőket. A 30. Debreceni Virágkarneválon becslések szerint 250-300 ezren voltak jelen.

HARLEY - DAVIDSON FESZTIVÁL

A Creedence és a Boney M a sztárzenekara a 4. Alsóórsi Nemzetközi Harley-Davidson Fesztiválnak. A korábban megszokottnál is gazdagabb program várta az érdeklődőket a Harley-Davidson Tulajdonosok Klubjának Budapesti Szekciója által rendezett pünkösdi fesztiválon 2003-ban, amelynek különleges jelentőséget adott a népszerű motorok megszületésének 100. évfordulója.

MŰVÉSZETEK VÖLGYE - A KAPOLCSI RENDEZVÉNYSOROZAT

"...a művészet nem más, mint az emberiség öntudata..." (Völgyfutár)

Azért esett a választásom a Művészetek Völgye rendezvény bemutatására, mert a szervezőknek másfajta nehézségekkel kellett szembenézniük, mint az előző rendezvényeknél. Színvonalas művészeti rendezvénysorozatot kellett szervezni, és azt évről évre vonzóbbá tenni a nagyközönség számára. Az idegenforgalomban dolgozóknak tudniuk kell, hogy minden népet a történelme és hagyományainak ápolása határoz meg, ezért a szervezők különös hangsúlyt fektettek Kapolcs és környékén a népi hagyományok felélesztésére. Mindezt egy elmaradott infrastruktúrájú településen.

A Kapolcsi Művészeti Napok évenként megrendezett nagy esemény, amely hagyománnyá vált és egyre híresebbé is lett. Az általában július közepén megrendezett, több napos rendezvénysorozat színházi, zenei, képzőművészeti, gyermekprogramoknak ad helyet. Több helyszínen folynak a rengeteg látogatót idecsábító rendezvények. Fő szerepe a játék, a játszadozás, átvitt és konkrét értelemben egyaránt. A legfőbb rendező elv, hogy nincs rendező elv. E művészeti fesztivál - mint egy gigantikus performance; nemcsak a táj, de a programok is állandóan új arcukat mutatják az érkezőknek, ahol tulajdonképpen bármikor, bármi megtörténhet.

Afféle kulturális és művészeti "búcsú" zajlik a nyár közepén, egyre nagyobb népszerűsége szert téve, sajátos bájjal és hangulattal telítve. Az elmúlt 15 évben a Művészeti napoknak a híre messzire elment, évről évre egyre nagyobb tömegben özönlenek a látogatók és rengetegen járnak vissza.

A Művészetek Völgye nem egy egyszerű kulturális rendezvény, hanem egy régió erőfeszítése a felemelkedésért. Nem egy üzleti vállalkozás, hanem egy nonprofit multikulturális fesztivál, amely egy alternatív nyári életforma helyszíne.

A "völgyfesztivál" szülőatyja, motorja: Márta István zeneszerző, színigazgató, aki 1984 táján egy tanya megvásárlásán gondolkodott. Keszthely felé vezetett az útja, amikor meglátta a völgyet, a patakot és a vízimalmokat. Kiszállt, és szóba elegyedett néhány helybélivel, akikből áradt a szeretet és barátságosság. (Bóta Gábor, a Magyar Hírlap egyik újságírója szerint "Kapolcs egy nagy szeretetgesztus") A következő héten egy lerobbant parasztházat vett Kapolcson.

1985-ben lemezfelvételt, hangnaplót készített a faluban. Összegyűjtött minden műfajban játszó zenészeket, és az ott élők számára szokatlan zenei feladatokat adott. Vagyis a helyieket bevonta a programok készítésébe. Három évbe telt, amíg összeállt az első fesztiválprogram.

1988-ben megrendezték az első Kapolcsi Napokat. A három napos rendezvényen 400-an fordultak meg a faluban. Az első koncert a katolikus templomban volt, ahol Bach és Handel darabokat játszottak a közönségnek. Már az első Művészeti Napok megrendezésekor táji értékeket mentettek meg, például egy XVIII. századi kovácsműhelyt, amelyből múzeum lett, míg egy pajtából nyugdíjsházat létesítettek.

Kapolcson az első Művészeti Napok megrendezése után, látva annak sikerességét, Monostorapáti, Taliándörögd és Vigántpetend falvak is bekapcsolódtak a rendezvénysorozatba. Később, 2001-ben Öcs is csatlakozott, 2002-ben pedig Pula. (Öcs közben kivált a rendezvényhelyszínek közül, 2005-ben önálló fesztivált szervezett.)

1989-ben megalakult a Kulturális és Természetvédelmi Egylet, amely tevékeny partnere lett a megalakuló önkormányzatnak. Pályázati úton pénzeket szereztek. Hat településen negyvennégy civil szervezet működik. A kapolcsi egyletnek 120 tagja van, van tűzoltóegylet, ökológiai egyesület, ifjúsági klub, stb.

A Művészeti Napok megváltoztatta a falvak életét, rendbe hozták azokat. A gyerekek hangszereken tanulnak játszani, a felnőttek pedig a vállalkozást kezdték el tanulni. A kapolcsi óvoda, Óvodakert néven kerthelyiséget üzemeltet a rendezvénysorozat idején és a pesti gyerekeknek természetjáró Csicseri óvodát indított, számárfogattal utaznak, háziállatokkal, erdők, mezők bogaraival ismerkednek, fészkeket, odúkat figyelnek meg, hársvirágot és cseresznyét szüretelnek. Minden fedett és fedetlen helyet felhasználnak: a katolikus és az evangélikus templomokat, a művelődési házakat, kerteket, mezőket, pincéket, kocsmákat, sportpályákat, iskolákat, még a kapolcsi tűzoltószertárat is, ahol színházi zenei, táncprodukciók szerepelnek, kiállítások, szabadtéri installációk láthatók. A gyerekeknek is van látni- és tennivaló a játszóházakban, kézműveshelyeken, bábszínházakban, meseudvarokban.

A falu lakosai toleránsak, barátságosak, segítőkészek. Szállást és sátorhelyet is adnak, ha az arra látogatók, résztvevők kérnek, bár szállásgondok mindig akadnak a hat településen. A vendéglátás átalakult az ÁNTSZ és az APEH előírásai miatt. A palacsintát sütőgető nyugdíjasok, a saját sütésű kenyerek és az udvarokon felállított bográcsokból merítő háziak mind eltűntek. Így gasztronómiai örömmel a települések korcsmai és kisvendéglői szolgálnak.

A rendezvényre látogatók az autóbusz körjáratot, a Csigabuszt és a Lótaxi-szolgáltatást vehetik igénybe a falvak közötti ingázáskor. A helybeliek a programsorozat lebonyolításában is aktívan részt vesznek. Rendőri felügyeletre nincs szükség, mivel az odalátogatók megnyugszanak, türelmesebbek és megértőbbek lesznek, mert jól érzik magukat a szép táj és a jó programok között. A főszervező szerint a Művészetek Völgye azért létezik, mert a falvakban élők, az önkormányzatok és fellépő művészek, akik csökkentett gázsierő vagy ingyen szerepelnek, úgy érzik, szükség van egy ilyen jó hangulatú rendezvényre.

A dörögdi útra például egy "hirdetést" helyeztek ki, mosolygó nap van rajta, a felirat pedig: Szegediek és Kapolcs "juhé".

A belépőjegyek pár száz forint körül mozognak, akár ingyenes is, némi délelőtti közmunka fejében. Az összevételekből telik a települések fejlesztésére, gazdagítására és az értékek

megőrzésére szolgáló kiadásokra, s külön az önkormányzatok, helyi szervezetek támogatására is.

A völgyre a nívós kultúra jellemző. Ezt az MTA Szociológiai Intézetének kutatása is igazolja. 20 és 30 év közötti értelmiségiek, illetve egyetemisták, főiskolások számítanak a fesztivál visszatérő törzsközönségének. Többségük Budapestről, Székesfehérvárról, Veszprémből érkezik, általában több napra. A másik csoport az ötvenes éveiben járó közönség, akik gyerekeikkel jönnek.

A politika nem jut szerephez és a (kezdeti időkben) a szponzorok neveit sem hirdetik. Erre a Művészeti Napok jelmondata is utal:

" A politikai batyukat kéretik a völgy határainál letenni.
mert idebenn a művészetekről szólnak a történetek!"

A fesztivál programjai minden évben folyamatosan bővülnek, 1998 és 2001 között az alábbi változások történtek:

1998

A Művészeti Napok rendezvénysorozat 1998. július 16-26-ig tartott, Kapolcs, Monostorapáti, Taliándörögd, Vigántpetend falvakban, amelyet tizedik alkalommal rendeztek meg, s a megrendezéshez 26 millió forintba volt szükség.

110 különféle kulturális rendezvényt szerveztek, 2000 hivatásos és amatőr művész fellépésével. A rendezvény 34 kiállítást, tárlatot, 17 színházi előadást, 27 koncertet és három "minifesztivált" -jazz-, egyházzenei és régi zenei programokat ajánlott.

Taliándörögdön a Klostrom Kocsmában minden este szólt a blues.

A Kapolcsi Ifjúsági Színházszóköör a Gástya árokban bemutatta első színielőadását, Moliere Botcsinálta doktor című egyfelvonásos darabját, amelyet a helyi polgármester Horváth Jenő rendezett, aki civilben pedagógus.

1999

Az 1999-es rendezvénysorozaton közel 200 zenei, színházi, képzőművészeti, sport- és gyermekprogram várta az érdeklődőket. 26 képzőművészeti és 42 egyéb kiállítás volt látható a völgy utcáin, terein, pajtáiban, udvarain. 21 színházi társulat 20 előadással szerepelt és 46 zenei produkció - egyházzenei-, kórus-, dzsesszfesztivál - volt hallható.

A programban szerepeltek könnyűzenét játszó együttesek, vonósnégyesek, színházi társulatok, bábszínházi előadások, valamint utcaszínház is. Történeti- és táj konferenciát is rendeztek.

Kapolcson, a völgyváros legnevezetesebb helyszínei a Gástya árok, a Csigaház, Márta István Kávéháza és a Malomsziget Színpad. A kávéház a színielőadások és a kiállítások miatt a középkorú és az idősebb korosztály törzshelyévé vált.

Vigántpetenden a legfontosabb helyszínek a Pajta Diák Tanya, ahol a "Rézkapo(l)cs Országos Ifjúsági Zenei Tábor és Mesterkurzust rendezték meg.

Ez évtől a Művészetek Völgyének saját önálló "köztársasága" lett, ahol a fiatal zeneművészek maguk állítják össze a teljes zenei programsorozatot, amelyben minden műfaj helyet kap.

Fontos helyszín e településen a Vadalmafa Színpad, ahol a Technikai Szünet Együttes lépett fel, és a katolikus templom, ahol a komolyzenei programok zajlottak. Vigántpetend a tinédzserek találkozóhelye lett.

Taliándörögd a huszonévesek kedvenc helyszínévé vált, ahová az Udvarházban rendezett filmvetítések, a zenei és a Klastrom Színpad előadásai csábították őket.

Monostorapáti a fiataloknak és az idősebbeknek is kedvelt helyévé lett a rockkoncertek, az éjjel-nappal nyitvatartó pékség és a Muskátli Vendéglő miatt.

Ebben az évben rendezték meg először az Első Országos Fazekas- és Keramikus Találkozót, Kiállítást és Vásárt; és az első korongozó versenyt is. Sikerét látva a szervezők megálmodták a Kézművesek Völgyét.

Az 1999-es évben 30 millió forintba volt szükség a Művészeti Napok megrendezéséhez. A látogatók száma 70 ezer fő körül mozgott.

2000

2000-ben július 14-23. között került sor a Művészeti Napok megrendezésére, egybekötve a Kézművesek Völgyével, amely 2000. július 16-18. és augusztus 25-27. között zajlott.

Ebben az évben a szervezők úgy döntöttek, hogy ez évtől új időszámítást vezetnek be a Művészetek Völgyében, amelyet Nulladik évnak neveztek el.

A Márta Istvánnal készült riport alapján kiderül, hogy mi is volt ennek a lényege. A szervezők egy több szakaszból álló településfejlesztési és rehabilitációs tervet dolgoztak ki. A Nulladik év a faluarculat megújítási program kezdete, amelyben a helyi önkormányzat, a Településfejlesztési Minisztérium, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma segített, a pályázati lehetőségek mellett. Szükség van az infrastrukturális fejlesztésre (csatornázás, utak, terecskék, parkolók kialakítása, a vendéglátás megszervezése, útjelzőtáblák, padok, szemetesek, lámpaoszlopok felállítása, stb.), a meglévő kulturális kincsek és földrajzi adottságok megőrzésére, a pusztuló emlékek megóvására, pl. Kapolcs vízimalmainak eredeti állapotukba való visszaállítására.

A 2000-es évben a szervezők 71 millió forintból gazdálkodhattak.

2500 amatőr illetve professzionális művész és 75 ezer néző vett részt a rendezvénysorozaton.

A színházi programokban jól megfértek egymás mellett Goldoni, Bocaccio, Csokonai, Shakespeare, Karinthy, Cocteau és Weöres Sándor művei.

Egyházi és historikus zenei programokból, folklór és táncszínház kínálataiból lehetett válogatni.

Kapolcson és Vigántpetenden dzsesszkoncerteket szerveztek. Újdonság volt a "blues-szekció" amelyen neves hazai és külföldi művészek szórakoztatták a közönséget, klasszikus bluest, a chicago-bluest, boogie-woogiet, delta-bluest, soult, soulbluest, jazzbluest, a folkbluest, blues-jazz-funkot játszottak. Kuriózum volt a svájci muzsik, Anton Bruhin dorombkoncertje.

Kapolcson a Kávéházban Trakta címmel Lökös Ildikó tartott irodalmi estet. Fiatal és idősebb szerzőkkel beszélgetett, akik felolvasták odaillő írásaikat. A Pajtamozgóban baki filmparádé volt látható, míg a madárfészekben természetvédelmi előadásokon lehetett részt venni.

Taliándörögden, a Magyarok Házában Szőke András portáján, Dörögden gyűjtött történetekkel lehetett megismerkedni.

A Kézművesek Völgye programja a II. Országos Kapolcsi Fazekas- és Keramikus Találkozó és Vásár, a Veszprém megyei népművészetek találkozója és vására és az általános népművészeti és kézműves vásár volt.

2001

2001-ben július 27 és augusztus 05 között rendezték meg a Művészeti Napokat. A szervezők 89 millió forintból gazdálkodhattak, 40 helyszínen 250 program volt látható, hallható, 2500 művész tevőleges közreműködésével. A 70 kiállításon, a 14 színházi produkción és a 60 zenei koncerten összesen 100 ezer vendég vett részt.

Kapolcson a Gástya-árokban az Új Színház Moliere Mizantrop című darabját adta elő. A Kapolcsi Ifjúsági Színjátszókör Kisfaludy Károly "A kérők" című darabjával mutatkozott be harmadszorra a lelkes közönségnek. A pajtában Gödrös Frigyes filmet vetített, ahol játék- és dokumentumfilm között lehetett választani. Dzsesszprogamokat, klasszikus, egyházi és historikus zenei hangversenyeket is lehetett hallgatni.

Felavatták a felújított kapolcsi két boltíves völgyhidat, amely az Eger-patak felett ível.

Vigántpetenden a Rézkapo(l)cs Országos Zenei Fúvószezei Táboot ez évben is megrendezték, a VígARTpetend nevű tehetségkutató színpadon fiatal tehetségeket mutattak be a színház, a zene területén és más műfajokban. Az Európai Reneszánsz Tisztelői Színházi Társulat Hrabal Táncórák idősebbeknek és haladóknak című művét játszotta.

Taliándörögden létrehozta Szőke András a klastromfalut, ahol mézeskalácsból építettek házat amit meg lehetett enni. A Klastromrom előtt a filmrendező szarkasztikus népi divatbemutatójával szórakoztatta a nézőket. Fából-nádból épített sátorházakban jelent meg Veszprém megye népművészete, kézművészete és több amatőr művészeti csoportja. Szolnok vendégszerepelt elsőként Taliándörögden, kiállításon mutatkozott be, filmeket vetített a Tisza ART Mozi és fellépett a Liszt Ferenc Kamarazenekar és a Bartók Kórus is. Itt tartották a Hobo-napot is és a mozi színházi előadások helyszíne is volt. A plébánián Illés Sándor plébános vallásfilozófiai, vallástörténeti előadásoknak volt a házigazdája.

Monostorapátin a világzene színpadán a Makám, a Ghymes, Boban Makovis zenekara és a Muzsikás Együttes szerepelt.

Öcs is bekapcsolódott a Művészetek Völgye programsorozatba. Ennek feltétele a falut Taliándörögddel összekötő, mindössze három és fél kilométer hosszúságú út lebetonozása volt. Így számos program új helyet kapott. Délutánonként az ELTE Szabadegyetem előadásain lehetett részt venni. Itt vetítették a Mediaware filmjeiből. Színelőadásokat és kiállításokat is meg lehetett tekinteni, a Budai Fonó szervezésében pedig folkzenei program is volt.

Ezen programok mellett fellépett még számos művész a fesztiválon.

A Győri Vaskakas Bábszínház a Hétpróbás vitézjáték című művészeti játékkal készült a gyerekek számára.

Határainkon túlról is érkeztek, 2001-ben a beregszászi és temesvári színházak művészei mutatkoztak be a közönségnek.

Természetesen még nagyon sokrétű fejlődés előtt áll a Művészetek Völgye, biztosan rengetegen tudnának olyan művészeket, produkciókat ajánlani, amely szintén a közönség gyönyörűségét szolgálhatná, mint például a Maladype Találkozások Színháza Társulat; különleges előadásaikkal (a latin-roma-magyar nyelven játszott Bolondok iskolájával), olyan egyéniségekkel, tehetségekkel, mint a roma származású Oláh Zoli, aki egy ceglédi kannával egy egész szimfonikus zenekart helyettesít.

Ez a rendezvény is példája annak, hogy nemcsak a fővárosban lehet egyre növekvő népszerűségnek örvendő megrendezvényeket szervezni, hanem az ország bármely részén, ahol valaki felfedezi a táj és népművészet harmóniáját, és elég erős, elhivatott ahhoz, hogy belevágjon egy ilyen rendezvénysorozat megszervezésébe. A Művészetek Völgye rendezvénysorozat a legszebb hazai példa arra, hogyan fejlődhet néhány év alatt egy ilyen rendezvény több tízezres megrendezvénné.

A völgy politikamentes, de a politikai élet résztvevői is szívesen látott vendégek voltak, például a kezdetektől fogva hűséges "völgyjáró" Dr. Dávid Ibolya, aki nem mint igazságügyi miniszter, hanem mint szenvedélyes babagyűjtő lépett a látogatók elé 2001-ben. Gyűjteményét a Babagarázsban mutatta be. 2002-ben az új kormány miniszterelnöke is ellátogatott családjával a Művészetek Völgyébe.

2004

Július 23. és augusztus 1. között került megrendezésre az immár nemzetközi jelentőségű kulturális esemény, amely 2004-ben 250.000 látogatót vonzott. Először rendezték meg a Művészetek Zöldje című környezetvédő fesztivált, amelynek következménye lehet a völgyökorégió kialakítása. (2. számú melléklet)

Költségvetését 160 millió forintra tervezték, s fővédnökeinek száma 200 ezerre rúg. Összesen 57 helyszínen zajlottak a kulturális események, díszvendégként Szeged kapott kiemelkedő szerepet, és Jirí Menzel cseh filmrendező is a rangos díszvendégek között szerepelt. A tíz napig tartó fesztiválon 550 fős stáb dolgozott, ezeregyszáz programot szerveztek. Nagy sikere volt a reneszánsz táblás ügyességi játékoknak, lovagi tornának, családi vetélkedőknek, a "Sportélet a 60-as évektől napjainkig" rendezvénynek és a Bárka Színház előadásainak is.

A völgyfesztivál például szolgálhat más térségeknek, régióknak is. Ahhoz, hogy a különböző tájegységeink népi hagyományai, kulturája ne vesszen feledésbe, az hasonló, tájspecifikus rendezvények szervezésével érhető el.

EFOTT

Az EFOTT fesztivál a nyári fesztiválok egyik legkiemelkedőbb rendezvénye. 30 évvel ezelőtt rendezték meg először az Egyetemisták és Főiskolások Országos Turisztikai Találkozóját. A Kommunisták Ifjúsági Szövetsége (KISZ) hozta létre 1975-ben. Első találkozójuk Zebegényben volt, mintegy 200 VIT (Világ Ifjúsági Találkozó) küldöttel. Az utána következő 15 évről azonban a szervező utódszervezetek nem sok adalékkal tudnak szolgálni. Az -akkor már rangosnak számító kulturális- és sportesemények helyszínei és története a feledés

homályába merült. A fesztivált a rendszerváltás után az OFÉSZ, majd a HÖKOSZ, 1991 óta pedig a Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája rendezi, illetve rendezteti meg. Az EFOTT ugyanis vállalkozói alapon működik, s a rendezés jogáért a hallgatói önkormányzatoknak évente pályázniuk kell.

2002-ben július 17-21 között került megrendezésre.

A 2002-es dunapataji (a Szelidi tónál) rendezvényen három színpadon és két nagyobb sátorban több mint 100 együttes lépett fel. A zene mellett színházi és mozielőadások, kalandpark, szabadegyetem, ill. régiósátrak várták az érdeklődőket. Délelőttől éjjelig követték egymást az előadások, performance-ok az EFOTT Színházban. Fellépett többek között Karsai Veronika pantomimművész, Bozsik Yvette és társulata, valamint az Experidence. Az EFOTT moziban olyan klasszikus magyar filmeket vetítettek, mint pl. a Megáll az idő, a Moszkva tér, A portugál, a Kis utazás, valamint a korábbi évek legjobb nemzetközi kisjáték-, rajz- és dokumentumfilmjeit. Az EFOTT TV az események dokumentálása mellett naponta elkészített egy rövidfilmet a fesztiválon történekről, amelyet mindig a fesztivál következő napján mutattak be. A fesztivált a Hobo Blues Band koncertje nyitotta, s a négy nap alatt fellépett többek között a Tankcsapda, a Korai Öröm, a Hooligans, a Kispál és a Borz, a Junkies. A szervezők fontos célkitűzése volt, hogy amatőr együtteseknek is fellépési lehetőséget biztosítsanak nagy közönség előtt, méltó technikai feltételek mellett.

GYERMEK, IFJÚSÁGI KULTÚRÁLIS VILÁGFESTIVÁL

Ez a világfesztivál a béke jegyében szerveződött, Kína után elsőként Magyarországon rendezték meg 2004. augusztus 3 és augusztus 9 között Pécsen. A fesztiválra 20 országból 1000 fő érkezett, 9-16 éves, táncban, hangszeres zenében, énekekben kiemelkedő tehetségű gyermekek, akik Budapesten, Pécsen, valamint még négy Baranya-megyei településen mutatták be tudásukat. Nemzeti viseletekben tartottak előadásokat Budapesten a Nagycirkuszban, Pécsen az ifjúsági házban, valamint részt vettek a hazájukat népszerűsítő konferencián is. A fesztivál ideje alatt megnézték az abaligeti Cseppkőbarlangot, az orfűi malmot és a bólyi kékfestő műhelyt is. A gyerekek között 214 kínai gyermek lépett fel a fesztiválon, amelynek eddigi színhelye minden évben Sanghaj volt. Először 1995-ben rendezték meg, periodikusan ismétlődő rendezvény, hiszen azóta minden harmadik évben tartják meg. 1998-ban Magyarországot a nyíregyházi balettosok, 2001-ben a zalai táncegyüttes képviselte a Világfesztiválon.

ZSIDÓ NYÁRI Fesztivál

Évek óta a főváros jelentős nyárbúcsúztató kulturális eseménye a zsidó kultúrát bemutató Zsidó Nyári Fesztivál. A 2004-es (augusztus 29. - szeptember 5.) a hetedik volt a sorban. Központi helyszíne Európa legnagyobb zsinagógája: a Dohány utcai. Hangversenyeket rendeznek, színházi előadásokat és filmvetítéseket szerveznek, a Zsidó Múzeumban időszaki kiállítások, változó helyszíneken pedig könyvvásár színesíti a programot.

A fesztivál különlegessége a kántor- és klezmer koncert.

Kiemelkedő programjai közé tartozik az évente megrendezett „Nekem szülőhazám...” című képzőművészeti tárlat. 2004-ben a fesztivál programjára tűzte a Latabár Kálmán – híres magyar komikus színész - legismertebb filmjeinek vetítését, a Dohány utcai zsinagóga nagyorgonáján Varnus Xavér orgonakonzertje adott felejthetetlen élményt.

Szervezői szempontból a rendezvénysorozat érdekessége abban rejlik, hogy egy vallási kultúrát mutat be minden évben, immár periódikusan ismétlődő rendezvényként.

SEREKSZEMLÉK, VETÉLKEDŐK

Ebbe a kategóriába sorolható a nemrégiben nagy nézettségnek örvendett televíziós produkció, a Megasztár. Több héten keresztül szegezték a nézőket a képernyő elé (szombatonként) az ifjú tehetségek, először a válogatásokból kaptunk ízelítőt, majd a közép döntőket és döntőket izgulhatta végig az ország. Egy-egy ilyen színvonalú vetélkedő kiugrási lehetőséget ad olyan tehetségeknek, mint a Megasztár Tóth Verája, Oláh Ibolyája és Gáspár Lacija. Ebbe a kategóriába tartoznak a Ki Mit Tudok, a Táncdalfesztiválok, a népzenei vetélkedők is.

Szervezési szempontból a vetélkedők eltérnek az egyéb kulturális rendezvényektől, miután időtartamban jóval hosszabbak, s a „verseny” kategóriába tartoznak. A kulturális rendezvények nagy szellemi tőkét halmoznak fel, a kultúra megismertetésében és fejlesztésében jelentőségük óriási.

Így minden alkalommal zsűrit kell kiállítani, s a technikai és egyéb személyi feltételeik is különbözőek, azért, mert elhúzódó rendezvényekről van szó, amelyek helyszíne több héten át nem változik - a fesztiválokkal szemben, ahol 10 nap alatt 80-100 helyszínen, egy időben zajlanak a programok, tehát minden helyszínre a megfelelő technikát, tárgyi és személyi feltételeket kell biztosítani.

Mindkettő bevételeit az eladott jegyek, a támogatások (szponzori pénzek), és az esetleges pályázatokon elnyert pénzek jelentik.

A kulturális rendezvényeknél általában nem lehet annyi bevételre szert tenni, hogy azok nyereségesek legyenek, viszont óriási szellemi tőkét jelentenek, nagy fontossággal bírnak a kultúra megismertetésében és terjesztésében.

Több magyarországi kulturális rendezvényt, fesztivált támogat minden évben különböző összegekkel a Nemzeti Kulturális Alap, ami – a szervezők szerint – nem elég. Ezt főleg azok a szervezők értik meg, akik szerveztek már kulturális rendezvényt. A kulturális fesztiválok területén 2004-ben érzékelhetőek voltak a költségvetési megszorítások. A kulturális tárca az országos jelentőségű programokra 1,2 milliárd forintot különített el, a kistérségi fesztiválokra pedig (a GM-el közösen) mintegy 200 millió forintot. A turisztikai célulörányzatból további 580 millió forintot kapnak a fesztiválok, az ifjúsági rendezvényeket pedig a GYISM 90 millióval támogatta.

Előrejelzések szerint a turisztikai trendek megváltoztak Európában, dinamikusán emelkedik az időszerűak és egyedülállóak aránya az utazók között, növekszik az egészségturizmus és a kulturális programok iránti kereslet. Az iskolai végzettség szintjének emelkedésével az utazások során nőni fog a művészetek, kultúra és történelem szerepe.

Ellenőrző kérdések:

1. Határozza meg az idegenforgalmi piac, a kereslet és a kínálat fogalmát!
2. Motiváció alapján milyen csoportokat ismer?
3. Mik alkotják Magyarország vonzerejét?
4. Milyen értékek kerültek fel eddig Magyarországról a Világörökség listájára?
5. Csoportosítsa a rendezvényeket és ezekbe helyezze be az olimpiát!
6. Beszéljen az olimpiákról!
7. Határozza meg a megrendezvényeket és mega-attrakciókat!
8. Mutassa be az érdeklődőknek a Budapest Sportarénát!
9. Mi a B.I.E., milyen szabályokat hozott?
10. Beszéljen a világkiállításokról (szervezési kérdések, kiadások, várható megtérülés szempontjából)!
11. Általában milyen tárgyi és személyi feltételei vannak a rendezvények szervezésének?
12. Beszéljen az alábbi kulturális rendezvényekről:
 - karneválok, farsangok
 - fesztiválok
13. Mit tud a Budapesti Tavaszi Fesztiválról és az Utazás Kiállításról?
14. Miért hívják Budapestet Fesztiválvárosnak?
15. Beszéljen a Sziget Fesztiválról
16. Ismertesse a Művészetek Völgye Fesztivál jelentőségét!
17. A vetélkedők miben különböznek a fesztiváloktól?
18. Mikor alakult meg a Magyar Fesztivál Szövetség, milyen céllal?
19. A Szövetség hogyan kategorizálja a fesztiválokat?
20. Mik a Szövetség elképzelései a különböző fesztiválok pénzügyi finanszírozásáról!

II. Az ötlet megszületésétől a megvalósulásig...

A szervezőbizottság megalakítása (szakmai szervezők és rendezvényszervezők)

Hivatásturizmus

Mielőtt a rendezvények konkrét munkafolyamatait megismernék, vissza kell kanyarodnunk a hivatásturizmus rövid elemzéséhez, valamint a különböző rendezvényekről - amelyek a hivatásturizmushoz tartoznak - általános ismereteket kell szerezni. A hivatásturizmus előnyei népgazdasági szinten is megjelennek, - igaz, csak időszakosan -, de a hivatásturizmusnak munkaerő-felszívó hatása van, növeli az idegenforgalmi kapacitások kihasználtságát, független a turisztikai főszezontól, biztos devizaforrást jelent a szervező országnak, s a résztvevőknek magas az egy főre eső fajlagos költsége.

A hivatásturizmus első nagy csoportja az üzleti turizmus.

Az **üzleti utazásokon** munkavégzés, piackutatás, üzletkötés, kapcsolatápolás, szerződéskötés céljából üzletemberek vesznek részt. Jellemzője, hogy az utazással járó teljes költség az adott céget terheli, az utazás időtartama munkaidőnek számít, viszont az üzletember oda utazik, akkor és annyi időre, amit a munkája megkövetel. Az üzleti utazások nem az idegenforgalmi főszezonra esnek, vagyis szezonszéthúzó hatásuk van. Uniós tagságunk bővülő lehetőségeket nyit az üzleti turizmus dinamikus növekedésének, a multinacionális és világcégek terjeszkedése, egyre több lehetőséget biztosít üzleti utazások szervezésére.

Nagy cégek, vállalatok külön utazási szabályzatokban foglalják össze, hogy üzletkötés céljából kik, mikor, mennyi időre, milyen témakörben és milyen költségkerettel utazhatnak. Az üzleti utazások szervezésére egyre több utazási iroda szakosodik. Az ilyen jellegű utazások jellemzője a minőségi szolgáltatások igénybe vétele. A technika fejlődésével egyre inkább előtérbe kerülnek az interneten keresztül történő foglalások (szállás, repülőjegy). A magasabb kategóriájú szállodák business centerekkel, illetve a szállodai szobákban is közvetlen internet csatlakozási lehetőséggel szolgálnak az üzleti utazásokon résztvevőknek.

A **konferenciaturizmus** kedveltségét már említettem, ez egy összefoglaló kifejezés, hiszen a kongresszusok, meetingek, szimpóziumok és egyéb kisebb rendezvények is ez alá a meghatározás alá tartoznak. Az ide sorolt rendezvényfajták főbb jellemzői:

- a konferenciaturista presztízsfogyasztó,
- jó pénzköltő, megbecsült vendég,
- számlájukat sok esetben cégük fizeti,
- kényelmes berendezési tárgyakat, elegáns felszerelést igényelnek a helyszínen,
- bonyolult technikai eszközök meglétét kell biztosítani.

A turisztikai iparág egyik legdinamikusabb ága a hivatásturizmus, a különböző ülések. Az üléseknek két fajtáját különböztetjük meg:

- szervezetek, egyesületek üléseit,
- testületi üléseket.

Az első csoportba tartoznak a nemzetközi kormánytestületek, nemzetközi kormánysszervezetek, nemzetközi nonprofit szövetségek, nemzetközi vallási, politikai, kulturális, sport, és szövetségi ülések. A szervezetek, egyesületek üléseinek főbb jellemzői:

- nemzetközies (minimum három országból érkeznek a résztvevők),
- nagy a tolmácsigénye,
- résztvevői létszáma általában nem éri el a 3000 főt,
- gondosan kiválasztott, minden igényt kielégítő helyszínt kell biztosítani,

- nagy a teremigénye,
- különböző kategóriájú szálláshelyeket igényel,
- egyénenként (nem csoportosan) jelentkezik az ülésre,
- minden résztvevő külön fizet,
- magas szintű házigazdát kell felkérni,
- általában kísérekkel érkeznek, szükséges különböző hölgyprogramok szervezése.

A testületi ülések jellemzői (corporate meeting):

Általában külföldi és belföldi cégek (kis cégek és nagy cégek egyaránt) szerveznek bizonyos időközönként munkaértekezleteket, tréningeket, közgyűléseket, termékbemutatókat, stb.

- létszámuk általában nem haladja meg az 50 főt,
- nem kér tolmácsolást,
- az adott cég vezetői egyben rendelik meg a szolgáltatásokat,
- fizetni a cég fizet a rendezvényszervező irodának,
- vezetők vesznek részt rajta,
- luxus szolgáltatásokat igényelnek,
- VIP vendéggént kezelendők,
- szeretik az ünnepi alkalmakat, gálavacsorákat,
- kísérekkel érkeznek, így hölgyprogramokat és egyéb szabadidős programokat is igényelnek.

A konferenciaturizmus sokféle pozitív hatást eredményez, amely nemcsak gazdasági szempontból értendő. Itt beszélhetünk tudományos haszonról, kereskedelmi haszonról, turisztikai haszonról is, amely kihat az egész népgazdaságra.

Az incentive turizmust ösztönző utazásoknak is nevezzük, amely egyre elterjedtebb eszköze a modern vállalatvezetésnek a dolgozók maximális teljesítményre való ösztönzésének. Napjainkban a hivatásturizmus egyre nagyobb százalékát adják az incentive utazások. Az incentive turizmus különösen érzékeny a biztonságra, valamint a szolgáltatások magas színvonalára. Időtartama átlagban 3-7 nap. Jellemzői:

- fajlagos költsége négyszerese a szabadidős turizmusban résztvevők fajlagos költségének,
- minden szolgáltatást a munkáltató fizet,
- független az idegenforgalmi főszezontól (szezonszéthúzó hatása van),
- minden ilyen utazásra jellemző a gálavacsóra, bankett, vagy egyéb magas szintű protokoll vendéglátás,
- a cégvezetés minden utazáson egy alkalommal ünnepélyes keretek között a legjobban teljesítő dolgozóknak elismerésüket fejezik ki, plaketteket, emléklapokat adnak át, elemzik a cég eredményeit,
- az utazásokon részt vevők nem a saját szabadságuk terhére utaznak.

Az ilyen utazások egyaránt előnyösek az azon résztvevő dolgozók, a szervező utazási iroda és a megrendelő cég számára is.

A dolgozó szempontjából az alábbiak miatt:

- a teljes utazás költségét (szállás, repülőjegy, étkezések, programok, stb.) a cég fizeti,
- nem a saját szabadsága terhére utazik, vagyis munkaidőnek számít,
- olyan helyekre jut el, ahová nem biztos, hogy saját pénzen eljutna,
- minőségi szolgáltatást kap,

- csak költőpénzt kell vinnie,
- a cégvezetés a kollégák előtt emeli ki név szerint a teljesítményét, erkölcsi elismerésben részesíti vállalatát.

A megrendelő cég szempontjából kedvező, mert

- költségként leírhatja a cég adóalapjából,
- az eddiginél is nagyobb teljesítményre ösztönzi a dolgozót, amely a cég eredményességét befolyásolja,
- a dolgozó hűséges lesz a céghez.

A túrát szervező utazási iroda szempontjából azért jó, mert

- referensei kibontakoztathatják fantáziájukat, különleges programokat szervezhetnek, amelyeket a szabadidős turisták általában nem fizetnének meg,
- magas színvonalú szolgáltatásokat biztosít, amelyeknek az ára is magas, így nagyobb haszonra tesz szert,
- nem a turisztikai főszezonra esnek ezek a túrák,
- színvonalas programokat tud eladni,
- a megrendelő céggel van kapcsolatban, a cég fizet az utazási irodának, ami jogi garanciát is jelent,
- amennyiben a megrendelő elégedett a szervezéssel és lebonyolítással, úgy máskor is az adott irodát kéri fel a szervezésre, valamint szájhagyomány útján az iroda jó hírét terjeszti (ajánlja ismerősöknek, üzleti partnereinek).

Felhasználói főként a különböző biztosításokkal foglalkozó cégek, autógyárak, kozmetikai cégek, elektronikai cégek, számítástechnikai cégek, építőipar, stb.

A kiállítások és az azzal kapcsolatos utazások szintén a hivatásutizmus körébe sorolandók, fontos szerepet töltenek be a szakmai szervezetek, cégek életében. A kiállítás helyszíne egy fontos találkozási hely, térben és időben szimulált piac. Formáira, fajtáira a későbbiekben térünk ki.

A hivatásutizmus bármely ágát nézve elsődleges szempont, hogy szervezéséhez komoly tárgyi- és személyi feltételeknek kell teljesülniük.

A személyi feltételek közül az alábbiak megléte elengedhetetlen:

- magasan képzett szakemberek (rendezvényszervezők, referensek, a megrendelő cégnél irodavezetők),
- megbízható, képzett technikai személyzet,
- tolmácsok, idegenvezetők, leírók, hostok és hostessek,
- szállodai dolgozók, vendéglátósok, catering-szolgálat, gépkocsivezetők,
- biztonsági szakemberek, orvosok, mentősök, takarítószemélyzet.

Ezen kívül a különböző jellegű rendezvényeknek más és más személyi feltételeket kell biztosítaniuk.

Tárgyi feltételek:

- infrastruktúra megléte (víz, csatorna, elektromos áram, gáz, megfelelő úthálózat, telefonvonalak),
- különböző kategóriájú és megfelelő mennyiségű szálláslehetőség,
- étkezési lehetőségek

- a környéken programlehetőségek, természeti vagy ember alkotta látnivalók,
- az adott rendezvénynek megfelelő helyszínek (épületek, elegendő mennyiségű és különböző befogadóképességű terem),
- háttérpar (technikai berendezések, teremberendezések, felszerelések),
- a rendezvény helyszínének tömegközlekedési eszközzel, vagy egyéb módon való megközelíthetősége.

Minden kongresszus, konferencia sajátos, egyedi helyszínt igényel. A helyszín kiválasztásánál elsősorban nemzetközi rendezvények esetén az alábbi szempontokat kell figyelembe venni, hiszen ennek alapján dönt a szakmai szervező:

- milyen a célország és azon belül is az adott város imázsa,
- milyen a szervezők szakmai tapasztalata,
- az adott országban milyen a közbiztonság,
- fontos tényező a nemzeti valuta értéke,
- az adott helyszín könnyű megközelíthetősége,
- megfelelő szálláshelyek megléte,
- az adott helyszínen a termék és a technikai felszereltség szintje,
- valamint a különleges programlehetőségek.

Ha már az adott városon belül vizsgáljuk a helyszínkiválasztást, akkor az alábbi tényezőket nézzük:

- a helyszín megközelíthetősége,
- a környéken rövidebb-hosszabb időre idegenforgalmi programlehetőségek megléte,
- a szakmai szervező mellé megfelelő helyi kísérő biztosítása (helyismeret hiányában),
- tapasztalt technikai- és szervező személyzet,
- az adott helyszín konkrét technikai felszereltsége,
- tökéletes telekommunikációs berendezések megléte,
- a helyszín biztonsága,
- a szálláshelyek közel legyenek a rendezvény helyszínéhez,
- legyen megfelelő étkezési lehetőség a közelben,
- a helyszín közvetlen közelében megfelelő mennyiségű és minőségű parkolóhely álljon rendelkezésre,
- a közelben legyen étel- és italbolt, posta, bank vagy bankautomata, gyógyszertár, szükség esetére orvosi ellátás.

Ezen kívül kiemelkedő szempont az is, hogy a kongresszusi szakmát jól ismerők legyenek a megrendelő segítői, a szervezési szakaszban a különböző listák karbantartása napi rendszerességgel történjen (a listákról a későbbiekben lesz még szó). A döntési folyamatot egyértelműen befolyásoló tényezők még a megfelelő kommunikáció, információk, szakmai kapcsolatok és a szervezők nemzetközi kapcsolatai. Egy kongresszus vagy konferencia ideális helyszíne lehet Budapesten a BKK (Budapest Kongresszusi Központ). A BKK maximum 2500 fős rendezvény szervezésére alkalmas, legnagyobb terme az 1750 fő befogadására alkalmas Pátria terem, a nemrég felújított 400 fős Bartók terem, a 100-150 fős Pálma terem, valamint néhány kisebb szekcióterem. A BKK 1985-ben épült, az akkori legmodernebb technikával volt felszerelve, amelyet az elmúlt években nagyrészt felújítottak, kicseréltek. A BKK-t zárt folyosó köti össze a Novotel Kongresszusi szállóval, amelynek 323 légkondicionálóval felszerelt szobája van.

A teremkapacitásoknál tudni kell, hogy a teremberendezéstől függ, hány főt lehet az adott helyiségben elhelyezni.

Egy 100 m² alapterületű teremben **színházszerű elrendezéssel 133 főt** lehet leültetni, ugyanitt **iskolapados elrendezés esetén 62 főt**, míg **állófogadás esetén 167 fő** fér el. Ezért is fontos, hogy a szervezők pontos tájékoztatást kapjanak a megrendelőtől a teremrendezésre vonatkozóan is.

A teremrendezéseknél leggyakrabban használt formák: **U alakú elrendezés, patkó alakúak, négyzetes asztalok, E alakú vagy más néven fésű alakú asztalok, T alakú asztal.**

A technikai követelmények között első helyen a különböző **mikrofontípusokat** kell említeni, leggyakrabban használatosak az asztali-, az álló-, a hordozható- és a csíptetős mikrofonok (mikroport). Alapigények között szerepel a hangtechnika megléte (zene lemezről, CD, DVD, számítógép, internet csatlakozás, hang- és képanyag rögzítés, vetítők, projektorok, vásznak, lézermutató-pálca, lámpák, tolmácsfülkék, tolmácsberendezések, fénymásoló, bútorzat, dobogó, posztertáblák, info- és betűrendszer (pl. cégnevek kiírására), zászlók, és ezek még csak az alapfelszereltséget jelentik.

A kongresszusi szállodáknak különleges biztonsági feltételeknek kell megfelelniük, ezek közül az alábbiak a legfontosabbak: tűzvédelmi berendezések, riasztók, vészkijáratok, minden szobából külön menekülési útvonal- rajzok, menekülési terv, elektromos szolgálat, ellenőrzött konyhai és szaniterberendezések, széf, páncélszekrény, érték- és betörésvédelmi intézkedések, rendőrséggel közvetlen kapcsolat, rendészet, orvosi szoba.

Rendezvényfajták, ülésfajták

- Bankett:** valaki tiszteletére vagy valamely esemény megünneplésére szervezett, étkezéssel és italfogyasztással egybekötött ünnepi összejövetel. Időtartama néhány óra.
- Bemutató:** nyilvános előadás, gyakran szolgál valamilyen áru, tervezet, program, stb. népszerűsítésére.
- Börze:** elfekvő árukészletek nagy tételben történő kiárusítása (régén a „tőzsde” jelentéseként használták).
- Briefing:** információs értekezlet
- Előadás:** előre meghatározott témában és ideig, előre felkért előadó tart ismertetőt. A végén a hallgatóság kérdezhet.
- Fórum:** közgyűlés vagy kongresszus után (délután) hívják össze, szabad vélemény nyilvánítás, hozzászólás az adott témához.
- Kerekasztal** (konferencia) a kör alakú asztalról kapta nevét, amely szimbolikus elnevezés. Jelentése, hogy miután nincs asztalfő, a körülötte ülők egyenrangú felekként tárgyalnak. Csak tehnikai vezetője van. Kis létszám esetén hatékony.
- Konferencia:** általában problémamegoldó ülés, amely meghatározott napirend és program szerint zajlik. A résztvevők kérdezhetnek, kritizálhatnak, vitatkozhatnak. Résztvevői létszáma 50-500 fő közötti.
- Kongresszus:** egy-egy szakma több száz vagy több ezer fős rendezvénye, általában üzleti körök nemzetközi (vagy nemzeti) tanácskozásai, valamint kulturális, vallási, politikai, stb. csoportok képviselőinek rendszeres találkozója, amely sok kisebb rendezvényből áll (pl. nyitóbankett, plenáris ülés, szekcióülések, előadás, poszterszekció, szakmai kiállítás, szakmai látogatás, záróülés, záróbankett).

Résztevői létszáma 500-5000 fő között van általában. Jellemzője a pre- és postkongresszusi túrák, idegenforgalmi, kulturális programok. Általában egy témával foglalkozik. Egy 3 napos kongresszus programja röviden az alábbiak szerint alakul:

0. nap: Érkezések, regisztráció, szállások elfoglalása
Este nyitófogadás

1. nap: Nyitó plenáris ülés
Kávészünet
Poszterszekció, majd a szakmai kiállítás megnyitása
Ültetett ebéd a rendezvény helyszínén
Délután szekcióülések, kávéészünet
(amennyiben a 0. napon nem rendeztünk volna nyitófogadást, akkor ezen az estén rendezzük meg).

2. nap: Délelőtt is és délután is szekcióülések, közbeiktatott kávéészünetekkel, valamint ültetett ebéd a rendezvény helyszínén
Este kulturális program (általában fakultatív)

3. nap: Délelőtt záró plenáris ülés
Ha a téma megkívánja, akkor sajtótájékoztató
Délután szakmai látogatás, vagy idegenforgalmi program
Este a kongresszus záróbankettje

A résztvevők a következő napon utaznak el. Akik előbb érkeznek, vagy tovább maradnak, azoknak a rendezvényszervezők idegenforgalmi és kulturális programokat ajánlanak. Ezeket hívjuk pre- és postkongresszusi túráknak.

Közygylés: formális szervezetek hívják össze, a szervezet alapszabályában meghatározott időközönként, de évente minimum egy alkalommal. Napirendje előre közzétett, anyagát négy-öt nappal a közygylés előtt a résztvevőknek el kell írásban juttatni. Általában az elnökség (vezetőség) tart beszámolót, a tagok pedig hozzászólhatnak, javaslatokat tehetnek. Mindent demokratikus úton meg kell szavaztatni a tagsággal – még a napirendi pontokat is -, nyílt, vagy titkos szavazással. A közygylés akkor szavazóképes, ha minimum 50%+1 fő jelen van. Minden szavazás az aktuális, érvényes törvény szerint zajlik, többségi szavazással. A közygylésről jegyzőkönyv készül, amelyet a résztvevők közül két személynek aláírásával hitelesítenie kell.

Ötletroham: (brainstorming ülés) egy adott téma megbeszélésére, kis csoportban szervezik. A technikai vezető ismerteti a problémakört, a résztvevők pedig ötleteket adnak a megoldásra. Fő szabályai, hogy minden résztvevőnek el kell mondania még a legképtelenebb ötletét is, viszont nem szabad a másik ötletét megmosolyogni. A technikai vezető feljegyzi az ötleteket az ötletadók nevével együtt, amelyet később értékelnek.

Panelvita: két vagy három előre felkért személy egy vitavezető (moderátor) irányításával ütközteti véleményét az adott témáról. A résztvevők kérdezhetnek, a végén a moderátor összefoglalja az elhangzottakat.

Plenáris ülés: ünnepélyes esemény, minden (a rendezvényre regisztrált) résztvevő jelen van. Szigorúan meghatározott napirend szerint zajlik. Sokszor születnek határozatok is plenáris üléseken.

Poszterszekció: általában tudományos kutatások prezentálására szolgál. A rendezvény helyszínén a folyosót (vagy külön erre a célra szolgáló termet) rakják tele posztertáblákkal. Akik előre jelezték szándékukat, azok kapnak egy posztertáblát, ahová kitehetik legújabb tudományos vagy egyéb munkásságuk eredményét. A megnyitó alkalmával minden poszterkészítő a saját táblája mellett áll és fogadja az érdeklődő kollégákat.

Sajtótájékoztató: tudományos, kulturális, vallási, sport vagy egyéb rendezvények elengedhetetlen része, amelyen az adott rendezvény szakmai kérdéseiről adnak tájékoztatást a szakmai szervezők a meghívott újságíróknak, a média képviselőinek. A tájékoztató elhangzása után tehetik fel a sajtó képviselői kérdéseiket, amelyeket az adott szakemberek válaszolnak meg.

Szeminárium: oktató jellegű ülés, meghatározott tanulási céllal gyűlik össze a kislétszámú hallgatóság. Mindenki írásos anyagot kap a témáról, amelyet audiovizuális eszközök segítségével mutat be a szemináriumvezető. Kérdezni nem lehet.

Szimpozium: meghatározott témában előadók beszélnek a témában jártas hallgatóság előtt (10-15 percig egy-egy előadó).

Telekonferencia: a technika fejlődése tette lehetővé az ilyen jellegű rendezvények szervezését, amelynek főbb jellemzője, hogy a résztvevők különböző helyszíneken, akár különböző kontinenseken vannak és a technika segítségével hallják vagy látják egymást. (Pl. tudományos folyamatok bemutatásában előszeretettel használják. A technika segítségével tudnak egymással kommunikálni a résztvevők.) Előnye, hogy nem kell egy közös helyszínre utazni, hátránya, hogy nem alakulnak ki személyes kapcsolatok, és a bonyolult technika elég költséges.

Training: kedvelt rendezvényfajta, általában oktatást, továbbképzést értünk alatta, amelyeket kisebb-nagyobb csoportokban szerveznek. Általában egy-egy cég a saját munkatársainak tart tréningeket, amely intenzív munkaülésnek számít.

Workshop: jellemzője, hogy kis létszámú csoportoknak szervezik, akik egy vezető irányításával találnak feleletet a felvetett kérdésekre. Általában szabad beszélgetés formájában zajlik, hatékony munkaforma.

Elérkeztünk ahhoz a ponthoz, hogy egy konkrét rendezvény példáján keresztül megismerkedjenek az egész folyamattal.

Először csak egy kisebb konferenciát ismertetek, majd egy megarendezvény főbb munkafolyamatait.

A rendezvények szervezésénél - legyen az akár egy kongresszus, akár csak egy szeminárium, vagy bármilyen, kulturális programok összességéből álló fesztivál - két alapvető dolgot kell szem előtt tartanunk:

- a szakma érdeklődését, vagyis a rendezvényre való igényt,
- és a megfelelő szakmai szervezőket és hozzáértő, képzett rendezvényszervezőket.